

LOOVA
TULEVIKU
KOOL

LÕIMITUD AINETE KAVA

Sisukord

Ainevaldkondade kirjeldused.....	2
Keel ja kirjandus.....	2
Eesti keel.....	2
Kirjandus.....	3
Matemaatika.....	4
Loodusained.....	4
Loodusõpetus.....	5
Sotsiaalsained.....	8
Inimeseõpetus.....	8
Ajalugu.....	9
Ühiskonnaõpetus.....	9
Võõrkeeled.....	10
A-võõrkeel. Inglise keel.....	12
B-võõrkeel (iga klass valib keele kooliga koostöös).....	14
Kunstid.....	15
Kunst.....	15
Muusika.....	16
Kehaline kasvatus.....	18
Tehnoloogia.....	19
Tööõpetus.....	19
Käsitöö, kodundus ja tehnoloogia.....	20
Lõiming.....	22
Lõimingulugu ja suuremad projektid.....	22
Õppeainete lõiming suuremates projektides.....	24
Riikliku õppekava läbivate teemade seos lõimingulooga ning õppetegevusega.....	28
AINETE ÕPITULEMUSED JA SISU LÕIMINGU KONTEKSTIS.....	33
1. KLASS.....	33
2. KLASS.....	39
3. KLASS.....	48
4. KLASS.....	56
5. KLASS.....	69
6. klass.....	82

Ainevaldkondade kirjeldused

Keel ja kirjandus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, see tähendab suutlikkus mõista eakohaseid ilukirjandustekste ja nende osatähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos ning tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust; keeleteadlikkus ja oskus end vastavalt suhtlussituatsioonile ja keelekasutuseesmärkidele nii suuliselt kui ka kirjalikult väljendada; arusaamine, et lugemine teeb vaimselt rikkamaks.

Eesti keel

Õppeaine kirjeldus

Eesti keele oskus on nii õppekavas sätestatu omandamise alus kui ka õppekava eesmärk. Põhikoolis omandavad õpilased teadmisi ja oskusi, mis võimaldavad neil toime tulla eakohaste suuliste ja kirjalike tekstidega.

Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ning kriitiliselt isiklikus, avalikus, õppe- ja tööelus. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante ja eriliigilisi tekste ning lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ning loomisega.

1.– 4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmäärke.

Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- oskab sihipäraselt vaadelda ja nähtut kirjeldada ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
- kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda;
- jutustab endast ja lähiümbruses toimunut;
- kuulab mõtestatult eakohast teksti;
- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt ja õigesti ning saab sellest aru, mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- kirjutab õpitud keelendite piires õigesti;
- jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava abil;
- töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel.

Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;
- oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- oskab koostada õppetööks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrekselt vormistada;
- tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe ja esineb suuliselt;
- suhtleb eesmärgipäraselt ja valib kontekstile vastava suhtluskanali, kuulab eesmärgistatult;
- tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
- oskab kasutada ÕSi ja interaktiivseid õigekeelsusallikaid.

Kirjandus

Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on õppeaine, milles arendatakse õpilaste lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ning verbaalset loomevõimet. Väärtkirjanduse ja rahvaluule tõlgendamise ning analüüsi kaudu kujundatakse õpilaste esteetilisi ja eetilisi hoiakuid, rikastatakse tundemaailma ning aidatakse neil kujuneda isiksusena, leida oma identiteet ja luua ainuomane maailmapilt.

Põhikooli kirjandusõpetuses keskendutakse eelkõige ilukirjanduse lugemisele ja tõlgendamisele. Eraldi pööratakse tähelepanu teose mõistmist toetavate oskuste arendamisele, teose kui terviku mõistmisele ning kujundliku keele tundmaõppimisele. Interpreteerimis- ja sünteesivõime arendamiseks kuuluvad kirjandusõpetusse ka tekstide esitamine ning õpilaste omalooming eri liiki tekstidena.

Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peavad õpilased tundma kirjanduse metakeelt ning kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Teoste käsitlemiseks vajalikke mõisteid seletatakse õppekirjanduses, õpilaste enda seletust eeldatakse nende mõistete puhul, mis on õppesisus eraldi esile toodud. Kirjandusõpetuse teoreetiline külg on minimaalne, sest faktiteadmistest tähtsam on äratada ja hoida alal lugemishuvi ning arendada tõlgendusoskust.

Mitmekülgse tekstivaliku kaudu kujundatakse lugemis- ja analüüsikogemusi ning arendatakse lugejaoskusi. Lugemisvarasse haaratakse tähtsamate eetiliste ja esteetiliste küsimuste käsitlemist võimaldavaid teoseid nii uudiskirjandusest kui ka klassikast. Tähelepanu pööratakse ka folkloorsele materjalile, et väärtustada õpilase päritolu ja kultuurilist kuuluvust. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, vanema ja

uuema kirjanduse ning eri žanre esindavate proosa-, draama- ja luuleteoste põhjendatud proportsioone ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Kultuuri järjepidevuse huvides sisaldab soovituslik terviklikult käsitletavate teoste valik ka rohkesti tüvitekste. Soovitusliku valiku põhjal saab koostada teoste loendi, lähtudes klassi õpistiilist ja -võimekusest. Lisaks on võimalik valida teemakohaseid tekste ja teoseid, sealhulgas paikkondliku päritoluga ja uudiskirjanduse hulgast. Tervikkäsitlemiseks mõeldud teostest käsitleb õpetaja igas klassis vähemalt nelja. Õpetaja arvestab kirjandusteoseid valides õpilaste eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

Kirjandustundides tuleb funktsionaalse kirjaoskuse arendamiseks tegelda ka teabetekstidega, mis on seotud eelkõige kirjanduse ning kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega. Kultuuriloolised tekstid avavad isiksust kujundavaid seiku, aitavad mõista teose kirjanduslikku ja ajaloolist tagapõhja ning kirjandusprotsessi, väärtustavad seda, mis on eesti kultuuris oluline, ja tekitavad huvi kultuuriloo vastu.

Õppeprotsessis võimaldatakse õpilastele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et arendada ja väärtustada loovust ja mõtlemisvõimet ning tuua esile kirjutaja isikupära ja annet. Tekstianalüüsis ning -loomes on võrdselt olulised suuline ja kirjalik õppetegevus.

Kirjandusõpetus seostub peaaegu kõigi õppeainetega (esmajoonel eesti keelega) ja kirjanduse lähiümbruse aladega (folkloor, teater, film, kujutav kunst). Kirjandus lõimitakse teiste ainetega läbi lõiminguteemade. Taotletakse, et loetud ilukirjandustekstide põhjal arutledes suhestaksid õpilased ennast käsitletavate teemadega.

Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
- loeb ladusalt ja ilmekalt jõukohase keerukusega teksti ning mõistab seda;
- oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid;
- oskab teksti- või elamuspõhiselt jutustada ja loetu üle arutleda;
- kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrekselt;
- oskab vajaliku teavet hankides kasutada eri allikaid, sealhulgas sõnaraamatuid ja interneti.

Matemaatika

Ainevaldkonna kirjeldus

Matemaatika tegeleb mudelitega, seoste kirjeldamise ning meetodite väljatöötamisega. Põhikooli matemaatikaõpetus annab õpilastele valmisoleku mõista ning kirjeldada loogilisi, kvantitatiivseid ja ruumilisi seoseid. Matemaatikakursuses omandatakse kirjaliku, kalkulaatoril ja peastarvutamise oskus, tutvutakse tasandiliste ja ruumiliste kujundite omadustega, õpitakse matemaatiliselt seoseid kirjeldama. Omandatakse vajalikud algebra põhioskused. Saadakse esmane ettekujutus ümbritsevate juhuslike sündmuste maailmast ja selle kirjeldamise võtetest. Põhikooli matemaatikakursuses omandatud meetodeid ja keelt saavad õpilased kasutada teistes õppeainetes.

Õpet üles ehitades pööratakse erilist tähelepanu õpitavast arusaamisele ning õpilaste loogilise ja loova mõtlemise arendamisele. Rõhutatakse täpsuse, järjepidevuse ja õpilaste aktiivse mõttetöö olulisust kogu õppeaja vältel. Matemaatilisi probleemülesandeid lahendades saavad õpilased ahaa-elamuse kaudu kogeda edu ja avastamisrõõmu. Õppeprotsessis kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) võimalusi.

Matemaatikapädevus

Matemaatika õpetamise eesmärgiks on kujundada põhikooliõpilastes eakohane matemaatikapädevus, see tähendab suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ja meetodeid erinevates ülesannetes nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades ning mõista matemaatika sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust; oskus püstitada probleeme, leida sobivaid lahendusstrateegiaid ja neid rakendada, analüüsida lahendusideed ja kontrollida tulemuse tõesust, loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning selleks erinevaid esitusviise kasutada ja neist aru saada.

Õppe ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. saab aru õpitud reeglitest ning oskab neid rakendada;
2. loendab ümbritseva maailma esemeid ning liigitab ja võrdleb neid ühe-kahe tunnuse alusel;
3. loeb, mõistab ja selgitab eakohaseid matemaatilisi tekste;
4. kasutab suurusi mõõtes sobivaid abivahendeid ning mõõtühikuid;
5. märkab matemaatikaga seonduvat ümbritsevas elus ning kirjeldab seda arvude või geomeetriliste kujundite abil;
6. kasutab digitaalseid õppematerjale;
7. mõistab matemaatika olulisust, seost ümbritsevaga.

Loodusained

Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Valdkonna õppeainetega kujundatakse loodusteaduste- ja tehnoloogiaalast kirjaoskust, mis moodustab loodusteadusliku pädevuse. Loodusteaduslikes õppeainetes käsitletakse keskkonna bioloogiliste, geograafiliste, keemiliste, füüsikaliste ja tehnoloogiliste objektide ning protsesside omadusi, seoseid ja vastastikmõjusid. Loodusainete esitus ning sellega seotud õpilaskeskne õppimine tugineb sotsiaalsele konstruktivismile – tervikülevaade loodusteaduslikest faktidest ja teooriatest ning nendega seotud rakendustest ja elukutsetest omandatakse keskkonnast lähtuvate probleemide lahendamise kaudu. Aktiivne loodusvaldkondlik loometöö arendab põhikooli õpilaste loodusteaduslikku maailmakäsitlust ning aitab neil valida elukutset.

Tähtsal kohal on sisemiselt motiveeritud ja loodusvaldkonnast huvitava õpilase kujundamine, kes märkab ja teadvustab keskkonnaprobleeme ning oskab neid lahendada ja langetada pädevaid otsuseid. Õppimise keskmes on loodusteaduslike probleemide lahendamine loodusteaduslikule meetodile tuginevas uurimuslikus õppes, mis hõlmab objektide või protsesside vaatlust, probleemide määramist, taustinfo kogumist ja analüüsimist, uurimisküsimuste ja hüpoteeside sõnastamist, katsete ja vaatluste plaanimist ning tegemist, saadud andmete analüüsi ja järelduste tegemist ning kokkuvõtete suulist ja kirjalikku esitamist. Sellega kaasneb uurimisoskuste omandamine ning õpilaste kõrgemate mõtlemistasandite areng.

Ainevaldkonnasisene lõiming kujundab õpilaste integreeritud arusaamist loodusest kui terviksüsteemist, milles esinevad vastastikused seosed ning põhjuslikud tagajärjed.

Loodusõpetus kujundab alusteadmised ja -oskused teiste loodusteaduslike ainete (bioloogia, füüsika, geograafia ja keemia) õppimiseks ning loob aluse teadusliku mõtlemisviisi kujunemisele. Õpilane õpib märkama ning eesmärgistatult vaatlema elus- ja eluta looduse objekte ning nähtusi, andmeid koguma ja analüüsima ning nende põhjal järeldusi tegema. Praktiliste tegevuste kaudu õpitakse leidma probleemidele erinevaid lahendusi ja

analüüsima nende võimalikke tagajärgi.

Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud.

Loodusteaduslik pädevus

Loodusainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane loodusteaduslik pädevus, st suutlikkus väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; oskus vaadelda, mõista ning selgitada loodus-, tehis- ja sotsiaalkeskkonnas eksisteerivaid objekte, nähtusi ning protsesse, märgata ja määratleda elukeskkonnas esinevaid probleeme, neid loovalt lahendada, kasutades loodusteaduslikku meetodit; väärtustada looduslikku mitmekesisust ning vastutustundlikku ja säästvat eluviisi; hinnata looduses viibimist.

Loodusõpetus

Õppeaine kirjeldus

Loodusõpetus on integreeritud õppeaine, mis kujundab baasteadmised ja -oskused teiste loodusteadusainete (bioloogia, füüsika, loodusgeograafia, keemia) õppimiseks. Õppeaine kaudu kujundatakse õpilastes loodusteaduste- ja tehnoloogiaalast kirjaoskust, mis sisaldab järgmist:

1. loodusteaduslikud teadmised – nii loodusteadustealased (teadmised loodusest, arusaamine põhilistest loodusteaduslikest kontseptsioonidest ja teooriatest) kui ka teadmised loodusteaduste kohta (teaduslik uurimine, teaduslikud seletused, loodusteaduste ja tehnoloogia olemus);
2. praktilised oskused ja loodusteadusliku meetodi rakendamine – oskus sõnastada teadusküsimusi või -hüpoteese, mida on võimalik katse teel kontrollida; kavandada katseid andmete kogumiseks; teha praktilisi töid, kasutades mõõteriistu ja katseseadmeid ohutult; analüüsida andmeid; teha järeldusi tulemuste ja teaduslike arusaamade põhjal; sõnastada üldistusi ning esitada tulemusi;
3. loodusteaduslike küsimustega tegelemist toetavad hoiakud ja väärtushinnangud – usk oma võimekusse ja enesekindlus loodusainete õppimisel; huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadusliku karjääri vastu; valmisolek tegelda loodusteaduslike küsimustega ja oskus rakendada loodusteaduste- ning tehnoloogiaalaseid teadmisi ja oskusi igapäevaelu probleeme lahendades; vastutuse võtmine säästva arengu eest.

Loodusõpetuse õppimise kaudu kujuneb õpilastel arusaam loodusest kui tervikust. Õppes on peamised tunnetusobjektid looduse objektid, nähtused ja protsessid ning nendevahelised seosed. Õpitakse märkama seoseid looduses, mõistma looduse toimimise seaduspärasusi, inimese sõltuvust looduskeskkonnast ning inimtegevuse mõju looduskeskkonnale. Loodusõpetust õppides kujuneb arusaam, et igal nähtusel on põhjus ja igasugune muutus looduses kutsus esile teisi muutusi, mis võivad olla soovitud või soovimatud. Omandatakse positiivne hoiak kõige elava suhtes. Arendatakse tahet ja valmisolekut kaitsta looduskeskkonda ning kujundatakse säästvaid väärtushinnanguid ja hoiakuid.

Loodusõpetus arendab kriitilist ja loovat mõtlemist – õpilane õpib eesmärgistatult märkama ning vaatlema, küsimusi esitama, andmeid koguma ja süstematiseerima, analüüsima ning järeldusi ja üldistusi tegema; õpilane õpib leidma probleemidele alternatiivseid lahendusi ning prognoosima erinevate lahendusviiside ja otsuste tagajärgi.

Õppe korraldamine põhineb looduse vahetul kogemisel ning eakohastel tegevustel. Õpet plaanides lähtutakse seatud probleemide teaduslikkusest ja nende olulisusest, mida tunnis korraldatakse praktilise tegevusena looduse objektidega või nende mudelitega. Õpikeskkond on aktiivne, õpilaskeskne ja probleemipõhine. Õpe on seotud igapäevaeluga ning soodustab sisemise õpimotivatsiooni kujunemist.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

Väärtused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja:

1. tunneb huvi looduse ja selle uurimise vastu ning kasutab julgelt loovust ja fantaasiat;
2. mõistab, et inimene on osa loodusest ning inimeste elu sõltub loodusest; suhtub loodusesse säästvalt;
3. märkab looduse ilu ja erilisust ning väärtustab oma kodukoha elurikkust ja maastikulist mitmekesisust;
4. hoolib elusolenditest ja nende vajadustest;
5. liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodusväärtusi ja iseennast.

Uurimisoskused

3. klassi lõpetaja:

1. teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi;
2. sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi;
3. teeb lihtsate vahenditega praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;
4. vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid;
5. kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes;
6. kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes.

Loodusvaatlused

3. klassi lõpetaja:

1. teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma ning valib ilmale vastava välisriietuse;
2. kirjeldab loodus- ja tehisoobjekte erinevate meeltega saadud teabe alusel;
3. märkab muutusi looduses ning seostab neid aastaegade vaheldumisega;
4. toob näiteid erinevate organismide eluavalduste ja omavaheliste seoste kohta eri aastaegadel;
5. toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste tähtsuse kohta inimese elus;
6. tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;
7. käitub loodushoidlikult ning järgib koostegutsemise reegleid.

Loodusnähtused

3. klassi lõpetaja:

1. eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb, nimetab, kirjeldab ja rühmitab neid;
2. eristab tahkeid ja vedelaid aineid ning valdab ohutunnet tundmatute ainete vastu;
3. teeb juhendi järgi lihtsamaid praktilisi töid, järgides ohutusnõudeid;
4. kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid;
5. selgitab kompassi töö põhimõtet, toetudes katsele magnetiga;
6. teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi, kasutades elektririistu ohutult;
7. oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi; toob näiteid, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja teepikkus.

Organismide mitmekesisus ja elupaigad

3. klassi lõpetaja:

1. kirjeldab taimede, loomade ja seente välisehitust, seostab seda elukeskkonnaga ning toob näiteid nende tähtsuse kohta looduses;
2. eristab seeni, taimi ja loomi toitumise, kasvamise ning liikumisvõime järgi;
3. teab, et ühte liiki kuuluvad organismid on sarnased;
4. eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad);
5. kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku;
6. eristab õistaime, okaspuud, sõnajalg- ja sammaltaime;
7. teab seente mitmekesisust, nimetab tuntumaid söödavaid ja mürgiseid kübarseeni ning oskab vältida mürgiste seentega seotud ohtusid;
8. arvestab taimede ja loomade vajadusi ning suhtub neisse vastutustundlikult;
9. toob näiteid erinevate organismide seoste kohta looduses ning koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid;
10. tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimuslikule ülevaatele.

Inimene

3. klassi lõpetaja:

1. kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi;
2. järgib tervisliku toitumise põhimõtteid ja hügieeninõudeid ning väärtustab tervislikke eluviise;
3. teadvustab inimese vajadusi, tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning hoiab keskkonda;
4. toob näiteid, kuidas inimene sõltub loodusest ning muudab oma tegevusega loodust;
5. võrdleb inimeste elu maal ja linnas.

Plaan ja kaart

3. klassi lõpetaja:

1. saab aru lihtsast plaanist või kaardist ning leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte;
2. mõistab, et kaardi järgi on võimalik tegelikkust tundma õppida;
3. näitab Eesti kaardil oma kodukohta, suuremaid kõrgustikke, saari, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvi ja linnu;
4. määrab kompassi järgi põhja- ja lõunasuunda;
5. kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

Väärtused ja hoiakud

6. klassi lõpetaja:

1. tunneb huvi loodusteaduste õppimise vastu;
2. väärtustab uurimistegevust looduse tundmaõppimisel;
3. väärtustab bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust ning säästvat eluviisi;
4. toimib keskkonnateadliku tarbijana ning väärtustab tervislikku toitu;
5. märkab kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleeme ning on motiveeritud osalema eakohastes keskkonnakaitseüritustes.

Uurimisoskused

6. klassi lõpetaja:

1. sõnastab uurimisküsimusi/probleeme ja kontrollib hüpoteese;
2. kavandab õpetaja juhendamisel lihtsamaid praktilisi töid;
3. teeb katseid, järgides praktilise töö juhendeid;
4. arutleb loodusteadusliku uurimuse ja praktiliste tööde juhendite üle;
5. kasutab ohutusnõudeid, järgides õigesti sobilikke mõõtevahendeid;
6. analüüsib andmeid, teeb järeldusi ja esitab uuringu tulemusi;
7. leiab eri allikatest loodusteaduslikku teavet ning arutleb infoallika usaldusväärsuse üle;
8. oskab vastandada teaduslikku ja mitteteaduslikku seletust.

Üldised loodusteaduslikud teadmised

6. klassi lõpetaja:

1. tunneb igapäevaelus ära loodusteaduslikke teemasid, probleeme ja küsimusi;
2. saab aru loodusteaduslikust tekstist, tõlgendab ja rakendab õpitud teadusmõisteid, sümboleid ning ühikuid nähtusi ja protsesse selgitades;
3. tuginedes loodusteaduslikele teadmistele, teeb tõendusmaterjalide põhjal järeldusi ja otsustusi;

4. selgitab põhjuse-tagajärje seoseid;
5. kasutab või koostab mudelit, et näidata arusaamist seostest, protsessidest ja süsteemidest;
6. kirjeldab ja võrdleb organismide, ainete või protsesside sarnasusi ning erinevusi;
7. selgitab organismide kohastumist õhus, vees või mullas kui elukeskkonnas ning põhjendab loodus- ja keskkonnakaitse vajalikkust;
8. saab aru inimtegevuse ja keskkonna vahelistest seostest kodukoha ning Eesti kontekstis.

Sotsiaalsed

Ainevaldkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane sotsiaalvaldkondlik pädevus: suutlikkus mõista ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda ning austada inimõigusi ja demokraatiat; vallata teadmisi kodanikuõigustest ja -vastutusest ning käituda nendega kooskõlas; ära tunda kultuurilist eripära; järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; olla huvitatud oma kogukonna, rahva, riigi ja maailma arengust; kujundada oma arvamust ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik; tunda ja kasutada lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid; tunda huvi ümbritseva maailma vastu.

Inimeseõpetus

Õppeaine kirjeldus

Inimeseõpetuse üldeesmärk on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja üldinimlikke väärtusi. Ainel on kooli õppeprotsessis suu roll. Inimeseõpetuse aines kattub koolis suures osas Tulevikuoskuste ja Õnneliku isiksuse oskuste arendamisega. Ka Asustamisluu kätkeb endas suurel hulgal inimeseõpetuse aine kontekstis olulisi teemasid ja tegevusi.

Inimeseõpetuses käsitletakse inimest ja tema sotsiaalset keskkonda tervikuna. Lisaks Riikliku õppekava eesmärkidele on kooli inimeseõpetuse kavas tähelepanu pööratud inimeseks olemisele laiemas mõttes (inimese olemus, inimene looduse osana, inimene ühiskonna osana, tasakaal jne). Väärtuskasvatuse ja hoiakute kujundamine toimub vaimses õpikeskkonnas üksteist mõistvas õhkkonnas ning on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle. Väärtuskasvatuseks kasutatakse muuhulgas tarkuste hoidise meetodikat. Soodne sotsiaalne õpikeskkond toetub eelkõige õpilaste isikupära ja isiklike seisukohtade austamisele, võimaluste tagamisele vabaks arvamusevalduseks, initsiatiiviks, osalemiseks ja tegutsemiseks nii üksi kui ka koos teistega. Väiksed klassid ja sihipärane tegevus arengut toetava õpikeskkonna loomisel, vägivallatuse printsiip ja kooli avatuse printsiip teotavad inimeseõpetuse eesmärkide saavutamist.

Õppetegevused muutuvad põhikooli kolme kooliastme jooksul lihtsamast keerukamaks, ent peavad aine eesmärkidest lähtuvalt olema õpilasele mõistetavad ja tähenduslikud ning toetama arusaama õpitava vajalikkusest. Inimeseõpetus on kontsentriiline õppeaine, mille võtmeteemasid käsitletakse igal kooliastmel, arvestades arengulist käsitlust seoses 1) endasse positiivse suhtumise ja tervikliku mina kujundamisega ning 2) arenguülesannete ja nendega toimetulekuga.

I kooliastmes on inimeseõpetuses rõhk õpilase enesekohasel pädevusel ning enese suhestamisel lähiümbrusega, lõimides ühiskonnaõpetuse temaatikat. Metoodiliselt luuakse alus lapse vaimse, emotsionaalse, hingelise ja sotsiaalse külje arengule. Õpitakse tähelepanu, keskendumist, enesekontrolli, meelerahu saavutamist, empaatiat, emotsioonidega toimetulekut, suhtlemist. Samuti on teemaks tervislikud eluviisid ja tasakaalustatud kestlik toimimine Maal.

II kooliastmes on endiselt suur rõhk nii inimeseõpetusel kui ka ettevalmistusel ühiskonnaõpetuseks. Paljudes lõiminguloo teemades ja suuremates projektides on inimeseõpetuse temaatika päevakorras.

Inimeseõpetuse teemasid käsitletakse lõiminguloo loogika kohaselt. Teemad pakutakse õpetaja poolt välja probleemidena, mis vajavad lahendust. Õpitavat käsitletakse võimalikult seotult igapäevaeluga ning eluga asustatud saarel, kusjuures õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid, eriti rollimängud.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
2. väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
3. väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
4. teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
5. mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
6. teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
7. teab Eesti riigi sümboleid ja naaberriike;
8. kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;
9. oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;
10. teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. väärtustab enda ja teiste positiivseid iseloomujooni ja omadusi ning sõprust ja armastust vastastikuse toetuse ning usalduse allikana;
2. äärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet ning kirjeldab tõhusaid sotsiaalseid oskusi igapäevaelus: üksteise aitamist, jagamist, hoolitsemist ja koostööd;
3. kirjeldab uimastite tarbimisega kaasnevat riski ja väärtustab tervislikku elu uimastiteta; demonstreerib õpitu olulisuses, kuidas keelduda ennast ja teisi kahjustavast tegevusest;
4. kirjeldab, millised kehalised ja emotsionaalsed muutused toimuvad murdeas; kirjeldab enesehinnangu parandamise ning enesekontrolli tegemise võimalusi ja tähtsust igapäevasuhetes, väärtustab inimeste erinevusi ning oskab teisi arvestada;
5. kirjeldab ja selgitab konfliktide võimalikke põhjusi ning oskab eristada tõhusaid ja mittetõhusaid konfliktide lahendamise viise; demonstreerib õpitu olulisuses, kuidas aktiivselt kuulata ja kehtestavalt käituda;
6. väärtustab tervist ja tervislikku eluviisi ning arvestab tervisliku eluviisi komponente igapäevaelus;
7. teab, kuidas toimida ohuolukorras, ning oskab õpitu olulisuses abi kutsuda;
8. kirjeldab tegevusi, mis muudavad tema elukeskkonna turvaliseks ja tugevdavad tervist.

Ajalugu

Õppeaine kirjeldus

Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloo sündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.

Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-temaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega. Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajaloo ajalooga. Käsitlemise põhimõte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloo ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paigadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajalooajaloost tervikpildi kujunemist. Tähtis on luua seosed mineviku ning nüüdisaja ajaloo sündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust ning paljusid Eesti ajaloo probleeme.

Õpilaste maailmapilti rikastab ainetevaheline lõiming ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. kasutab asjakohaselt aja mõistega seonduvat õpitut sõnu, lühendeid ja fraase;
2. tunneb mõningaid iseloomulikke sündmusi kodukoha ja Eesti ajaloo ajaloost ning seostab neid omavahel;
3. teab mõnda ajaloolist asunit, selle tekkimise ja kujunemise põhjusi;
4. hindab materiaalselt keskkonda kui ajaloo sündmuste peamist kandjat;
5. toob näiteid muinasaja ja vanaaja kohta;
6. mõistab vanaaja kultuuripärandi tähtsust inimkonna ajaloo ning esitab näiteid erinevate kultuurivaldkondade kohta;
7. mõistab, et ajaloo sündmustel ja -nähtustel on põhjused ja tagajärjed, ning loob lihtsamaid seoseid mõne sündmuse näitel;
8. teab, et mineviku kohta saab teavet ajalooallikatest, töötab lihtsamate allikatega ja hindab neid kriitiliselt;
9. väljendab oma teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, koostab kava, lühijuttu ja kirjeldust ning kasutab ajalookaarti.

Ühiskonnaõpetus

Õppeaine kirjeldus

Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste sotsiaalse kompetentsuse kujunemises. Ühiskonnaõpetus aitab õpilasel arendada ettevõtlikkust ning kujuneda ennast teostavaks, kaasinimesi arvestavaks, sotsiaalselt pädevaks ja toimetulevaks ühiskonnaliikmeks. Ühiskonnaõpetuse tunnis omandatud teadmised, oskused ja hoiakud seostuvad tihedalt teistes õppeainetes (ajaloo, geograafias, inimeseõpetuses jt) õpituga, olles aluseks elukestvatele

õppele. Põhikooli ühiskonnaõpetus käsitleb kõige üldisemal kujul ühiskonna toimimist, kodaniku seoseid ühiskonna põhivaldkondadega (majanduse, poliitika ja õigusega), ent ka suhteid teiste sotsiaalsete rühmadega. Kodanikuna mõistetakse demokraatliku ühiskonna liiget, kes suhtleb ühiskonna institutsioonidega oma huvide ja võimaluste alusel. Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste väärtushinnangute ja hoiakute kujunemises, nagu ettevõtlikkus, seaduste austamine, töökus, sooline võrdõiguslikkus, kodanikualgatus, sotsiaalne õiglus ja kodanike võrdne kohtlemine, inimõiguste austamine, mõistev suhtumine erinevustesse, tauniv suhtumine eelarvamustesse, säästlik suhtumine keskkonnasse, lugupidav suhtumine teiste rahvaste ja maade kultuuritraditsioonidesse ning soov neid tundma õppida; oma maa kultuuripärandi väärtustamine; teadvustamine, et kõikjal ei elata ühtviisi hästi jne. Ühiskonnaõpetuse eesmärk on praktiliste ülesannete, probleemide analüüsimise ja ainealaste põhimõistete omandamise kaudu saada tervikpilt ühiskonna toimimisest. Tähtsal kohal on igapäevaeluga seonduvate probleemide lahendamine ning asjatundlike otsuste tegemise oskuste omandamine, mis aitab õpilasel ühiskonnas toime tulla. Nii kujuneb õpilasel tervikpilt ühiskonnast, kus teadvustatakse inimtegevuse ja looduse vastastikust mõju ning väärtustatakse jätkusuutlikku eluviisi. I kooliastmes on ühiskonnaõpetuse teemad lõimitud inimeseõpetuse ainekavva. II ja III kooliastmes õpitakse ühiskonnaõpetust eraldi aina. II kooliastmes tutvub õpilane oma lähiümbruse sotsiaalsete suhete süsteemiga, keskendudes sotsiaalselt erinevate isiksuste ja rühmade koosseksisteerimisele. Käsitelu keskmes on inimesed meie ümber, kool ning õpilase kodukoht.

Ainet käsitletakse võimalikult igapäevaeluga seostatult. Aine käsitlemisel on oluline koht uurimuslikel õpivõtetel, mille toel omandavad õpilased probleemide seadmise, hüpoteeside sõnastamise, töö plaanimise ja korraldamise, kriitilise mõtlemise ning tulemuste tõlgendamise ja esitamise oskused, esitades materjale nii suuliselt kui ka kirjalikult ning kasutades näitlikustamiseks mitmesuguseid visuaalseid vorme ja asjakohasel juhul elusituatsioone (nt demokraatia rakendamine koolis, kodanikualgatus ja vabatahtlik tegevus kodukohas). Aktiivse kodaniku kontseptsioon käsitleb kodanike kaasatust laiemalt, mitte ainult kui hääletamist valimistel. See avardab ka ühiskonnaõpetuse rakendussuuna võimalusi noorte jaoks, kes pole veel hääleõiguslikud (nt koolielu korraldamises, tarbijahariduses, kodanikualgatuses). Kogu õppes kasutatakse nüüdisaja tehnoloogilisi vahendeid, sh IKT võimalusi, arvestades kasutatava tarkvara legaalsust, interneti ja IT turvariske ning küberkuritegevust (riigiportaali, e-teenused, omavalitsus- ja riigiasutuste kodulehed, teabepäring, õigusaktid internetis).

Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) teab ja väärtustab demokraatia põhimõtteid;
- 2) mõistab, kuidas demokraatia põhimõtted saavad toimida koolis, märkab probleeme koolis, toetab oma käitumise ja osalemisega koolidemokraatiat;
- 3) märkab ning arvestab erinevaid huve ja võimalusi ning on valmis koostööks ja kokkulepeteks, oskab otsida ja pakkuda abi probleemide lahendamisel;
- 4) teab Eesti riigi valitsemise põhilisi institutsioone, kirjeldab nende ülesandeid (kohalik omavalitsus, Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus) ning nimetab erinevaid riigijuhtimisega seotud ameteid/elukutseid;
- 5) teab, mis on põhiseadus ja teised seadused, miks tuleb seadusi täita; teab, mis on lapse õigused ja vastutus;
- 6) selgitab näidetega, mis on kodanikuühendus, kodanikualgatus ja vabatahtlik töö; põhjendab vabatahtliku töö vajalikkust ning pakub abi abivajajatele; tunneb ära ebaõigluse ja oskab sellele vastu seista;
- 7) mõistab inimeste iseärasusi ning teab, et inimesed erinevad rahvuse, soo, vaimse ja füüsilise suutlikkuse ning vaadete ja usutunnistuste poolest; on salliv erinevuste suhtes ja valmis koostööks;
- 8) toob näiteid ühiskonna toimimiseks ja arenguks vajalikest elukutsetest ja ettevõtetest ning väärtustab töötamist kui peamist elatusallikat, tunneb oma õigusi ja vastutust omanikuna ja tarbijana ning mõistab, miks erinevais ametis töötamisel eeldatakse erinevaid teadmisi, oskusi ja isiksuseomadusi;
- 9) oskab leida teavet oma eesmärkide ja huvide tarbeks ning seda kriitiliselt hinnata; esitab oma teadmisi ja seisukohti selgelt ja veenvalt ning suudab neid põhjendada; loob, kasutab ja jagab infot ning väärtustab enda ja teiste autorite tööd;
- 10) teab, et tal on õigus saada abi, ning oskab leida abi ettetulevates elusituatsioonides.

Võõrkeeled

Võõrkeelepädevus

Võõrkeelte õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane võõrkeelepädevus, s.o suutlikkus mõista ja tõlgendada võõrkeeles esitatut, suhelda eesmärgipäraselt nii kõnes kui ka kirjas, järgides vastavaid kultuuritavasid; mõista ja väärtustada erinevaid kultuure, oma kultuuri ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi; mõista, et elus on vaja vallata mitut võõrkeelt.

Võõrkeelte õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) omandab keeleoskuse tasemel, mis võimaldab autentsetes teisekeelses keskkonnas iseseisvalt toime tulla;
- 2) on võimeline osalema erinevates võõrkeelsetes projektides, jätkama õpinguid emakeelest erinevas keeles ning on konkurentsivõimeline tulevases tööelus;
- 3) tunneb erinevaid keeli kõnelevaid rahvaid ja nende kultuure;
- 4) mõistab oma kultuuri ning teiste kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- 5) omandab edasiseks õppimiseks vajalikud oskused, mis suurendavad enesekindlust õppida võõrkeeli ja suhelda võõrkeeltes.

Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonda kuuluvad A-võõrkeel ja B-võõrkeel. A-võõrkeele õppimist alustatakse I kooliastmes, 1. klassis ja B-võõrkeelt II kooliastmes, 5. klassis.

A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt.

II kooliastme lisandudes valib B-võõrkeele kool, arvestades võimalusi ning õpilaste soove. Iga klass saab valida B-võõrkeele vastavalt klassi kokkuleppele. 4. klassi jooksul viib klassiõpetaja õpilastega läbi uuringu (teemablokk „Teised kultuurid“) ja võõrkeele konsensusliku valiku protsessi (kaardistades ka teise ja kolmanda valiku). Seejärel uurib juhtkond, kas õpetajat on võimalik antud keele õpetamiseks leida. Kui vastus on positiivne, kinnitatakse õpilaste valitud võõrkeel B-võõrkeeleks. Kui õpetajat ei leita, korraldatakse õpetaja leidmise protsessi teise või kolmanda valikuga.

Ainevaldkonna kirjeldus ja ainesisene, transdistsiplinaarne ja üldpädevuste lõiming

Võõrkeeled avardavad inimese tunnetusvõimalusi ning suutlikkust mõista ja väärtustada mitmekultuurilist maailma, arendavad erinevate keeleliste ja mittekeeleliste vahenditega süsteemset mõtlemist ning eneseväljendusvõimalusi. Võõrkeeled arendavad kultuuriteadlikku suhtlusvõimet, andes teadmisi eri maade ja eri keeli kõnelevate rahvaste kohta.

Ainevaldkonda kuuluvate võõrkeelte õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi põhimõtetest ning selles kirjeldatud keeleoskustasemetest. Õppekava õppe ulatuses vajalik keeleoskuste tabel asub valdkonnakava lõpus. Võõrkeelte õpitulemusi on raamdokumendile toetudes kirjeldatud ühtsetel alustel. Raamdokumendi ja Euroopa keelemapi põhimõtete rakendamine õppes võimaldab motiveerida õpilasi õppima võõrkeeli, arvestada nende ealist ning individuaalset eripära, suunata erineva edasijõudmisega õpilasi seadma endale jõukohaseid õpieesmärke ning anda õpilastele objektiivset tagasisidet saavutatud kohta. Kõik see toetab õpimotivatsiooni püsivust ning iseseisva õppija kujunemist.

Keel, ka võõrkeel, on vahend sõnumite edastamiseks ja vastuvõtmiseks. Sõnumiedastamine võib toimuda näiteks kunstilisel-, infovahetuse- või suhtluseesmärgil. Kõik õppetegevused, mis on seotud mainitud eesmärkidega võimaldavad võõrkeelt kasutada ja õpetada / õppida.

Võõrkeelte õpetamisel lähtutakse õppijast ja tema suhtluseesmärkidest.

Suhtluspädevust kujundatakse keele nelja osaoskuse – kuulamise, lugemise, rääkimise ja kirjutamise – arendamise kaudu, seepärast on ka õpitulemused esitatud osaoskuste kaupa. Osaoskusi õpetatakse lõimitult. Keeleõpe rikastab mõtlemist, arendab oskust end täpselt väljendada, luua tekste ning neist aru saada. Nendes valdkondades toetub võõrkeeleõpetus emakeeleõpetusele ja vastupidi.

Lõiminguloo loogika ja teemad arendatavad oskust eristada oma ja võõrast kultuuri, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ning vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.

Võõrkeeleõppe nõuab avatud ning paindlikku meetodilist käsitust, et kohendada õpet õpilase vajaduste järgi. Õpilaskeskse võõrkeeleõppe tähtsamad põhimõtted on:

- 1) õpilase aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine;
- 2) keeleõppes kasutatava materjali sisu vastavus õpilase huvidele;
- 3) erinevate aktiivõppevormide (sh paaris- ja rühmatöö) rakendamine;
- 4) õpetaja rolli muutumine teadmiste vahendajast õpilase koostööpartneriks ning nõustajaks teadmiste omandamises;
- 5) õppematerjalide avatus, nende kohandamine ja täiendamine õpilase eesmärkide ning vajaduste põhjal.

Õpetaja hoiakud mõjutavad õppimist. Oluline on aktsepteerida nn halvasti rääkimise etappi. Edasisidestamise puhul tuleks keskenduda jõustamisele ja edusammude väärtustamisele vigade esiletoomise asemel.

Tulenevalt sellest, et kooli õppetöö aluseks on lõiming, siis kirjeldatakse ja arendatakse ka üldpädevusi läbi lõimingu (mitte läbi ainete). Kuna võõrkeel on eelkõige vahend teabe hankimiseks ja selle edastamiseks suhtluses, siis on keeleõppe keskmes teemavaldkonnad, mille kaudu kujundatakse põhiliselt suhtluspädevust, aga ka kultuuri-, enesemääratlus- ning sotsiaalset- ning kodanikupädevust. Loovalt tulevikku koolis on RÕK teemavaldkonnad integreeritud lõiminguloosse. Vastavalt kooli eripärale tuleb osa keeleõppe teemasid ka lõiminguteemadest. Võõrkeele osalus lõimingus kasvab aasta-aastalt, keelteoskuse (ka emakeel) ja kirjaoskuse kasvades.

Koolis õpetatakse täielikult lõimitult ja läbi üldpädevuste arendamise kõiki õppeaineid. Kool kasutab transdistsiplinaarset lõimingut. Lõimingu aluseks on tervik: lõimingulugu, mis sisaldab loogiliselt järjestatud lõiminguteemasid. Asustamise meetodil õpetatakse kuni 4. klassi lõpuni. Õppeained liidetakse lõiminguloosse loomulikult, nii, nagu need eluski samades olukordades esinevad, arvestades sealjuures aine ja valdkonnapädevuste saavutamise saavutamise. Õppeaasta vältel toimub õppeaastat läbivaid projekte, suuremaid lõiminguteemasid järgivaid projekte ja nende vahel lõiminguteemadega seotud lühemaajalisi õppetegevusi. Võõrkeele pädevuse arendamiseks kasutatakse ka igapäevaseid suhtlussituatsioone. Võõrkeelt on võimalik lõimida igasse projekti ja õppetegevusse, mis eeldab kommunikatsiooni kunstilisel-, infovahetuse- või suhtluseesmärgil. Võõrkeelt lõimitakse vastavalt osaoskuste arengule. Täielik lõiming loob loomulikult olukorra, kus kasutatakse LAK elemente.

5. klassist alates lõimingutüüp muutub. Lõiminguloo asendavad lõiminguteemad. Lõimingu täpne struktuur alates 5. klassist töötatakse välja 2019. aastal.

Hindamine

Võõrkeelte hindamisel lähtutakse RÕK-s sätestatust ja kooli õppekava üldosas ära toodud õppe- ja kasvatuskorralduse ning hindamispõhimõtetest. Keeleoskustasemed on abiks võõrkeelte õppe eesmärgistamisel, individualiseerimisel ja protsessi-, ning kokkuvõtivate hinnangute koostamisel. Hinnatakse iga klassi eeldatavatest õpitulemustest lähtuvalt.

Keeleoskustasemed A1.1–A2.2

	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
A1.1	Tunneb väga aeglaselt ja selgelt	Tunneb õpitava keele tähemärke.	Oskab vastata väga lihtsatele küsimustele	Tunneb õpitava keele kirjatähti,	Kasutab üksikuid äraõpituid

	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
	sidusas kõnes ära õpitud sõnad ja fraasid; arusaamist toetab pildimaterjal. Reageerib pöördumistele adekvaatselt (nt tervitused, tööjuhised). Tunneb rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu (nt hamburger, film, takso, kohv).	Tunneb tekstis ära tuttavad nimed, sõnad (sh rahvus- vaheliselt kasutatavad) ja fraasid. Loeb sõnu, fraase ja lauseid õpitud sõnavara ulatuses; arusaamist võib toetada pildimaterjal.	ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires. Vajab vestluskaaslase abi, võib toetuda emakeelele ja žestidele.	valdab kirjatehnikat, oskab õpitud fraase ja lauseid ümber kirjutada (ära kirja). Oskab kirjutada isikuandmeid (nt vihiku peale). Koostab lühikesi lauseid õpitud mallide alusel.	
A1.2	Saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest. Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi. Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist vms.	Loeb lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavad, postkaardid, meilid, kuulutused, sildid, teeviidad, lühiankeedid, küsimustikud, -teated, -sõnumid) ja leiab neist vajaliku faktiinfo. Saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhistest. Lugemise tempo on väga aeglane, teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.	Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Hääldusvead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.	Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest. Oskab täita lihtsat küsimustikku. Tunneb õpitud sõnavara õigekirja. Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki.	
A2.1	Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu, kui need on talle tuttavatel teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selget hääldust.	Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste (nt isiklikud kirjad, kuulutused, uudised, juhised, kasutusjuhendid); leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugemise tempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada koolisõnastikku.	Oskab lühidalt kirjeldada lähiümbrust, igapäevaseid toiminguid ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõne on takerduv, esineb hääldusvigu.	Koostab õpitud sõnavara piires lähiümbruse ja inimeste kirjeldusi. Kirjutab lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustest (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid. Oskab kasutada sidesõnu ja, ning jt. Oskab näidise järgi koostada lühikesi tekste, abivahendina kasutab õpiku- või koolisõnastikku.	tarindeid ja lausemalle, kuid neiski tuleb ette vigu.
A2.2	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldu üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.	Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttavatel teemal, kuid võib vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti; spontaanses kõnes on vigu. Kõne on arusaadav, kuigi esineb hääldusvigu ja sõnade otsimist.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklike kirju. Oskab kasutada sidesõnu aga, sest, et jt. Rakendab õpitud õigekirjareegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid).	

A-võõrkeel. Inglise keel.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

A-võõrkeele õppega kujundatakse ainepädevus, mis sisaldab keelepädevust, väärtushinnanguid ja -hoiakuid ning õpioskusi.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) saavutab iseseisva keelekasutaja taseme, mis võimaldab selles keeles igapäevastes situatsioonides suhelda ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid originaaltekste;

- 2) huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- 3) omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- 4) omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- 5) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- 6) oskab kasutada eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, interneti), et leida vajalikku infot teisteski valdkondades ja õppeainetes.

Õppeaine kirjeldus

Loovalt tulevikku koolis õpitakse inglise keelt A-võõrkeelena alates esimesest klassist. Inglise keel on üks levinumaid keeli maailmas, võimaldades suhelda globaalselt ja ligipääsu olulisele infoväljale. Tänapäeval eksponeeritakse inglise keelt lastele palju (TV, internet, arvutid ja nutiseadmed, mängud, reisimine, inglise keel Eesti keeleruumis). Laste arenguline valmisolek, inglise keele suur kasutatavus ja "kohalolek" meie kultuuris on põhjuseks, mis inglise keelt esimesest klassist alates õpetada.

A- võõrkeele õppe üks tähtsamaid ülesandeid on äratada õpilastes huvi teiste keelte ja kultuuride vastu ning pakkuda olulist tööriista elus hakkamasaamisel.

Võõrkeele kui suhtlusvahendi omandamine nõuab pikaajalist pingutust, mis eeldab õppija aktiivset osalust. Õppija keeleoskuse arengut toetab lõimitud aine- ja keeleõpe ning õpitud oskuste kiire kasutamine erinevates olukordades ja projektides. Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ning õpitava keele kasutamisel erinevatel eesmärkidel (kunstilistel, infovahetuse- ja suhtluseesmärgil). Keelepädevust arendatakse I kooliastmes kuulamise, lugemise, rääkimise, laulmise ja mängimise ning kirjutamise kaudu.

Koos õpetaja abiga õpieesmärkide seadmine arendab õpioskusi. A-võõrkeele õppimisel saadud õpioskused aitavad teises kooliastmes omandada järgmisi võõrkeeli.

Võõrkeeleõppes on kesksel kohal tegevused, mis nõuavad keele eesmärgistatud kasutamist ning lõimivad erinevaid keeleoskuse aspekte. Õpet kavandades lähtutakse didaktikaprintsiipidest (lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, lihtsalt keerulisele, konkreetselt abstraktselt) ning keelekasutuse vajadustest (alustades sagedamini kasutatavatest sõnadest ja vormidest).

Õpitava võõrkeelega tihedama kontakti loomiseks, suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Selleks sobivad mitmesugused ülesanded, mille käigus rakendatakse kõiki osaoskusi nt teabe otsimine eri allikaist, ülesanded suhtlemiseks kodus või perereisil. Õpilaste motiveerimiseks püstitatakse videosillad võõrkeelt kõneleva sõpruskooliga, korraldatakse õppereise, tehakse ühisüritusi võõrkeelt kõnelevate inimestega ning kutsutakse tundi õpitavat keelt emakeelena kõnelejaid.

A-võõrkeele (inglise keele) õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
2. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
3. reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
4. on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist;
5. suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
6. kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
7. oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse taotletav tase 3. klassi lõpus ja õpitulemused osaoskuste lõikes:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A1.2	A1.1	A1.2	A1.1

A-võõrkeele (inglise keele) õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. saab õpitud temaatika piires aru lauseist ja sageli kasutatavaist väljendeist;
2. mõistab olulist õpitud temaatika piires;
3. kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
4. tuleb teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades toime õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga;
5. teadvustab eakohaselt õpitava maa ning oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;
6. rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
7. töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;
8. seab endale õpieesmärged ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

Keeleoskuse taotletav tase 6. klassi lõpus ja õpitulemused osaoskuste lõikes:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A2.2	A2.2	A2.2	A2.2

Hindamine

Kujundav hindamine peab toetama õppimist laiemalt: nii üldpädevuste, hoiakute, kui aine(valdkonna)pädevuste saavutamist, aga ka motivatsiooni. Hindamismeetodid valitakse vastavalt eeldatava õpitulemuse iseloomule. Hindamismeetodid peaksid olema autentsed, st võimaldama keeleoskust hinnata võimalikult loomulikus keele kasutamise situatsioonis.

Lähtuvalt kooli õppekava üldosast kasutatakse ka vastastik- ja eneshindamist. Enesehinnangut võib I kooliastmes anda ka emakeeles, julgustades sealjuures inglise keelt kasutama.

B-võõrkeel (iga klass valib keele kooliga koostöös)

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) saavutab keeleoskuse taseme, mis võimaldab tal igapäevastes suhtlusolukordades toime tulla;
- 2) huvitub võõrkeelte õppimisest ning nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- 3) omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- 4) tunneb võõrkeelte õppimise strateegiaid ning oskab neid iseseisvalt kasutada;
- 5) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- 6) oskab kasutada eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, internetti), et leida vajalikku infot teisteski valdkondades ja õppeainetes.

Õppeaine kirjeldus

B-võõrkeel valitakse juhendatud protsessis õpilaste poolt 4. klassis konsensulikulult. Kooli juhtkond arvetab õpilaste valikuga ja otsib sobiva õpetaja. Kui õpetajat leida ei õnnestu, valitakse õpilaste valikus 2. või 3. keel ja püütakse leida õpetaja. B-võõrkeele õppimine algab 5. klassis.

Iga klass võib valida erineva B-võõrkeele. Seetõttu ei saa kooli õppekavas konkreetse keele valikut ära tuua.

Põhiline erinevus kooli poolt eelnevalt välja valitud keele ja õpilaste poolt õppeprotsessis valitava keele õppe planeerimisel on see, et ei saa eelnevalt paika panna, kas on vaja õppida ka tähemärke. Eesti keelest erinevate tähemärkidega keelte puhul on tundide planeerimisel vajalik arvestada pisut suurema tundide arvuga või siis planeerida madalama taseme osaoskuste õpitulemused. Ka teatud võõrkeelte häälikute erinevus eesti keele häälikutest eeldab suuremat õppemahtu. Seetõttu on kooli ainekavades osaoskuste taotletav tase määratud vahemikuna. Õpitulemused on sõnastatud miinimumtasemel. Täpsed osaoskuste taotletavad tasemed määratakse õpetaja töökavas. Õpetaja võib töökavas õpitulemuste taset ka tõsta kooli ainekavas määratletud osaoskuste vahemiku raames. Õppemetoodika ja õppemaht peab toetama õpitulemuste saavutamist.

Võõrkeele valik õpilaste poolt toetab õpimotivatsiooni ja iseseisvuse ning vastustusvõime arengut, mis on 2 kooli neljast põhilisest fookusoskusest, mille arengut toetatakse kõige koolis toimuvaga. Asustamise meetod suunab õpilasi avatud suhtlemisele erinevat kultuuride esindajatega. Lõiminguloosse on sisse kirjutatud ka pragmaatilised põhjused teiste kultuuride esindajatega suhtlemiseks (kaubavahetus, turism, kultuurivahetus). Selline lähenemine tõstab õpimotivatsiooni keelte õppimisel ja eeldatavasti ka õppimise tõhusust.

Õppija keeleoskuse arengut toetab lõimitud aine- ja keeleõpe ning õpitud oskuste kiire kasutamine erinevates olukordades ja projektides. Õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ning õpitava keele kasutamisel erinevatel eesmärkidel (kunstilistel, infovahetuse- ja suhtluseesmärgil). Keelepädevust arendatakse II kooliastmes kuulamise, lugemise, rääkimise, laulmise ja mängimise ning kirjutamise kaudu.

Koos õpetaja abiga õpieesmärkide seadmine arendab õpioskusi. A-võõrkeele õppimisel saadud õpioskused aitavad teises kooliastmes omandada B-võõrkeelt.

Võõrkeeleõppes on kesksel kohal tegevused, mis nõuavad keele eesmärgistatud kasutamist ning lõimivad erinevaid keeleoskuse aspekte. Õpet kavandades lähtutakse didaktikaprintsiipidest (lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, lihtsalt keerulisele, konkreetsele abstraktsele) ning keelekasutuse vajadustest (alustades sagedamini kasutatavatest sõnadest ja vormidest).

Õpitava võõrkeelega tihedama kontakti loomiseks, suhtluspädevuse ja kultuuriteadlikkuse arendamiseks ergutatakse õpilasi kasutama õpitavat keelt ka väljaspool keeletundi. Selleks sobivad mitmesugused ülesanded, mille käigus rakendatakse kõiki osaoskusi nt teabe otsimine eri allikaist, ülesanded suhtlemiseks kodus või perereisil. Õpilaste motiveerimiseks püstitatakse videosillad võõrkeelt kõneleva sõpruskooliga, korraldatakse õppereise, tehakse ühisüritusi võõrkeelt kõnelevate inimestega ning kutsutakse tundi õpitavat keelt emakeelena kõnelejaid.

B-võõrkeele õpitulemused ja nende hindamine II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;

2. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
3. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
4. on omandanud esmased teadmised õpitava keele kultuuriruumist;
5. rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
6. seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi;
7. töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas.

Keeleoskuse taotletav tase 6. klassi lõpus ja õpitulemuste vahemik osaoskuste lõikes:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A1.1–A1.2	A1.1–A1.2	A1.1–A1.2	A1.1–A1.2

Kujundav hindamine peab toetama õppimist laiemalt: nii üldpädevuste, hoiakute, kui aine(valdkonna)pädevuste saavutamist, aga ka motivatsiooni. Hindamismeetodid valitakse vastavalt eeldatava õpitulemuse iseloomule. Hindamismeetodid peaksid olema autentset, st. võimaldama keeleoskust hinnata võimalikult loomulikus keele kasutamise situatsioonis.

Lähtuvalt kooli õppekava üldosast kasutatakse ka vastastik- ja eneshindamist. Enesehinnangut võib II kooliastmes B-võõrkeel puhul anda ka emakeeles, julgustades sealjuures võõrkeelt kasutama.

Kunstid

Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöös mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

Kunst

Õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

1. uurimine ja oma ideede arendamine,
2. väljendusvahendite loov rakendamine,
3. teadmised visuaalkultuurist,
4. mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajaloost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöödes ühise tulemuse nimel;
- rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitudi;
- on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

Muusika

Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel.

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

1. laulmine,
2. pillimäng,
3. muusikaline liikumine,
4. omalooming,
5. muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1. osaleb meelega muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
2. laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris;
3. laulab eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
4. laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
6. rakendab pillimängu kaasmängudes;
7. kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
8. kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
9. väärtustab enese ja teiste loomingu;
10. mõistab laulupeo tähendust.

Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1. osaleb meelega muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
3. laulab kooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
4. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi;
5. oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
6. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);

7. kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
8. julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
9. kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
10. eristab kuuldelselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
11. leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
12. tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

Kehaline kasvatus

Kehakultuuripädevus

Kehalise kasvatus eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane kehakultuuripädevus: suutlikkus väärtustada kehalist aktiivsust ja tervislikku eluviisi elustiili osana; oskus anda hinnangut kehalisele vormisolekule, valmisolek harrastada sobivat spordiala või liikumisviisi; suutlikkus suhtuda sallivalt kaaslastesse, järgida ausa mängu reegleid ning väärtustada koostööd sportimisel ja liikumisel.

Ainevaldkonna kirjeldus

Ainevaldkonda kuuluv kehaline kasvatus toetab õpilasi tervist väärtustava eluviisi kujundamisel, loob aluse õpilaste iseseisvale liikumisharrastusele, soodustab huvi spordi- ja tantsusündmuste vastu, innustab võistlusi ja üritusi jälgima ning neis osalema. Kehaline kasvatus toetab õpilasi nii kehalist/liigutuslikku kui ka kõlbelist, sotsiaalset ja esteetilist arengut ning tema kujunemist terviklikuks isiksuseks.

Kehalises kasvatuses juhitakse õpilast kehalist vormisolekut jälgima ning seda regulaarselt harjutades ning uusi (sh iseseisvalt omandatud) teadmisi ja oskusi hankides parandama. Keskkonda hoidev, kaaslast austav, koostööd ning ausa mängu põhimõtteid väärtustav liikumine ja sportimine toetavad õpilaste sotsiaalset ning kõlbelist arengut.

Kehalises kasvatuses lähtutakse vajadusest toetada õpilaste kujunemist hea tervise ja töövõimega isiksusteks. Kehalise kasvatus tundides omandatud teadmised, oskused ja kogemused soodustavad õpilaste mitmekülgset arengut ning võimaldavad neil leida endale jõukohane, turvaline ja tervislik liikumisharrastus.

Põhialadena kuuluvad põhikooli kehalise kasvatus ainekavva kuus spordiala: võimlemine, kergejõustik (I kooliastme õpitulemustes ja õppesisus esitatud põhiliikumisviisidena jooks, hüpped ja visked), liikumis- ja sportmängud (korv-, võrk- ja jalgpall – koolil on kohustus õpetada neist kahte), tantsuline liikumine, talialad (suusatamine ja uisutamine – koolil on kohustus õpetada neist ühte) ning orienteerumine. I või II kooliastmes läbivad õpilased ujumise algõpetuse kursuse. Teadmisi spordist ja liikumisest/sportimisest edastatakse kehalise kasvatus tundides praktilises tegevuses ja/või õpilasi iseseisvale (tunnivälisele) õppele suunates.

Kehalist kasvatust korraldades tuleb koolil arvestada õpilaste huve, kooli ja/või paikkonna spordi- või liikumisharrastuse traditsioone ning olemasolevaid sportimistingimusi. Selleks on kehalise kasvatus ainekavas esitatud õpitulemused plaanitav saavutada ja neile vastav õppesisu läbida 75–80% õppeks ettenähtud tundide jooksul. 20–25% kehalise kasvatusete ette nähtud tundide mahust saavad koolid kasutada ainekavva mittekuuluvate spordialade ja liikumisviiside (nt käsipall, saalihoki, pesapall, sulgpall, erinevad tantsustiilid jm) õpetamiseks, ainekavva kuuluvate põhialade oskuste kinnistamiseks või põhialade süvendatud õppeks.

Tantsuline liikumine võib olla integreeritud kehalise kasvatus tundides teiste spordialade ja liikumisviisidega. Oluline on tunda populaarsemaid eesti rahvatantsu ja tantsuelemente, mis ühendavad õpilasi rahvatantsupidude traditsiooniga.

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

Koolis toimuvad kehalise kasvatus tunnid eraldi üldõpetuse tundidest alates 3. klassist. Lisaks kehalise kasvatus tundele, tegeletakse liikumisega ka üldõpetuse tundides ja muusikatundides.

Õppe ja kasvatus eesmärgid I kooliastmes:

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne;
- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate liikumisviiside / kehaliste harjutuste tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), sooritab põhiliikumisviise liigutusoskuste tasemel;
- 3) teab/kirjeldab, kuidas tuleb käituda kehalise kasvatus tunnis (võimlas, staadionil, maastikul jne), täidab õpetaja seatud ohutusnõudeid ja hügieenireegleid, loetleb ohuallikaid liikumis-/sportimispaikades ja kooliteel ning kirjeldab ohutu liikumise, sportimise ja liiklemise võimalusi;
- 4) sooritab õpetaja juhendamisel kontrollharjutusi, annab hinnangu oma sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske);
- 5) teab, kuidas käituda kehalisi harjutusi sooritades (on viisakas, sõbralik ja abivalmis, täidab kokkulepitud (mängu)reegleid, kasutab heaperemehelikult kooli spordivahendeid ja -inventari);
- 6) loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi, nimetab Eestis toimuvaid spordivõistlusi ning tantsuüritusi;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatus tundides, oskab iseseisvalt ja koos kaaslastega ohutult mängida liikumismänge, tahab õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise.

Õppe ja kasvatus eesmärgid II kooliastmes:

6. klassi lõpetaja:

- 1) selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust inimese tervisele ning kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis, kirjeldab oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;

- 2) omandab kooliastme ainekavva kuuluvate kehaliste harjutuste (spordialade/liikumisviiside) tehnika (vt alade õpitulemusi õppesisu alt), teab, kuidas õpitud alasid iseseisvalt sooritada, sooritab põhiliikumisviise liigutusvilumuste tasemel;
- 3) selgitab kehalise kasvatuse tundides kehtivate ohutus- ja hügieeninõuete ning iseseisva ohutu liikumisharrastuse/liiklemise vajalikkust, järgib ohutus- ja hügieenireegleid kehalise kasvatuse tundides ning tunnivälistel spordiüritustel;
- 4) sooritab kontrollharjutusi ja kehalise võimekuse katseid, võrdleb saavutatud tulemusi varasemate tulemustega, valib õpetaja juhendusel rühti ja kehalist võimekust parandavaid harjutusi ja sooritab neid;
- 5) mõistab hea käitumise, reeglite järgimise, keskkonda säästva suhtumise ja koostöö tegemise vajalikkust sportimisel/liikumisel, täidab reegleid ja võistlusmäärusi kehalisi harjutusi õppides ning liikudes, on valmis tegema koostööd (sooritama koos harjutusi, kuuluma ühte võistkonda jne) kõigi kaaslastega, kirjeldab ausa mängu põhimõtete realiseerimist spordis ja teistes tegevustes;
- 6) kirjeldab sobivaid oskussõnu kasutades nähtud spordivõistlust ja/või tantsuüritust ning oma muljeid sellest, nimetab Eesti ja maailma tuntud sportlasi ning võistkondi, teab valdkonnaga seotud ameteid/elukutseid ja nende eripära, maailmas toimuvaid suurvõistlusi ja olulisemaid fakte antiikolümpiamängudest;
- 7) harjutab aktiivselt kehalise kasvatuse tundides, tunneb huvi koolis toimuvate spordi- ja tantsuürituste vastu, võtab neist osa võistleja, osaleja või pealtvaatajana, oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne, soovib õppida uusi kehalisi harjutusi ja liikumisviise ning omandada teadmisi iseseisvaks sportimiseks/liikumiseks, osaleb tervisespordiüritustel.

Tehnoloogia

Tehnoloogiapädevus

Tehnoloogiavaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane tehnoloogiapädevus: suutlikkus tulla toime tehnoloogiamaailmas, mõista tehnoloogia arengusuundumusi ning seoseid teadussaavutustega; omandada tehnoloogiline kirjaoskus tehnoloogiavahendite eakohaseks, loovaks ja innovaatiliseks kasutamiseks, lõimides mõttetööd käelise tegevusega; analüüsida tehnoloogia rakendamisega kaasnevat võimalusi ja ohte; järgida intellektuaalomandi kaitse nõudeid; lahendada probleeme, lõimides mõttetööd käelise tegevusega, ja viia ideid ellu eesmärgipäraselt; tulla toime majapidamistöodega ja toituda tervislikult.

Tööõpetus

Õppeaine kirjeldus

Õpitulemuste saavutamine tööõpetuses loob eeldused omandada järgmistes kooliastmetes tehnoloogiavaldkonna ainete õpisisu.

Tööõpetuses on rõhuasetus viie osaoskuse kujundamisel:

1. töö kavandamine;
2. erinevate materjalide tundmine ja kasutamine, materjalide omaduste võrdlemine;
3. tööharjumuste kujundamine, lihtsamate tööriistade käsitlemine ja õigete esemete töövõtete rakendamine;
4. erinevate tööviiside loov rakendamine, sh iseseisva ja koos töötamise oskuse kujundamine;
5. säästliku ja teadliku tarbimisoskuse kujundamine.

Tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilaste füsioloogilises ja vaimses arengus. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada õpilaste vaimseid ja füüsilisi võimeid: motoorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jm.

Oluline on arendada oma töö kavandamise oskust, kasvatada iseseisvust otsustusi tehes ning kujundada leidurivaistu.

Õpetaja kavandab tööülesanded nii, et lubatud ja oodatud oleksid mitmesugused lahendused ning õpilastel jääks võimalus rakendada fantaasiat. Pööratakse tähelepanu tööle ja tulemuse esteetilisusele. Arutletakse leitud põnevate ideede üle ning innustatakse loovast tegevusest rõõmu tundma. Igal õppeaastal tehakse ühistööd või korraldatakse aineprojekte. Nende käigus õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ja oma arvamusi põhjendama. Kuna tööõpetuse tundide põhisisu on loominguline praktiline tegevus, täidab see aine ka emotsionaalselt tasakaalustavat ülesannet.

Tööõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb töö tegemisest rõõmu ja rahuldust;
2. töötab juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töövahendeid ning töötlemisviise;
3. oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;

4. leiab ülesandele loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
5. järgib esmaseid ohutusnõudeid;
6. hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
7. teab tervisliku toitumise vajalikkust;
8. hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd;
9. õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
10. hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

Käsitöö, kodundus ja tehnoloogia

Koolis õpetatakse ühendatud õppeainet „Käsitöö, kodundus ja tehnoloogia“ kõikidele õpilastele. Selleks, et tagada võrdsed võimalused elus toimetulekuks ja tööturul, on selline lähenemine õigustatud. Kuni 75% õppemahust kasutatakse mõlema õppeaine õpitulemuste saavutamiseks (mida on mõnevõrra vähendatud, võrreldes Riikliku õppekavaga), vähemalt 25% õppemahust kasutatakse igal õppeaastal projekti teostamiseks. Projektid võivad olla seotud lõiminguteemade ja -projektidega.

Käsitöö, kodundus	Tehnoloogia
<p>Õppeaine kirjeldus</p> <p>Käsitöö ja kodunduse õpe lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob eeldused loominguliseks eneseteostuseks. Õppe käigus arutletakse kunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloos ning tänapäeval. Tutvutakse erinevate materjalide ja nende omadustega ning proovitakse nende kasutamise mitmesuguseid tehnikaid. Õppetöö käigus õpitakse nägema ja leidma huvitavaid ning uudseid lahendusi esemete ja toodete disainimisel. Väärtustatakse rahvuslike kultuuritraditsioonide hoidmist ja arendamist nii käsitöös kui ka kodunduses. Õpitakse märkama erinevate maade käsitöö- ja toidutraditsioone ning nende seost ajaloo, kliima, usu ja kultuuritavadega. Kodundustundides õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid, tasakaalustatud menüü koostamist ja toiduvalmistamist ning arendatakse majandamisoskust. Arutletakse tarbijakäitumise teemal, väärtustatakse keskkonnasäästlikku, oma õigusi ning kohustusi teadvat tarbijat, otsitakse seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel. Õppeainena kujundab käsitöö ja kodundus õpilastes praktilist mõtlemist, loovust, arendab käelist tegevust, eneseanalüüsi võimet ning tehnoloogilist kirjaoskust. Õppeaine lõimib teadmisi, mis on omandatud teistes õppeainetes. Loomingulistel ja praktilistel tegevustel on ka lõõgastav funktsioon nii õppetöös kui ka tulevases elus.</p>	<p>Õppeaine kirjeldus</p> <p>II ja III kooliastmes koosneb õpetuse sisu viiest osaoskusest ühe kooliastme piires:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tehnoloogia igapäevaelus, 2) disain ja joonestamine, 3) materjalide töötlemine, 4) projektitööd. <p>Õppe käigus omandatakse üldalused ja alusteave, mida on tarvis ülesannete lahendamiseks ja esemete valmistamiseks. Õppetundides lõimib aineõpetaja õppesisu praktilise tegevusega (puidutöö, metallitöö, elektroonika jm). Õppeaine osade järjestuse õppeaasta jooksul planeerib ja korraldab aineõpetaja koostöös käsitöö ja kodunduse õpetajaga. Õppes pannakse rõhku õpilaste mõtestatud loovale uuendustegevusele, seega saavad õpilased koos avastamisrõõmuga kogeda tööprotsessi ideest valmis esemeni. Õpilased teevad huvitavaid ja fantaasiaküllaseid rakenduslikku laadi loomingulisi ülesandeid, sh kavandavad, valmistavad ning esitlevad eset, andes oma tööle ise ka hinnangu. Tuuakse esile seosed õppeainete ning eluvaldkondade vahel, samuti nende rakenduslikud väljundid. Nii tekib õpilastel terviklik mõistmine ülesandest või tootest. Oluline on, et õpilased mõistaksid, kuidas toimib tehnoloogia, ning saaksid ise osaleda õpilaspärase tehnoloogia, sh töötava eseme loomisel. Eelnimetatu lähtub õpilaste ealisest arengutasemest ja on neile arusaadaval tasemel. Seejuures arvestatakse õpilaste erinevaid võimeid ja huve ning toetatakse nende omaalgatust ja õpimotivatsiooni. Õppeaines rõhutatakse leiutajameelse tegevuse olulisust ning kujundatakse noorte tööalaseid käitumis- ja väärtushoiakuid. Eesmärk on, et õpilased omandaksid keskkonnasäästlikkust ja kohalikke traditsioone väärtustavad ning eetilised tõekspidamised</p>
<p>Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid II kooliastmes</p> <p>6. klassi lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tunneb rõõmu üksi ja koos teistega töötegemisest; 2. tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, järgib seejuures ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha; 3. leiab ideid ning oskab neid esitleda; 4. saab aru tööjuhenditest ja selgitavatest joonistest; 5. tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite; 6. teab tervisliku toitumise põhialuseid; 	<p>Tehnoloogiaõpetuse eesmärgid II kooliastmes</p> <p>6. klassi lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. planeerib tööd ja lahendab sellega seotud ülesandeid; 2. joonestab joonist ja disainib lihtsaid esemeid; 3. tunneb enam kasutatavaid materjale ja nende omadusi ning kasutab neid töös otstarbekalt; 4. teab lihtsamaid töövahendeid ja töötlemisviise ning oskab neid töös kasutada; 5. valmistab lihtsaid esemeid (nt mänguasi, paat, liikuv auto jne); 6. esitleb ideed, joonist või eset; 7. teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;

7. tunneb oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioone.

8. väärtustab ning järgib väljakujunenud töölaseid hoiakuid ja käitumistavasid;

9. tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite.

Lõiming

Lõimingulugu ja suuremad projektid

	Lõimingulugu	Suuremad projektid	Kogu kooliaega läbivad projektid
1. klass	<p>Kes me, inimesed, üldse oleme? Kui kosmosest tuleks tulnukas, siis, kuidas me talle oma elu seletaksime? Me asume Linnutee galaktikas Päikesesüsteemis. Meie tähe ümber keerleb hulk planeete, millest üks on maa. Maal elab inimesi peaaegu igal pool. Inimesed on asustanud kõik elukõlblikud kohad Maal, sest nad on alati otsinud paremat elu, ning seiklejahingega maadeavastajad on esimestena asustamata maadesse jõudnud. Maakeral on ka kohti, kus inimesi ei ela, sest kliima pole elamiseks sobiv. Eesti asub Maa põhjapoolkeral, Läänemere ääres. Me oleme eestlased, räägime eesti keelt ja meil on oma kultuur. Eestis on palju metsi, puutumata loodust, järvi ja jõgesid ning saari. Meie naabriteks on Läti, Venemaa, Soome ja Rootsi. Inimesed rändasid Eesti aladele pärast jääaja lõppu. Eestist on samuti mindud avastamata maid otsima.</p> <p>Ka meil seisab ees avastusretk, et leida maa, kus luua endile hea elu. Mida on vaja selleks, et avastusretkele minna? Reis on vaja korralikult läbi mõelda, ja ette planeerida.</p> <p>Lõpuks omati on käes päev, mil asume teele. Peatselt leiamegi saare, mis paistab eluks kõlblik ja kus inimasustust veel ei ole. Nüüd tuleb end esialgselt sisse seada, leida peavari ja toit.</p> <p>Universum; Maa; Asukoht maakeral, Kliima/ilm; Avastajad; Kodumaa ja rahvus; naabermaad; loodus saarel, asustuse ettevalmistamine, asustajate reis saarele, randumine, peavari, vesi, toidu kasvatamine, korilus</p>	<p>Päikesesüsteemi mudel aedviljadest.</p> <p>Vildist gloobus.</p> <p>Matk</p> <p>Muusikariista valmistamine</p> <p>Mänguasja merereis (paadi ehitamine, purjed, katsed vees jne)</p> <p>Herbaarium puulehtedest.</p> <p>Mälestusmärk kadunud (kaduvale) liigile.</p> <p>Eesti kaart</p> <p>Nukuetendus (tegelased on loomad)</p> <p>Saare makett</p> <p>Visuaalne uurimus eestlaseks olemisest (koostöö vanemate ja sugulastega)</p> <p>Ilmavaatlusprojekt (aasta läbi)</p> <p>Värvide valmistamine värvimuldadest.</p> <p>Jõulupidu</p> <p>Vabariigi aastapäeva tähistamine</p> <p>Plaani tegemine asustamiseks ja reisiks</p> <p>Uurimus iseenda toiduvajaduste kohta</p> <p>Laeva või paadireis mõnele väiksemale Eesti saarele</p> <p>Onni kavandamine ja ehitamine.</p> <p>Tööriistade valmistamine (n. oda, vibu jne)</p> <p>Taimede külvamine ja vaatlemine.</p> <p>Võimalusel:peenramaa planeerimine ja rajamine, taimede külvamine.</p> <p>Kohanimedede panemine saarel.</p>	<p>Õpimapp (paberist versioon ja seda toetav blogi multimeedia sisu jaoks)</p> <p>Tööriistakohver (meetodid, juhendid, näidised. Suures osas aineteülene.)</p> <p>Minu raamat (vabalt valitud sisu)</p> <p>Suur saare kaart</p> <p>Raamatupidamine</p> <p>Saare kroonika</p>
2. klass	<p>Meie merereis on õnnelikult seljataga- oleme jõudnud oma uude koju. Meie esimeseks ülesandeks on oma saare tundmaõppimine. Milline on saare loodus? Kus on parimad kohad elamiseks? Tuleb mõelda välja, kuidas korraldada elamine, luua kodud, leida toitu. Mida meie saar saab meile pakkuda? Igas maailma paigas on võimalik loodusest toitu ja vett hankida. Kuid selleks on vaja ära õppida nii mõnedki oskused.</p> <p>Palju me üldse toitu ja vett vajame? Mida peaks sööma, et olla terve ja tugev? Selleks, et end kindlustada toiduga tuleb ka endal tegelda põllumajandusega. Igaüks saab otsustada mida ta kasvatada soovib ja milliseid loomi pidada. Selleks on vaja täpsemalt välja uurida, kuidas taimekasvatamine ja loomapidamine käivad. Mida teha ülejäänud saagiga? Inimene vajab eluks mitmesuguseid tööriistu, masinaid ja muid esemeid. On aeg üle vaadata, mida me kodust kaasa võtsime ja mis on puudus. Vanasti tegid inimesed endale kõik ise. Vaatame, milliseid tööriistu ja esemeid meie endale teha saame. Võib-olla soovib keegi isegi tehase asutada? Masinad vajavad töötamiseks energiat. Uurime, kuidas meie saarel energiat saaks. Mis on eluks hädavajalik, mis teeb elu hõlpsamaks ja mis ei ole nii vajalik?</p> <p>Igas tänapäeva riigis on kasutusel raha. Me saame ise otsustada, milline raha meil on. Kust tuleb raha ja kuhu see läheb? Või on võimalik ka elu ilma rahata? Nüüd on aeg kokku leppida, kuidas meie saarel toit, asjad ja muu omanikke vahetavad.</p> <p>Olles end saarele sisse seadnud, saab mõelda ka asjadele, mis ei ole eluks hädavajalikud kuid on ikkagi olulised. Meie eestlastena oleme Eesti kultuuri kandjad. Nüüd saame arutada, mis see meie kultuur on. Kuidas tekib kultuur ja kuidas</p>	<p>Asustus ja -põllumajanduskaart.</p> <p>Ehitame maja!</p> <p>Asulate plaanid.</p> <p>Minu isiklik reaalne toidupüramiid.</p> <p>Hallitussente kasvatamise ja pildistamise projekt.</p> <p>Kiir-luubis video taime kasvamisest.</p> <p>Uurimus põllumajandusliku tootmise kohta (ka ilm).</p> <p>Elektri tootmise projekt.</p> <p>Videosild sõpruskooliga välismaalt.</p> <p>Pere-eelarve jälgimine ja koostamine.</p> <p>Taaskasutusprojekt.</p> <p>Jõulupidu</p> <p>Vabariigi aastapäeva tähistamine</p> <p>Tööriistade valmistamine või kavandamine.</p> <p>Oma raha.</p> <p>Oma mõõtühiku leiutamine ja näidiskasutamine.</p>	

	<p>see areneb? Inimesed rändavad ja juba on jõudnud esimesed uudishimulikud ka mujalt meie saarele. Kuidas me neid vastu võtame? Mis keelt nad räägivad ja millised on nende kombed? Mis eesmärgiga nad tulid? Mida põnevat saaks meie saarel turistile näidata? Igatahes on võõramaalastega suhtlemiseks vaja osata erinevaid keeli. Inglise keel on kõige laiemalt kasutatav keel maailmas, seda tuleb kindlasti õppida. Aga millised keeled veel võiksid kasuks tulla? Kas meie saarel on ka reegleid, mida mujalt tulija peaks kindlasti teadma?</p> <p>Keeled on vajalikud ka rahvusvaheliste suhete korraldamisel ja kaubavahetusel. Head suhted naabritega ja vilgas kaubavahetus on juba ammustest aegadest inimestele hea elu taganud. Kõike me ju ei saa saarel ise valmistada, on paratamatu, et osa kaupu tuleb importida. Kas meie import ja eksport on tasakaalus ja milleks see tasakaal üldse vajalik on?</p> <p>Juba on aasta möödunud saarele maabumisest. Aeg on pidada koos naaberriikide saadikutega vägev pidu saare asustamise auks.</p> <p>Korilus, kodu, toit, põllumajandus, kalastamine, tööriistad ja masinad, energia, tööstus, rahandus, kultuur, õigusloome, rahvusvahelised suhted, keeled, eksport /import, aastapäeva pidustused.</p>	<p>Mõõtevahendite meisterdamine. Rahvariie disaini projekt. Skulptuur: Eesti kultuur Seadusetalgud. Projekt: turg (võimalusel ka päris turul) Saare hümn loomine. Saare vapi ja lipu disainimine. Turismiarenduse projekt. Rahvatantsu ja laulu loomine. Saare kuvandi loomine välisriikide jaoks, esindamine. Impordi ja ekspordi kava. Animatsiooniprojekt. Aastapäevapidustuste korraldamine koos vanemate ja koostööpartneritega. Võimalusel: kooliaed</p>	
<p>3. klass</p>	<p>Algab meie kolmas aasta saarel. Oleme ennast juba täitsa mõnusasti sisse seadnud aga muidugi jätkub alati küllaga tegemist. Iga uus päev toob ülesandeid, mille lahendamisel on asustaja panus oluline. Alati ei saa ega taha kõik inimesed otsustamisel osaleda. Kuidas teha nii, et ühiskonna jaoks olulisi otsuseid keegi alati teeks ja inimesed nende otsustega ka rahul oleksid? Millisel viisil valitsetakse meie maad, on nüüd meie enda otsustada. Tasub alati vaadata, kuidas teised riigid selle asja on korraldanud ja milliseid võimalusi valitsemiseks üldse on. Kõige käepärasem on uurida Eesti valitsemist: selleks tuleb oma silmaga vaadata, kuidas see käib ja rääkida oluliste inimestega. Valimiste korraldamine võimaldab alustada valitsusel, mis on saanud rahva toetuse.</p> <p>Igas riigis kogutakse inimestelt makse. Uurimine, kuidas kasutatakse teistes riikides maksuraha aitab meil otsustada kas ja milliseid makse me soovime ja kuidas me neid kogume. Ka maksuraha kulutamine on meie endi otsustada. Kas näiteks meie saarel on haridus ja arstiabi tasuta, või peab selle eest iga inimene ise maksma. Kui on tasuta, siis kust tuleb raha kuludeks? Olulised asjad otsustamiseks. Õnneks on kõik meie endi teha. Siiani on saare lapsed õppinud oma vanemate kõrvalt. Mis on selle eelised ja puudused? Kui meil oleks koolid, siis millised ja kellele? Vaatame maailmas ringi. Huvitav oleks suhelda mõne teise maa koolilastega. Aga ega siis vaid lapsed ei õpi. Uurime oma kodakondsetelt, mida nemad on õppinud, kus õppeasutustes ja kuidas õpitut kasutavad. Millised ametid on olemas ja kui kaua võtab aega ameti omandamine? Ka teadlane on amet. Teadlased on need, kelle töö tulemusel toimub innovatsioon. Oleme kahe aasta jooksul juba kogunud teadlase moodi mõtlemist ja uurimist. On põhjust teadus luubi alla võtta ja seekord täie tõsidusega teadlaseks kehastuda. Elu saarel pakub ju kuhjaga küsimusi, millele vastuseid otsida.</p> <p>Info liigub tänapäeval vabalt inimeste vahel ja üle riigipiiride. Milliseid meedia kanaleid me jälgime? Kuidas saare valitsus oma rahvani jõuab? Aeg on luua oma meediakanal(id) valitsuse sõnumite, kaubandusega seotud sõnumite ja muu saare elanikke huvitava edastamiseks.</p> <p>Kui teadlased tegelevad küsimustele vastuste leidmisega, siis kunstnikud võivad tegeleda näiteks probleemide nähtavaks tegemisega. Mis on see, mida saavad pakkuda inimesele vaid kunstid? Tutvume kunstiteostega tänapäevast aga ka ajaloost. Vanadel maalidel on tihti kujutatud tiibadega lapsi- uurime miks kunstnikud neid kujutasid. Milliseid religioonidega seotud elemente ja lugusid veel kunstist leida võib. Ka Eestis elab 90 usuvoolu esindajaid, vaatame neist mõnda lähemalt.</p> <p>Mida annab kunstniku moodi mõtlemine kunstnikule endale? Ise tegemine on kõige parem õppimisviis, seega alustame kunstiprojektiga. Valminud taieseid on suurepärane võimalus presenteerida aastapäeva pidustustega kaasneval näitusel.</p> <p>Ootamatult tekib keskkonnaga seotud probleem. Mida oleme teinud valesti? Kuidas elada tasakaalus loodusega nii, et ka meie lastel oleks koht, kus tervena ja õnnelikuna pikk elu elada?</p> <p>Ja taakord on saabunud pidupäev: asustamise aastapäev. Kõige tähtsam pidu kooli jaoks tuleb väärikalt ette valmistada ja lõbuga maha pidada.</p> <p>Valitsus, maksud, teenused, haridus, tervishoid, teadus, tehnoloogia, kommunikatsioon, reklaam, kunstid, keskkond, religioon, aastapäeva pidustused.</p>	<p>Valitsuse loomine, valimised. Maksusüsteemi kasutusele võtmine Unistuste kooli projekt: "Mina olen disainer!" Projekt "Jääme terveks!" Jõulupidu Vabariigi aastapäeva tähistamine. Projekt: "Mina olen teadlane" (mh. eakohane uurimistöo) Tehnoloogia ja innovatsiooni projekt Oma meediakanali(te) loomine Projekt "Mina olen kunstnik" (mh. näitus aastapäevapidustusteks) Aastapäeva pidustused.</p>	

<p>4. klass</p>	<p>Meie neljas aasta saarel on alanud. Elus tuleb uutest olukordades lahendada palju probleeme korraga ja väga väikese ajavahemiku jooksul. Tihti pole ka aega korralikult infot koguda, sest otsused on ju vaja teha. Nüüd on aeg süvitsi minna kõige olulisemate valdkondadega ja õppida ühtlasi ka paremal tasemel probleeme lahendama ning innovatsiooni läbi viima.</p> <p>Igal saareomanikul on juba amet ja on kokku lepitud, et kuidas majandus saarel toimib. Kuidas äri planeerida ja toodet või teenust disainida, on aeg õppida nüüd. Ainult hästi läbi mõeldud ja kliendi ning ärikeskkonnaga arvestavad teenused/tooted löövad läbi.</p> <p>Meie asutamisel on saarele juba omad mõjud. Süveneme täpsemalt oma ökoloogilise jalajälge ja mõtestame inimtegevuse ja looduskeskkonna vahekorda ja tasakaalu. Vaatame, mida me 4. klassi õpilastena ise ära teha saame, et tagada tulevastele põlvetele nii elukõlbulik saar kui planeet.</p> <p>Meie eestlastena ei paista just teiste rahvaste hulgas silma oma õnnetundega. Kas oleme sama hoiaku ja tunde kaasa võtnud ka oma saarele. Mida on inimesel vaja, et olla õnnelik. Kas need vajadused on sarnased või igal ühel erinevad? Kas saab õnnelik olemist harjutada? Kas õnne peavad meile andma teised või saab selleks midagi ka ise ära teha? Igatahes on meie eesmärk oma saarel olla õnnelikum.</p> <p>Luues uut maailma, ei tohi unustada, kust me pärit oleme. Inimesed on palju rännanud, uutes kohtades kohanenud, midagi teiste rahvastega kohtudes üle võtnud ja midagi ainult endale omaseks jätnud. Mis on need vanemad ja veel vanemad jooned, mis meid eestlastena iseloomustavad? Kuidas on kujunenud eesti keel? Millised mõjud on meil teistest keeltest? Aga toidud, traditsioonid? Kõrvutame oma kultuuri teiste kultuuridega. Nii nendega, kelle mõjuväljas me oleme, kui ka nendega, mis meile inimestena huvi pakuvad. Tutvume lähemalt erinevate kultuuridega ja protsessi käigus otsustame ka, millist võõrkeelt me veel õpime.</p> <p>Üks võimalus suhelda teiste kultuuridega on üle interneti. Milliseid eeliseid selline suhtlus meile annab? Analüüsime virtuaalmaailma võlusid ja valusid, ikka selleks, et otsustada, kuidas me tehnoloogiat ja interneti oma saarel kasutada tahame ja saame. Kuna oleme ikkagi loomisele suunatud kool, siis loome ka ise: programmeerime, leiutame ja loome prototüüpe.</p> <p>Kui inimesel on esmavajadused rahuldatud, saab ta tegeleda eneseteostuse ja loominguga. Kuna just selleks meil nüüd aega on jäänud, siis mõtleme, millised on minu enda tugevad küljed ja milline mu loomepotentsiaal. Kuidas on terves kehas terve vaim ja mida ma selleks teha saan, et igati terve ja tasakaalus olla? Jõuame tagasi selleni, kuidas olla tasakaalus ja õnnelik.</p> <p>Ja taakord on saabunud pidupäev: asustamise aastapäev. Kõige tähtsam pidu kooli jaoks tuleb väärikalt ette valmistada ja lõbuga maha pidada.</p> <p>Ettevõtlus, majandus, keskkonnakaitse, rahvuslik õnn, mina isiku ja ühiskonnaliikmena (enesearmastus, -areng, lugupidamine, enesehinnanag) juured, teised kultuurid, virtuaalmaailm, kultuur, mina-terve ja terviklik.</p>	<p>Õpilasfirma projekt. Majanduse struktuuri uuring. „Mina päästan maailma“ projekt, sekkumaks keskkonnaprobleemidesse. Projekt : „Mina loon (ehitan) ennast“. Oskusteõpe (pole probleem, vaid on oskamatus) Projekt: „minu sugupuu koos ajalooaga“. Uurimistöõ ja ettekanne „Eestlase retsept“ (keelega päritolu, traditsioonide päritolu, toitumise jm kultuurinähtuste päritolu) Äri disain (programmeerimine) „Mina_ terve ja terviklik“. Kultuuriürituse korraldamine. “Terves kehas terve kunst” olümpia. Elamusmajanduse projekt.</p>	
<p>5. klass</p>	<p>Oleme oma saarel elanud juba 4 aastat - ehitanud, majandanud ja aeg on küsida küsimus, kas meie riik vajab ka juhtimist või ei ole see oluline. Mida tähendab riigi juhtimine ja kes selles osalevad? Meie ühiskonnas on seadused, mida iga kodanik peab järgima (Kes on kodanik? Kust ja miks tulevad seadused ja mis juhtub, kui neid mitte järgida (eetikaküsimused - vangla, ühiskonna hukkamõist). Kui palju seadusi on vaja, et oleks hea?</p> <p>Nüüd kui me kõik oma saarel majandame, kas meil on ka selleks vaja oma seadusi? (kokkulepe).</p> <p>Oma äri võib ajada väga lihtsalt aga selleks, et see hästi õnnestuks, selleks on vaja planeerimisostust ning palju erinevaid teadmisi. (Oma äriplaani koostamine, õpilasfirma: mini-mini firma, laenu võtmine, statistika jne). Selleks, et olla tegus ühiskonnaliige, on vaja hoolitseda oma keha ja vaimu eest. Me kõik oleme erinevad kehalt, vaimult, põhimõtelt (religioon) ja emotsioonidelt, aga me peame oma ühisel maal koos toimetama ja tagama turvalise elu, et kõigil oleks hea. Meil igaühel on arvamused, osad osutuvad neist ajapikku tõeks, osad tuleb ümber kujundada. Objektivist tegelikkust aitab meil mõista teadus. Õpime tundma teaduse tööriistu, et meie saare tulevik veel kindlamaks ja paremaks kujuneks. Teadus ulatub kõigisse eluvaldkondadesse ja sellel aastal vaatame täpsemalt, kuidas loodusteadustes vaadeldakse, kirjeldatakse ja analüüsitakse elus ja eluta loodust ja nähtusi. On ju looduskeskkonna mured hiljuti tugevalt esile tõusnud.</p> <p>Üks tänapäevastest probleemilahenduse meetoditest on disainimine: disainitakse teenuseid tooteid ja isegi riike. Kuna saarel toimetame piiratud ressursside ja vahenditega, kulub disainioskus marjaks ära, et luua endale sobivad lahendusi</p>	<p>Põhiseaduse loomine. Saare sümboolika. Karjääriprojekt. Õpilaste valitud sotsiaalprojekt (Meie aitame) Teadusprojekt (kosmos) Sugupuu-uuringud. DIY projekt Disainiprojekt Kunstiprojekt Aastapäeva pidustused.</p>	

	<p>ja vajalikud esemed. Selle käigus tuleb arendada loovust ja seda praktilistes oskuses ära kasutada. (disainimeetod, kunst, isetegemine). Loovust läheb vaja, et tulla toime olukordadega, mis ootavad meid tulevikus. Tuleviku kavandamine ongi teema, millega lõpetame aasta. Toimeka aasta lõpetuseks tuleb traditsiooniliselt maha pidada pidu: saare asustamise festival.</p> <p>Ühiskond, majandus, tervis, vaimsus, teadus, isiksus/identiteet, tehnoloogia ja isetegemine, looduskeskkond, loovus, tulevik.</p>		
6. klass	Teemapõhise lõimingu teemad töötatakse välja 2019/20 õppeaasta lõpuks.		

Riikliku õppekava läbivate teemade seos lõimingulooga ning õppetegevusega.

Lõiminguteemad, mis tegelevad läbivate teemadega või on nendega seotud	RÕK Läbivad teemad	Läbivaid teemasid ja lõimingulugu toetavad eesmärgid, väärtused ning projektid ja õppetöö eripärad.
Ettevõtlus, mina isiku ja ühiskonnaliikmena, kultuur	Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine	<p>Ettevõtlikkus ja erinevate probleemide lahendamine õppetöö käigus võimaldab õpilastel võtta erinevaid rolle. Mänguliselt proovitakse palju erinevaid ameteid (disainer, puusepp, meremees, valitsusametnik, õpetaja, insener, kunstnik jne)</p> <p>Leonardo meetod õpetab nelja erinevat mõtlemisviisi läbi teadlase, disaineri, kunstniku ja mängija rollide.</p> <p>Vähene õpilaste arv klassis võimaldab õpetajal abistada igat õpilast tema tugevate ja nõrkade külgede leidmisel ja arendamisel. Iseseisvuse ja vastutusvõime arendamise sisse kuulub töö minapildiga ja metakognitsioon- see võimaldab õpilasel kujundada adekvaatset minapilti ja hiljem teha rahuldust pakkuvaid karjäärivalikuid.</p> <p>Õppetöö individuaalne eesmärgistamine suunab õpilast iseseisvalt enesekohaseid otsuseid tegema ja vastutama.</p> <p>Teemat käsitletakse ka läbi väärtuskasvatuse ja hoiakute kultiveerimise.</p> <p>Kooli väärtustest: Õppimine on nauditav ja kestab terve elu! Me kõik õpime üksteiselt. Eksimine on õppimise osa.</p>
Maa, Kliima/ilm, loodus saarel, asustuse ettevalmistamine, peavari, vesi, toidu kasvatamine, korilus, kodu, toit, põllumajandus, kalastamine, tööriistad ja masinad, energia, tööstus, õigusloome, tervishoid, teadus, tehnoloogia, keskkond, keskkonnakaitse, majandus.	Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng	<p>Projektid:</p> <p>Vildist gloobus.</p> <p>Matk</p> <p>Muusikariista valmistamine</p> <p>Mänguasja merereis (paadi ehitamine, purjed, katsed vees jne)</p> <p>Herbaarium puulehtedest.</p> <p>Mälestusmärk kadunud (kaduvale) liigile.</p> <p>Ilmavaatlusprojekt (aasta läbi)</p> <p>Värvide valmistamine värvimuldadest.</p> <p>Plaani tegemine asustamiseks ja reisiks</p> <p>Uurimus iseenda toiduvajaduste kohta</p> <p>Laeva või paadireis mõnele väiksemale Eesti saarele</p> <p>Onni kavandamine ja ehitamine.</p> <p>Tööriistade valmistamine (n. oda, vibu jne)</p> <p>Taimede külvamine ja vaatlemine.</p> <p>Võimalusel: peenramaa planeerimine ja rajamine, taimede külvamine.</p> <p>Asustus ja -põllumajanduskaart.</p> <p>Ehitame maja!</p> <p>Minu isiklik reaalne toidupüramiid.</p> <p>Hallituseente kasvatamise ja pildistamise projekt.</p> <p>Kiir-luubis video taime kasvamisest.</p> <p>Uurimus põllumajandusliku tootmise kohta (ka ilm).</p> <p>Taaskasutusprojekt</p> <p>Elektri tootmise projekt.</p> <p>Tööriistade valmistamine või kavandamine.</p> <p>Turismiarenduse projekt</p> <p>Projekt "Jääme terveks!"</p> <p>Tehnoloogia ja innovatsiooni projekt</p> <p>Õpilasfirma projekt.</p> <p>„Mina päästan maailma“</p>

		<p>Kooli väärtustest: Inimene toimetab Maal kestlikult.</p> <p>Koostöö on väärtus, igahel on midagi panustada ja võita.</p>
<p>Avastajad, asustuse ettevalmistamine, asustajate reis saarele, randumine, peavari, vesi, toidu kasvatamine, korilus, põllumajandus, kalastamine, tööriistad ja masinad, energia, tööstus, rahandus, kultuur, õigusloome, rahvusvahelised suhted, eksport /import, valitsus, maksud, teenused, haridus, tervishoid, teadus, tehnoloogia, kommunikatsioon, reklaam, kunstid, ettevõtlus, majandus, kultuur</p>	<p>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p>	<p>Ettevõtlikkuse on üks kooli prioriteetidest. Lastel võimaldatakse (ja ergutatakse) õppetöö käigus ettevõtlik olla, kuid samuti on koolikollektiiv ise ettevõtlik. Ettevõtlikkust ja kodanikualgatus arendab kogu asustamise protsess tervikuna. Teemat käsitletakse ka läbi väärtuskasvatuse ja hoiakute kultiveerimise.</p> <p>Projektid: Plaani tegemine asustamiseks ja reisiks Laeva või paadireis mõnele väiksemale Eesti saarele Onni kavandamine ja ehitamine. Tööriistade valmistamine (n. oda, vibu jne) Võimalusel: peenramaa planeerimine ja rajamine, taimede külvamine. Kohanimede panemine saarel. Ehitame maja! Uurimus põllumajandusliku tootmise kohta (ka ilm). Elektri tootmise projekt. Videosild sõpruskooliga välismaalt. Taaskasutusprojekt. Tööriistade valmistamine või kavandamine. Oma raha. Oma mõõtühiku leiutamine ja näidiskasutamine. Mõõtevahendite meisterdamine. Rahvariiete disaini projekt. Seadusetalgud. Projekt: turg (võimalusel ka päris turul) Turismiarenduse projekt. Saare kuvandi loomine välisriikide jaoks, esindamine. Impordi ja ekspordi kava. Valitsuse loomine, valimised. Unistuste kooli projekt: "Mina olen disainer!" Tehnoloogia ja innovatsiooni projekt Oma meediakanali(te) loomine Õpilafirma projekt. Majanduse struktuuri uuring „Mina päästan maailma“ „Mina loon (ehitan) ennast“ Äpi disain Kultuuriürituse korraldamine Elamusmajanduse projekt</p> <p>Kooli väärtustest: Ettevõtlikkus tagab parema toimetuleku elus. Sisemine motivatsioon on inimese kõige võimsam arengumootor.</p> <p>Kooli eripära iseloomustavad põhimõtted, mis toetavad teemat: Tulevikuoskuste printsiip: Õppetöö põhineb nelja omaduse arendamisel: ettevõtlikkus, loovus, iseseisvus ja vastutusvõime. Tulevikuoskusi arendatakse läbi eesmärgipäraselt valitud teemade, õppesisu ja õppetegevuste ning koostöös erinevate inimeste ja institutsioonidega. Tulevikuoskused aitavad end isiksusena parimal määral teostada ning luua tuleviku maailma.</p>
	<p>Kultuuriline identiteet</p>	<p>Projektid:</p>

<p>Kodumaa ja rahvus; naabermaad, kultuur, keeled, kunstid, religioon, aastapäeva pidustused, rahvuslik õnn, juured, teised kultuurid, kultuur</p>		<p>Eesti kaart Visuaalne uurimus eestlaseks olemisest (koostöö vanemate ja sugulastega) Jõulupidu Vabariigi aastapäeva tähistamine Videosild sõpruskooliga välismaalt .Rahvariiete disaini projekt. Skulptuur: Eesti kultuur Saare hümni loomine. Saare vapi ja lipu disainimine. Rahvatantsu ja laulu loomine. Saare kuvandi loomine välisriikide jaoks, esindamine. Aastapäevapidustuste korraldamine koos vanemate ja koostööpartneritega. Projekt "Mina olen kunstnik" (mh. näitus aastapäevapidustusteks) „Mina loon (ehitan) ennast“ „Minu sugupuu koos ajalooaga“ „Eestlase retsept“</p>
<p>Rahvusvahelised suhted, keeled, eksport /import, teadus, kommunikatsioon, reklaam, teised kultuurid</p>	<p>Teabekeskond</p>	<p>Teabe otsimine erinevatest allikatest on esimesest koolinädalast alates pidevalt õppetöö loomulik osa. Projektid: Tehnoloogia ja innovatsiooni projekt Oma meediakanali(te) loomine „Minu sugupuu koos ajalooaga“ „Eestlase retsept“</p>
<p>põllumajandus, tööriistad ja masinad, energia, tööstus, teadus, tehnoloogia, kommunikatsioon, virtuaalmaailm</p>	<p>Tehnoloogia ja innovatsioon</p>	<p>Koolis toimub õppimine läbi ise tegemise (<i>learning by making</i>), seega tehnoloogia ja innovatsiooni teema on pidevalt kohal, läbides kogu kooliastet, kujundades ka õpilaste hoiakuid. Projektid: Vildist gloobus. Muusikariista valmistamine Mänguasja merereis (paadi ehitamine, purjed, katsed vees jne) Mälestusmärk kadunud (kaduvale) liigile. Saare makett Värvide valmistamine värvimuldadest. Onni kavandamine ja ehitamine. Tööriistade valmistamine (n. oda, vibu jne) Ehitame maja! Kiir-luubis video taime kasvamisest. Uurimus põllumajandusliku tootmise kohta (ka ilm). Elektri tootmise projekt. Taaskasutusprojekt. Tööriistade valmistamine või kavandamine. Oma mõõtühiku leiutamine ja näidiskasutamine. Mõõtevahendite meisterdamine. Animatsiooniprojekt. Unistuste kooli projekt: "Mina olen disainer!" Projekt: "Mina olen teadlane" (mh. eakohane uurimistö) Tehnoloogia ja innovatsiooni projekt Oma meediakanali(te) loomine Õpilasfirma projekt. Äpi disain</p>

		<p>Kooli väärtustest: Loovus aitab muutustega toime tulla ja pakub rahulolutunnet. Ise tegemine on tõhusam, kui teadmine kuidas tehti.</p> <p>Kooli eripära iseloomustavad põhimõtted, mis toetavad teemat: Tulevikuoskuste printsiip: Õppetöö põhineb nelja omaduse arendamisel: ettevõtlikkus, loovus, iseseisvus ja vastutusvõime. Tulevikuoskusi arendatakse läbi eesmärgipäraselt valitud teemade, õppesisu ja õppetegevuste ning koostöös erinevate inimeste ja institutsioonidega. Tulevikuoskused aitavad end isiksusena parimal määral teostada ning luua tuleviku maailma.</p> <p>Haridusinnovatsiooni printsiip: kasutatakse kõige tõhusamaid aktiivõppe meetodeid. Õppetöö planeerimisel ja õpikeskkonna loomisel arvestatakse uuemate teadusuuringutega ja positiivsete haridusinnovatsiooni kogemustega üle kogu maailma. Kool on ka ise haridusinnovatsiooni looja.</p>
<p>Kliima/ilm, loodus saarel, asustuse ettevalmistamine, peavari, vesi, toidu kasvatamine, korilus, kodu, toit, põllumajandus, kalastamine, tööriistad ja masinad, energia, tööstus, tervishoid, teadus, tehnoloogia, keskkond, rahvuslik õnn, mina-terve ja terviklik</p>	<p>“Tervis ja ohutus”</p>	<p>Teema on läbiv kogu õppetöö jooksul, kaasa arvatud liiklusohutus, ohutus tööriistade käsitsemisel, ohutus looduses liikumisel jne. Tervislike eluviise tõstetakse esile ja järgitakse nii teoorias, kui praktikas. Teemat käsitletakse ka läbi väärtuskasvatuse ja hoiakute kultiveerimise. Projektid: Matk Mänguasja merereis (paadi ehitamine, purjed, katsed vees jne) Ilmavaatlusprojekt (aasta läbi) Plaani tegemine asustamiseks ja reisiks Uurimus iseenda toiduvajaduste kohta Laeva või paadireis mõnele väiksemale Eesti saarele Onni kavandamine ja ehitamine. Tööriistade valmistamine (n. oda, vibu jne) Võimalusel: peenramaa planeerimine ja rajamine, taimede külvamine. Ehitame maja! Minu isiklik reaalne toidupüramiid. Hallituseente kasvatamise ja pildistamise projekt. Uurimus põllumajandusliku tootmise kohta (ka ilm) Elektri tootmise projekt. Projekt "Jääme terveks!" „Mina - terve ja terviklik“ “Terves kehas terve kunst” olümpia.</p> <p>Kooli väärtustest: Inimsuhted on õnne alus. Suhtlemist saab õppida.</p> <p>Kooli eripära iseloomustavad põhimõtted, mis toetavad teemat: Õnneliku isiksuse printsiip: Metoodiliselt luuakse alus lapse vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse külje arengule. Õpitakse tähelepanu, keskendumist, enesekontrolli, meelerahu saavutamist, empaatiat, emotsioonidega toimetulekut, suhtlemist. Väärtuskasvatus on tähtis õppetöö osa. Õnneliku isiksuse oskused loovad võimaluse õnnelikuks eluks. Tegeletakse personali suhtlemisoskustega ja toetatakse teineteist arenguteel.</p> <p>Individuaalse lähenemise printsiip: Õpilaste arv õpetaja kohta ei ole rohkem kui 15. Iga laps saab õpetaja tähelepanu ja personaalset juhendamist. Iga õppija eesmärgid seatakse õppija ja õpetaja koostöös, kaasates vajadusel ka vaemaid. Õpetaja aitab lapsel eesmärkide saavutamist planeerida ja järke pidada. Individuaalne lähenemine aitab igal lapsel saavutada optimaalse arengu.</p> <p>Vägivallatuse printsiip: kellegagi ei suhelda võimu rakendades. Probleemide lahendamine toimub läbi arutelude, konsensuse ja nõusoleku.</p>
<p>Avastajad, õigusloome, rahvusvahelised suhted, valitsus, maksud, haridus, kommunikatsioon,</p>	<p>“Väärtused ja kõlblus”</p>	<p>Meetodi autori sõnul loovad lapsed alati ideaalmaailma. Seetõttu tuuakse õpetaja poolt mängu aeg-ajalt sisse päriselust tuttavaid probleeme. Õppetöös on õpetaja ülesandeks esitleda lastele situatsioone, mis vajavad väärtushinnangute rakendamist ja vastavalt sellele otsuste tegemist (näit vargad saarel, sissirändajad jne) Teemat käsitletakse ka läbi väärtuskasvatuse ja hoiakute kultiveerimise.</p>

<p>reklaam, religioon, rahvuslik õnn, teised kultuurid, keskkonnakaitse.</p>		<p>Projektid: Mälestusmärk kadunud (kaduvale) liigile. Nukuetendus (tegelased on loomad) Visuaalne uurimus eestlaseks olemisest (koostöö vanemate ja sugulastega) Vabariigi aastapäeva tähistamine Videosild sõpruskooliga välismaalt. Seadusetalgud. Saare hümn loomine. Saare vapi ja lipu disainimine. Saare kuvandi loomine välisriikide jaoks, esindamine. Aastapäevapidustuste korraldamine koos vanemate ja koostööpartneritega. Valitsuse loomine, valimised. „Mina päästan maailma“ „Mina loon (ehitan) ennast“ Kooli väärtustest: Keegi ei tohi teise kallal vägivalda tarvitada (füüsilist ega vaimset). Inimene arvestab enda ja teistega.</p> <p>Kooli eripära iseloomustavad põhimõtted, mis toetavad teemat:</p> <p>Õnneliku isiksuse printsiip: Metoodiliselt luuakse alus lapse vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse külje arengule. Õpitakse tähelepanu, keskendumist, enesekontrolli, meelerahu saavutamist, empaatiat, emotsioonidega toimetulekut, suhtlemist. Väärtuskasvatus on tähtis õppetöö osa. Õnneliku isiksuse oskused loovad võimaluse õnnelikuks eluks. Tegeletakse personali suhtlemisoskustega ja toetatakse teineteist arenguteel.</p> <p>Vägivallatuse printsiip: kellegagi ei suhelda võimu rakendades. Probleemide lahendamine toimub läbi arutelude, konsensusse ja nõusoleku.</p> <p>Kooli avatuse printsiip: Õpitakse palju väljaspool kooli: õues, looduses, muuseumis, laboris, ettevõtetes jne. Tehakse koostööd avaliku-, äri-, ja kolmanda sektori organisatsioonidega ning eraisikutega Eestis ja välismaal. Kool kodu on partnerid laste arengu toetamisel.</p>
--	--	---

AINETE ÕPITULEMUSED JA SISU LÕIMINGU KONTEKSTIS

1. KLASS

Lõimingulugu	<p>Kes me, inimesed, üldse oleme? Kui kosmosest tuleks tulnukas, siis, kuidas me talle oma elu seletaksime?</p> <p>Me asume Linnutee galaktikas Päikesesüsteemis. Meie tähe ümber keerleb hulk planeete, millest üks on maa. Maal elab inimesi peaaegu igal pool. Inimesed on asustanud kõik elukõlblikud kohad Maal, sest nad on alati otsinud paremat elu, ning seiklejahingega maadeavastajad on esimestena asustamata maadesse jõudnud. Maakeral on ka kohti, kus inimesi ei ela, sest kliima pole elamiseks sobiv. Eesti asub Maa põhjapoolkeral, Läänemere ääres. Me oleme eestlased, räägime eesti keelt ja meil on oma kultuur. Eestis on palju metsi, puutumata loodust, järvi ja jõgesid ning saari. Meie naabriteks on Läti, Venemaa, Soome ja Rootsi. Inimesed rändasid Eesti aladele pärast jääaja lõppu. Eestist on samuti mindud avastamata maid otsima. Ka meil seisab ees avastusretk, et leida maa, kus luua endile hea elu. Mida on vaja selleks, et avastusretkele minna? Reis on vaja korralikult läbi mõelda, ja ette planeerida. Lõpuks omati on käes päev, mil asume teele. Peatselt leiamegi saare, mis paistab eluks kõlblik ja kus inimasustust veel ei ole. Nüüd tuleb end esialgselt sisse seada, leida peavari ja toit.</p>	
Lõiminguteemad	Universum; Maa; Asukoht maakeral, Kliima/ilm; Avastajad; Kodumaa ja rahvus; naabermaad; loodus saarel, asustuse ettevalmistamine, asustajate reis saarele, randumine, peavari, vesi, toidu kasvatamine, korilus	
Suuremad projektid 1. klassis (kõik need on lõiminguprojektid)	Päikesesüsteemi mudel aedviljadest. Vildist gloobus. Matk Muusikariista valmistamine Mänguasja merereis (paadi ehitamine, purjed, katsed vees jne) Herbaarium puulehtedest. Mälestusmärk kadunud (kaduvale) liigile. Eesti kaart Nukuetendus (tegelased on loomad) Saare makett Visuaalne uurimus eestlaseks olemisest (koostöö vanemate ja sugulastega) Ilmavaatlusprojekt (aasta läbi) Värvide valmistamine värvimuldadest. Jõulupidu Vabariigi aastapäeva tähistamine Plaani tegemine asustamiseks ja reisiks Uurimus iseenda toiduvajaduste kohta Laeva või paadireis mõnele väiksemale Eesti saarele Onni kavandamine ja ehitamine. Tööriistade valmistamine (n. oda, vibu jne) Taimede külvamine ja vaatlemine. Võimalusel: peenramaa planeerimine ja rajamine, taimede külvamine. Kohanimede panemine saarel.	
Kogu I kooliastet hõlmavad projektid.	Õpimapp (paberist versioon ja seda toetav blogi multimeedia sisu jaoks) Tööriistakohver (meetodid, juhendid, näidised) Minu raamat Suur saare kaart Raamatupidamine. Saare kroonika	
Aine	Eeldatavad õpitulemused 1. klassi lõpuks õpilane:	Õppesisu (Sisu, teemad, tegevused ja projektid)

<p>Eesti keel: suuline keelekasutus lugemine Kirjutamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu; teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheandusega sõna ja nimetab neist mõningaid; väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; jutustab suunavate küsimuste toel kuuldu, nähtust, loetust; koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu, esitab luuletust peast; 	<p>Õppesisu, tekstid, harjutused, ülesanded, on seotud käimaoleva lõiminguteemaga.</p> <p>Kuulamine Helide, hääle ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, pöörõhk täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</p> <p>Kõnelemine Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Laste filosoofia vestlused. Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> tunneb häälik-täheandist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; mõtleb jutule alguse või lõpu; on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...); 	<p>Raamat/ teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine. Luuletuste lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne). Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutata- takse ning sõnas õigesti seostatakse; kirjutab tahvlilt ära; täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga; 	<p>Kirjatehnika</p> <p>Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</p> <p>Kirjalik tekstiloome</p> <p>Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus (kujundamine näidise järgi).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> koostab näidise järgi kutse; eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>; kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid; teab, et lause lõpeb punktiga; teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; kirjutab õigesti oma nime. 	<p>Jutu kirjutamine pilditaiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine.</p> <p>Õigekeelsus Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (<i>k, p, t</i>) omasõnade alguses. <i>i</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses. Liitsõna vaatlus (moodustamine). Sõnade lõpu õigekiri – <i>d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning <i>-b</i> (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine. Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.</p> <p>Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</p>
Matemaatika Arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> Paigutab naturaalarvude ritta sealt puuduvad arvud 100 piires; teab ja kasutab mõisteid võrra rohkem ja võrra vähem; loeb ja kirjutab järgarve; liidab ja lahutab peast 20 piires. omab esialgseid oskusi lahutamiseks üleminekuga kümnest 20 piires; nimetab üheliste ja kümneliste asukohta kahekohalises arvus; liidab ja lahutab peast täiskümneid 100 piires; asendab proovimise teel lihtsaimasse võrdustesse puuduvat arvu oma arvutusoskuste piires. 	<p>Arvud 0–100, nende tundmine, lugemine, kirjutamine, järjestamine ja võrdlemine. Järgarvud. Märgid $+$, $-$, $=$, $>$, $<$. Liitmine ja lahutamine 20 piires. Liitmise ja lahutamise vaheline seos. Täiskümnete liitmine ja lahutamine saja piires. Lihtsaimad tähte sisaldavad võrdused. Arvutamine lõimingu loos üles kerkivate probleemide lahendamiseks (enda toidukoguste loendamine ja kokku arvutamine võimete kohaselt; eelarve tegemise alused). Peastarvutamise treenimine tahvelarvuti rakenduste abil. Arvutamisega seotud liikumis- ja muud mängud. Keha kasutamine arvutamisel.</p>
Mõõtmine ja tekstülesanded	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab mõõtühikute suurust endale tuttavate suuruste kaudu, kasutab nende tähiseid; mõõdab joonlaua või mõõdulindiga vahemaid; hindab lihtsamatel juhtudel pikkust silma järgi; arvutab nimega arvudega (lihtsamad juhud); tunneb kella; 	<p>Esialgne tutvumine pikkusühikutega millimeeter, sentimeeter, detsimeeter, meeter, kilomeeter. Pikkusühikute seosed (1m=100cm). Massiühikud gramm, kilogramm, tonn. Massiühikute seosed. Vahemaade võrdlemine. Esemete võrdlemine massi järgi. Mõõtmine joonlauaga või mõõdulindiga. Pikkusühikute seos kaardiga. Keha kasutamine mõõtmiseks. Pool, veerand, kolmveerand. Mahuühik liiter, pool liitrit. Lihtsamate anumate mahutavuse katsed. Vaatlused poes ja kodus. Ajaühikud sekund, minut, tund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand. Lihtsamad ajaühikute seosed (1 tund= 60 minutit). Kell ja kalender. Kella tundmine. Päevaplaani ja nädala plaani koostamine. Merereisi ajakava koostamine koostöös. Kaugema ajaloo daatumite visualiseerimine ruumis (maa tekkimine, elu tekkimine, inimese tekkimine, jääaeg, Eesti asustamine). Temperatuuriühik kraad. Termomeeter, selle skaala. Temperatuuri vaatlused ja vestlused sellel teemal. Temperatuurid Maa erinevates paikades ja arutelud elu võimalikkuse kohta ekstreemsete temperatuuridega paikades. Temperatuur kosmoses. Lihtsamad ühikute teisendamised. Nimega arvude liitmise katsetused. Käibivad rahaühikud. Rahaühikute seosed. Kaubandusmängud. Lihtsamate ühetehteliste tekstülesannete lahendamine. Lünkade täitmine tekstülesannetes. Matemaatilise probleemide leidmine igapäevaelust õpetaja juhendamisel. Ülesande sõnastamise katsed.</p>
geomeetrilised kujundid	<ul style="list-style-type: none"> eristab lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid (punkt, sirge, lõik, ring, kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud tasandilisi kujundeid; 	<p>Punkt, sirglõik, sirge. Sirglõigu joonestamine. Kolmnurk ja nelinurk, nende tipud, küljed, nurgad. Täisnurk. Ruut ja ristkülik. Ring ja ringjoon. Kujundite moodustamine nõõri abil. Liikumismängud. Kujundite kombineerimise katsed.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud ruumilisi kujundeid; • mõõdab lõigu pikkuse ja joonestab etteantud pikkusega lõigu; 	<p>Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid. Geomeetrilised kujundid igapäevaelus, vaatlusülesanded. Planeetide kerakuju, universumi mudeli ehitamine. Projekt: gloobus. Onni kavandamine, kasutades geomeetrilisi kujundeid. Onni makett. Onni ehitamine koostöös täiskasvanutega. Esemete ja kujundite rühmitamine, asukoha ja suuruse kirjeldamine ning võrdlemine.</p>
Loodusõpetus Uurimisoskused	<ul style="list-style-type: none"> • Teeb lihtsamaid loodusvaatlusi ning uurimuslikke tegevusi; • sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi ning nähtuste ja objektide omadusi; • määrab kompassi järgi põhjasuuna; 	<p>Temperatuuri mõõtmine. Põhimõisted: mõõtühik, termomeeter, temperatuur. Inimese meeled ja avastamine. Elus ja eluta asjade rühmitamine. Asjad ja materjalid. Põhimõisted: omadus, meeled, elus, eluta, elusolend, looduslik, tehnilik, tahke, vedel. Tahkete ja vedelate ainete omaduste võrdlemine;</p>
Loodusvaatlused	<ul style="list-style-type: none"> • teeb lihtsamaid ilmavaatlusi, iseloomustab ilma ning valib ilmale vastava välisriietuse; • kirjeldab loodus- ja tehisobjekte erinevate meeltega saadud teabe alusel; • toob näiteid looduses toimuvate aastaajaliste muutuste mõju kohta inimese elus; • tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike; 	<p>Aastaaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega. Vaatlused looduses.</p> <p>Taimed, loomad ja seened. Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus. Põhimõisted: suvi, sügis, talv, kevad, soojus, valgus, taim, loom, seen, kodukoht. Taimtoiduline, loomtoiduline, segatoiduline, veekogu, maastik, loomastik, taimestik.</p> <p>Tuntumad maismaataimed ja -loomad. Taimede ja loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine. Koduloomad. Põhimõisted: puu, põõsas, rohhtaim, teravili, juur, vars, leht, õis, vili, keha, pea, jalad, saba, kael, tiivad, nokk, suled, karvad, toitumine, kasvamine, elupaik, kasvukoht, metsloom, koduloom, lemmikloom.</p>
Loodusnähtused	<ul style="list-style-type: none"> • eristab elus- ja eluta looduse objekte ja nähtusi ning vaatleb neid; • eristab tahkeid ja vedelaid aineid; • teeb juhendi järgi lihtsamaid praktilisi töid, järgides ohutusnõudeid; • Mõõdab temperatuuri; 	<p>Ilmastikunähtused. Ilmavaatlused. Põhimõisted: pilvisus, tuul, õhutemperatuur, sademed: vihm, lumi.</p> <p>Asustatava saare plaan ja makett. Eesti kaart. Ilmakaared ning nende määramine kaardil ja looduses. Tuntumad kõrgustikud, saared, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil. Pildi ja plaani kõrvutamine; Google Maps ja Google Earth. Põhimõisted: plaan, pealtvaade, legend, leppemärk, leppevärv, kaart, kaardi legend, põhi- ja vaheilmakaared, kõrgustik, madalik, saar, poolsaar, laht, järv, jõgi, asulad.</p>
Organismide mitmekesisus ja elupaigad	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab taimede, loomade ja seente välisehitust. • eristab õpitud seeni, taimi ja loomi toitumise, kasvamise ning liikumisvõime järgi; • kirjeldab õpitud loomaliikide eluviise ja elupaiku; • eristab õistaimi ja okaspuud; • teab seente mitmekesisust, nimetab mõnesid söödavaid ja mürgiseid kübarseeni; • arvestab taimede ja loomade vajadusi ning suhtub neisse vastutustundlikult; 	<p>Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine. Inimese elukeskkond. Põhimõisted: keha, kehaosad, toit, toiduaine, tervis, haigus, asula (linn, alev, küla). Vestlused. Õppekäigud, õuesõppe päevad, matkad, ekskursioon ühele Eesti saarele.</p>
Inimene	<ul style="list-style-type: none"> • teadvustab inimese vajadusi; • toob näiteid, kuidas inimene sõltub loodusest; • võrdleb inimeste elu maal ja linnas. 	
Plaan ja kaart	<ul style="list-style-type: none"> • saab aru lihtsast plaanist või kaardist ning leiab kooliümbruse plaanilt tuttavaid objekte; • näitab Eesti kaardil oma kodukohta ja saari. 	
Inimeseõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab oma välimust, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha; • teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled; • nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest; 	<p>Mina. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. Iga inimese väärtus. Inimeseks olemine ja inimese terviklikkus (mõistus, emotsioonid, keha ja hing). Inimene Universumis ja Maal. Inimene looduse osana. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Individuaalsuse rakendamine nukuetenduses. Mina ja endasse suhtumine. Õpitakse tähelepanu, keskendumist, enesekontrolli, meelerahu saavutamist, empaatiat, emotsioonidega toimetulekut, suhtlemist. Minu ja teiste vajadused. Humanistlikud väärtused (eakohasel moel). Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab viisaka käitumise vajalikkust; • selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust; • väärtustab sõprust ja koostööd; • väärtustab üksteise abistamist ja arvestamist peres; • eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu; • väärtustab leppimise, vabandust palumise ja vabandamise tähtsust inimsuhetes; • nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid • mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktseptitud ja lubatud käitumine, ning teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalda korral; • oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta; • väärtustab ausust asjade jagamisel. • kirjeldab tervet ja haiget inimest; • teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi. • nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral; • kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval käituda ning valib ohutu tee sihtpunkti; • selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid; • tunneb ära Eesti Vabariigi lipu ja vapi; • oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti; 	<p>ja teiste abistamine. Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Enda ja teiste tunnustamine. Hea ja halb käitumine. Käitumisreeglite koostamine koos klassiga. Käitumise mõju ja tagajärjed. Viisakas käitumine. Üksteise toetamine ja positiivse hoiaku vajadus matkal. Vestlused inimesega, kes omab kogemust ekstreemsetes olukordades kaaslastele toetumisel. Kodu. Koduarmastus. Perekond. Vanavanemad ja teised sugulased. Eestlaseks olemise uurimisprojekt- vestlused pere ja sugulastega. Kelle võtan saarele kaasa? Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. Koduümbrus. Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ohud kodus ja koduümbruses. Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Asustamisreisi plaaneerimine. Saarereisi plaaneerimine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. Minu oma, tema oma, meie oma. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Tervise hoidmine Eesti mitmekesises ilmastikus. Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Iseenda toitumisvajadused. Mäng: Vikerkaar minu kohus. Abi saamise võimalused. Ohutus metsas, merel ja linnas. Liiklusreeglid. Mäng ja töö. Meeskonnatöö. Tööjaotus. Talgud. Kodanikualgatus (eakohasel moel). Kohtumine erinevate inimestega koolis ja väljaspool kooli. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Ise õppe-eesmärkide seadmine ja nende saavutamise jälgimine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. Eesti – minu kodumaa. Vabariigi aastapäeva tähistamine. Naaberriigid. Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Rahvakalendri tähtpäevad. Erinevate rahvaste tavad ja kombad. Sallivus.</p>
Võõrkeel (inglise keel)	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb väga aeglaselt ja selges sidusas kõnes ära õpitud sõnad ja fraasid; arusaamist toetab pildimaterjal; • reageerib tervitusele adekvaatselt; • tunneb kõnes rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu; • oskab esitada väga lihtsaid küsimusi ning vastata samalaadsetele küsimustele õpitud sõnavara ja lausemallide piires, kasutades abi (vestluspartner, emakeel, kehakeel); • kirjutab üksikuid sõnu näidise järgi; • kasutab kordamist õppimisel; • oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas. 	<p>Teemavaldkonnad kuulamiseks, rääkimiseks ja kirjutamiseks: „Mina ja teised“ – enese tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht jmt), tervitamine, viisakusväljendid. Teemavaldkond on aktuaalne terve õppeaasta jooksul. "Kodu ja lähiümbrus" – asukoht ja lühikirjeldus. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo temade ajal: asukoht maakeral, kodumaa ja rahvus, asustamise ettevalmistamine, peavari. „Kodukoht Eesti“ – riik, pealinn, aastaajad, naaberriigid, mõned olulisemad loomad, linnud. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo temade ajal: kliima/ilm, naabermaad, kodumaa ja rahvus, loodus saarel "Igapäevaelu. Õppimine ja töö" – mõned tarbeesemed ja koolis kasutatavad esemed. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo temade ajal: asustuse ettevalmistamine, peavari, vesi. Lõiminguloo temadest lisanduvad reisimine ja merendus (mõned transpordivahendid ja põhimõisted, ilmakaared, abi palumine).</p> <p>Tegevused Oluline on mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Kuulatakse ja esitatakse laule ja luuletusi (õppetöö kestel, aga ka jõulupeol ja vabariigi aastapäeva üritusel; omavalmistatud pilli saatel loetakse rütmisalme). Keeledušš. Rõhk on kuulamisel ning järgi kordamisel. Vaadatakse inglise keelseid multifilme ja videosid. Omandatakse esmane sõnavara. Õpitakse häälikuid eristama ning treenitakse õiget hääldust (ka nutiseadmete abil). Teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine); Tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine. Sõnade kirjutamine näidise järgi, piltsõnastiku koostamine. Paaris ja rühmatööde tegemine õpetaja juhendamisel.</p>

Kunst	<ul style="list-style-type: none"> • esitab oma ideede erinevaid lahendusi; • rakendab kahemõõtmelise kujutamise võtteid, • Arutleb enda ja kaaslaste kunstitööde üle positiivses võtmes, oma sõnadega; • uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, 	<p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, rütm).</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne). Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, animatsioon.</p> <p>Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: Tarbeesemete otstarbekus. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Visuaalse kultuuri näidete (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine.</p> <p>Materjalide, töövahendite ja töökohta otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.</p> <p>Õppekäigud muuseumitesse, galeriidesse, ateljeedesse.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas.</p>
Muusika Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 	<p>Laulmine saatega ja a capella.</p> <p>Lõimingulooga seotud laulud õpetaja valikul. Tuntud lastelaulud ja rahvalaulud õpetaja ja õpilaste valikul. Laulud (nt poplaulud) õpilaste valikul.</p> <p>„Eesti hümn” (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); „Mu koduke” (A. Kiis).</p>
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; 	<p>Rütmipillide mängimine saateks. Ostinatode mängimine. Isemeisterdatud pillidel mängimine. Keha, kui pill. Erinevate maade pillidega tutvumine.</p> <p>"Jämmimine" e. olemasolevate pillide või esemetega improviseerimine.</p>
Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; 	<p>Vaba liikumine muusika järgi. Rütmi- ja laulumängud.</p>
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	<p>Lihtsate rütmide ja ostinatode loomine pillidel ja digitaalselt.</p> <p>Uute sõnade loomine olemasolevale laulule.</p> <p>Viisi loomine salmile.</p> <p>Vaba liikumine muusika järgi.</p> <p>"Jämmimine" e. olemasolevate pillide või esemetega improviseerimine.</p> <p>Tahvelarvuti rakendus "Toca band."</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> • eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; • on tutvunud eesti rahvalauluga ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); 	<p>Eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud. Muusika kuulamine laste huvidest lähtuvalt.</p> <p>Õppekäigud.</p>
Muusikaline kirjaoskus	<p>Mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rütm, meloodia, tempo, vaikselt, valjult, • muusikapala, salm, refrään, • koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor 	<p>Vestlused, sõnamängud, rollimängud, mõistatamismängud, mälumängud. Muusika ja videote vaatamine ja kuulamine ning vestlus.</p> <p>Mõistatamismängud, mälumängud.</p>
Õppekäigud		<p>Kontserditel käimine, refleksioon pärast kontserdit. Kontserdi kasutamine inspiratsiooniallikana.</p>
Kehaline kasvatus Teadmised spordist ja liikumisviisidest	<ul style="list-style-type: none"> • annab hinnangu enda sooritusele ja kogetud kehalisele koormusele (kerge/raske); 	<p>Liikumise ja sportimise tähtsus inimese tervisele. Liikumissoovitused I kooliastme õpilasele. Liikumine/sportimine üksi ja koos kaaslastega, enda soorituse kirjeldamine.</p> <p>Ohutu liikumise/liiklemise juhised õpilasele. Käitumisreeglid kehalise kasvatus tunnis. Ohutu ja kaaslaste arvestav käitumine erinevate harjutuste ja liikumisviisidega tegeldes. Ohutu liiklemine sportimispaikadesse ja kooliteel.</p> <p>Hügieenireeglid kehalisi harjutusi tehes. Teadmised ilmastikule ja spordialale vastavast riietumisest. Pesemise vajalikkus pärast kehaliste harjutuste tegemist.</p>
Võimlemine		<p>Rivi- ja korraharjutused: tervitamine, rivistumine viirgu ja kolonni. Kujundliikumised. Pööre paigal hüppega.</p>

		<p>Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: päkkõnd, kõnd kandadel, liikumine juurdevõtusammuga kõrvale. Üldkoormavad hüplemisharjutused. Harki- ja käärihüplemine.</p> <p>Üldarendavad võimlemisharjutused: vahendita ja vahenditega saatelugemise ning muusika saatel. Matkimisharjutused.</p> <p>Rakendusvõimlemine: ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt. Akrobaatilised</p> <p>harjutused: veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, trel ette ja veere taha turiseisu.</p> <p>Tasakaaluharjutused: liikumine joonel ja pingil kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, tasakaalu arendavad liikumismängud.</p> <p>Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: sirutushüpe.</p> <p>Jooga: Lihtsustatud päikesetervitus.</p>
Jooks, hüpped, visked	<ul style="list-style-type: none"> jookseb kiirjooksu püstistardist stardikäsklustega; sooritab õige teatevahetuse teatevõistlustes ja pendelteatejooksus; sooritab hoojooksult kaugushüppe pakku tabamata. 	<p>Jooks. Jooksuasend, jooksu alustamine ja lõpetamine. Jooks erinevatest lähteasenditest, mitmesugused jooksuharjutused. Püstistart koos stardikäsklustega. Teatevahetuse õppimine lihtsates teatevõistlustes.</p> <p>Hüpped. Takistustest ülehüpped. Hüpped paigalt ja hoojooksult vetruva maandumisega.</p> <p>Visked. Palli hoie. Täpsusvisked ülalt (tennis) palliga. Pallivise paigalt.</p>
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> mängib rahvastepalli lihtsustatud reeglite järgi, on kaasmängijatega sõbralik ning austab kohtuniku otsust. 	<p>Jooksu- ja hüppemängud. Liikumismängud ja teatevõistlused erinevate vahenditega.</p> <p>Liikumine pallita: jooksud, pidurdused, suunamuutused.</p> <p>Põrgatamisharjutused tennis-, käsi- ja minikorvpalliga.</p> <p>Liikumismängud väljas/maastikul.</p> <p>Rahvastepall.</p>
Suusatamine		<p>Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine, allapanek. Suuskade transport. Õige kepihoie, suusarivi.</p> <p>Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel. Lehvikpööre e. astepööre eest.</p> <p>Astesamm, libisamm. Trepptõus.</p> <p>Laskumine laugelt nõlvalt põhiasendis.</p>
Tantsuline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> mängib/tantsib õpitud eesti laulumänge; liigub vastavalt muusikale, rütmile, helile. 	<p>Rütmi plaksutamine ja jalgade rõhklöögid. Liikumised mõttekujundeid ja kujutlusvõimet kasutades. Spontaansust ja liikumisrõõmu arendavad mängud.</p> <p>Liikumine sõõris ja paarilisega kõrvuti ringjoonel.</p> <p>Lihtsamad sammud ja liikumised, rütmi- ja koordinaatsiooniharjutused vastavalt muusika iseloomule.</p> <p>Kõnni-, külg-, hüpak-, galopp ja lõppamm.</p> <p>Eesti traditsioonilised laulumängud paarilise valimisega. Lihtsad 2-osalised tantsud. Tutvumine teiste rahvaste tentsudega.</p> <p>Vaba tants.</p>
Tööõpetus	<ul style="list-style-type: none"> eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne); kujundab lihtsamaid esemeid; oskab materjale ühendada ja kasutada; kirjeldab ja esitleb oma ideid; toob õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust; hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses; teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest; 	<p>Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval.</p> <p>Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine. Idee esitlemine.</p> <p>Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, vill, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne).</p> <p>Katsetused erinevate materjalidega.</p> <p>Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Töökoha korrashoidmine.</p> <p>Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmise, märkimise, rebimise, voltimise, lõikamise, liimimise, naelutamise, kaunistamise, värvimise, viimistlemise; vestmine, märg- ja kuivviltimine.</p> <p>Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.</p> <p>Sagedasemate töövahendite (käärid, nuga, nõel, naaskel, vasar, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.</p> <p>Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid.</p> <p>Isiklik hügieen.</p>

2. KLASS

Lõimingulugu	<p>Meie merereis on õnnelikult seljataga- oleme jõudnud oma uude koju. Meie esimeseks ülesandeks on oma saare tundmaõppimine. Milline on saare loodus? Kus on parimad kohad elamiseks? Tuleb mõelda välja, kuidas korraldada elamine, luua kodud, leida toitu. Mida meie saar saab meile pakkuda? Igas maailma paigas on võimalik loodusest toitu ja vett hankida. Kuid selleks on vaja ära õppida nii mõnedki oskused.</p> <p>Palju me üldse toitu ja vett vajame? Mida peaks sööma, et olla terve ja tugev? Selleks, et end kindlustada toiduga tuleb ka endal tegelda põllumajandusega. Igaüks saab otsustada mida ta kasvatada soovib ja milliseid loomi pidada. Selleks on vaja täpsemalt välja uurida, kuidas taimekasvatust ja loomapidamist käivad. Mida teha ülejäänud saagiga?</p>
---------------------	--

	<p>Inimene vajab eluks mitmesuguseid tööriistu, masinaid ja muid esemeid. On aeg üle vaadata, mida me kodust kaasa võtsime ja mis on puudus. Vanasti tegid inimesed endale kõik ise. Vaatame, milliseid tööriistu ja esemeid meie endale teha saame. Võib-olla soovib keegi isegi tehase asutada? Masinad vajavad töötamiseks energiat. Uurime, kuidas meie saarel energiat saaks. Mis on eluks hädavajalik, mis teeb elu hõlpsamaks ja mis ei ole nii vajalik?</p> <p>Igas tänapäeva riigis on kasutusel raha. Me saame ise otsustada, milline raha meil on. Kust tuleb raha ja kuhu see läheb? Või on võimalik ka elu ilma rahata? Nüüd on aeg kokku leppida, kuidas meie saarel toit, asjad ja muu omanikke vahetavad.</p> <p>Nüüd, kui oleme end saarele sisse seadnud, saab mõelda ka asjadele, mis ei ole eluks hädavajalikud kuid on ikkagi olulised. Meie eestlastena oleme Eesti kultuuri kandjad. Nüüd saame arutada, mis see meie kultuur on. Kuidas tekib kultuur ja kuidas see areneb? Inimesed rändavad ja juba on jõudnud esimesed uudishimulikud ka mujalt meie saarele. Kuidas me neid vastu võtame? Mis keelt nad räägivad ja millised on nende kombesed? Mis eesmärgiga nad tulid? Mida põnevat saaks meie saarel turistile näidata? Igatahes on võõramaalastega suhtlemiseks vaja osata erinevaid keeli. Inglise keel on kõige laiemalt kasutatav keel maailmas, seda tuleb kindlasti õppida. Aga millised keeled veel võiksid kasuks tulla? Kas meie saarel on ka reegleid, mida mujalt tulija peaks kindlasti teadma? Keeled on vajalikud ka rahvusvaheliste suhete korraldamisel ja kaubavahetusel. Head suhted naabritega ja vilgas kaubavahetus on juba ammustest aegadest inimestele hea elu taganud. Kõike me ju ei saa saarel ise valmistada, on paratamatu, et osa kaupu tuleb importida. Kas meie import ja eksport on tasakaalus ja milleks see tasakaal üldse vajalik on? Juba on aasta möödunud saarele maabumisest. Aeg on pidada koos naaberriikide saadikutega vägev pidu saare asustamise auks.</p>
Lõiminguteemad	Korilus, kodu, toit, põllumajandus, kalastamine, tööriistad ja masinad, energia, tööstus, rahandus, kultuur, õigusloome, rahvusvahelised suhted, keeled, eksport /import, aastapäeva pidustused.
Suuremad projektid (kõik need on lõiminguprojektid)	<p>Asustus ja -põllumajanduskaart. Ehitame maja! Asulate plaanid. Minu isiklik reaalne toidupüramiid. Hallituseente kasvatamise ja pildistamise projekt. Kiir-luubis video taime kasvamisest. Uurimus põllumajandusliku tootmise kohta (ka ilm). Elektri tootmise projekt. Videosild sõpruskooliga välismaalt. Pere-eelarve jälgimine ja koostamine. Taaskasutusprojekt. Jõulupidu Vabariigi aastapäeva tähistamine Tööriistade valmistamine või kavandamine. Oma raha. Oma mõõtühiku leiutamine ja näidiskasutamine. Mõõtevahendite meisterdamine. Rahvariiete disaini projekt. Skulptuur: Eesti kultuur Seadusetalgud. Projekt: turg (võimalusel ka päris turul) Saare hümni loomine. Saare vapi ja lipu disainimine. Turismiarenduse projekt. Rahvatantsu ja laulu loomine. Saare kuvandi loomine välisriikide jaoks, esindamine. Impordi ja ekspordi kava. Animatsiooniprojekt. Aastapäevapidustuste korraldamine koos vanemate ja koostööpartneritega. Võimalusel: kooliaed</p>
Kogu I kooliastet hõlmavad projektid.	<p>Õpimapp (paberist versioon ja seda toetav blogi multimeedia sisu jaoks) Tööriistakohver (meetodid, juhendid, näidised) Minu raamat Suur saare kaart Raamatupidamine.</p>

	Saare kroonika	
Aine	Eeldatavad õpitulemused 2. klassi lõpuks õpilane:	Õppesisu (Sisu, teemad, tegevused ja projektid)
Eesti keel: suuline keelekasutus	<ul style="list-style-type: none"> eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi; kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil; kasutab kõnes terviklauseid; teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu; vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; esitab luuletust peast; 	<p>Kuulamine Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul. Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejäätmine ja selle järgi toimimine. Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel. Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).</p> <p>Kõnelemine Sõnatäheenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri meeleoluga luuletuste (aastajaad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.</p>
lugemine	<ul style="list-style-type: none"> Lugemine loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu; mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele; leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel; tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja 	<p>Lugemine Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmikas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstilõikude eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.</p>

	<p>vanasõna;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi; • on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi 	<p>Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovimine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.</p>
Kirjutamine	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; • kirjutab tahvlilt või õpikust ära; • täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga; • koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; • kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; • eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; • kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse; • märgib kirjas õigesti täishäälikuid; • teab peast võõrtähtedega tähestikku; • alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; • kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; • kirjutab õigesti sõnade lõppu • -d (mida teed?), -te (mida teete?), • -sse (kellesse? millesse?), • -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?); • kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi 	<p>Kirjutamine Kirjatehnika Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.</p> <p>Kirjalik tekstiloome Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</p> <p>Õigekeelsus Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted. Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause). Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel et, sest, aga, kuid puhul. Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimedes. Sõnade lõpu õigekiri –d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?). ma, sa, ta, me, te, nad õigekiri. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausetena). Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhitakse; kirjavea vältimine, kui veaohlikule kohale tähelepanu juhitakse.</p>

	(20–25 sõna lihtlausetena).	
Matemaatika Arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb naturaalarve 0–100; • esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, summana; • leiab võrdustes tähe arvvaartuse proovimise või analoogia põhjal; • lahutab peast kahekohalisest arvust ühe-kohalist arvu 100 piires; • liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires; • valdab osaliselt korrutustabelit: korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega; • selgitab korrutamist liitmise kaudu; • selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu; • leiab tähe arvvaartuse võrdustes proovimise või analoogia teel; • täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtvaldis; 	<p>Arvutusülesanded paberil ja treenimine tahvelarvuti rakenduste abil.</p> <p>Ühekohalise arvu lahutamine 100 piires. Täiskümnete ja -sadade liitmine ja lahutamine 1000 piires. Arvude 1 – 10 korrutamine ja jagamine 2, 3, 4 ja 5-ga.</p> <p>Mitme tehtega liitmis- ja lahutamisesülesanded 100 piires;</p> <p>Korrutamise seos liitmisega.</p> <p>Korrutamise ja jagamise vaheline seos.</p> <p>Täht arvu tähisena.</p> <p>Tähe arvvaartuse leidmine võrdustes analoogia ja proovimise teel.</p> <p>Arvutamise seotud liikumis- ja muud mängud.</p> <p>Arvutused eluolu planeerimiseks saarel (põllumajandus jne). Oma raha loomine ja majanduse alused. Pere kuueelarve.</p>
Mõõtmine ja tekstülesanded	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mõõtes enamasti sobivaid mõõtühikuid; • teab mõõtühikute tähiseid; • teisendab pikkus-, massi- ja ajaühikuid (valdavalt ainult naaberühikuid); • tunneb kella ja oskab seda oma elu tegevustes kasutada; • tunneb kalendrit ning seostab teadmisi kalendrist oma elu tegevuste ja sündmustega; • ahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires; • lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid; • arvutab nimega arvudega; 	<p>Mõõtmine, kasutades sobivaid mõõtühikuid. Vaatlusülesanded; vahemaade, massi, temperatuuri ja ajavahemiku võrdlemine ja hindamine meeleeelundite abil. Oma mõõtühikute leiutamine ja kasutamine. Mõiste "etalon".</p> <p>Mõõtevahendite meisterdamine (kaal, mõõdupulk jne)</p> <p>Mõõtühikute tähiste kasutamine tekstis.</p> <p>Mõõtühikute teisendamine naaberühikute piires. Teisendus kalkulaatorid.</p> <p>Pool, veerand ja kolmveerand erinevate mõõtühikute kontekstis.</p> <p>Kauplemine.</p> <p>Temperatuuri mõõtmine ja vaatlused ning analüüs/vestlus, temperatuurandmete rakendamine eakohase moel (rõivastus, põllumajandus, elamuehitus).</p> <p>Kella tundmise harjutused ning kella järgi toimetamine. Tundide arv ööpäevas ja tundidega arvutamine. Kalenderplaan.</p> <p>Ühenimeliste nimega arvude liitmine ja lahutamine. Majandamisülesanded.</p> <p>Ühetehtelised tekstülesanded õpitud arvutusoskuste piires.</p> <p>Lihtsamad kahetehtelised tekstülesanded.</p> <p>Matemaatilise probleemide leidmine igapäevaelust õpetaja juhendamisel. Ülesande sõnastamise katsed.</p> <p>Rahanduse alused eakohasel moel.</p>
geomeetrilised kujundid	<ul style="list-style-type: none"> • eristab lihtsamaid geomeetrilisi kujundeid viisnurk, kuusnurk, kera, kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus) ja nende põhilisi elemente; • rühmitab geomeetrilisi kujundeid nende ühiste tunnuste alusel; • leiab ümbritsevast õppetundides käsitletud ruumilisi kujundeid; • joonestab ristküliku ja ruudu; • joonestab ringjoone; • teeb lihtsate vahenditega praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid; 	<p>Tasapinnaliste kujundite nurkade, külgede ja tippude nimetamine ja märkimine.</p> <p>Ruumiliste kujundite ja tasapinnaliste kujundite mänguline kombineerimine (kasutades materiaalseid või virtuaalseid õppevahendeid).</p> <p>Ruumiliste kujundite meisterdamine ja modelleerimine. Pöördkehade tekkimine keraamikakedra abil.</p> <p>Kuubi iseloomustamine: tahkude, tippude, servade loetlemine.</p> <p>Kolmnurkse ja nelinurkse püramiidi eristamine põhja järgi.</p> <p>Geomeetriliste kujundite märkamine enda ümber, nende pildistamine ja joonistamine.</p> <p>Sirglõik, täisnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, kolmnurk; nende tähistamine ning joonelementide pikkuste mõõtmine.</p> <p>Sirglõikude pikkuse võrdlemine.</p> <p>Antud pikkusega lõigu joonestamine. Murdjoon, selle pikkus.</p> <p>Ring ja ringjoon, nende eristamine. Eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest;</p> <p>Ringi joonestamine sirkliga, keskpunkti asukoht, keskpunkti kaugus ringil olevast punktist. Geomeetrilised kujundid põllumajanduses (ringsed põllud, ristkülikukujuliste põldude eelised, vaod kui sirglõigud)</p> <p>Kuup, risttahukas, püramiid, silinder, koonus, kera.</p> <p>Geomeetrilised kujundid meie ümber.</p> <p>Arutelud geomeetriliste kujundite arhitektuuris rakendamise kohta.</p>

Loodusõpetus Uurimisoskused	<ul style="list-style-type: none"> • teeb lihtsate vahenditega praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid; 	<p>Materjalid. Meelte kasutamine mängulises ja uurimuslikus tegevuses;</p> <p>Ilmavaatlused. Ilmastikunähtused. Ilmaennustuse ja tegeliku ilma võrdlemine.</p>
Loodusvaatlused	<ul style="list-style-type: none"> • märkab muutusi looduses ning seostab neid aastaegade vaheldumisega; • toob näiteid erinevate organismide eluvalduste ja omavaheliste seoste kohta eri aastaegadel; 	<p>Taimed, loomad ja seened eri aastaegadel. Kodukoha elurikkus ja maastikuline mitmekesisus. Veetaimede ja -loomade erinevus maismaaorganismidest. Olulisemad kalad. Kalastamine. Mõisted: soomused, toitumine, kasvamine, uimed, ujulestad, lõpused. Toitumine.</p> <p>Taimede mitmekesisus. Loomade mitmekesisus. Seente mitmekesisus. Samblikud. Liik, kooslus, toiduahel. Mõisted: õistaim, vili, seeme, okaspuu käbi, sõnajalg, sammal, selgroogsed, kalad, kahepaiksed, roomajad, linnud, imetajad, selgrootud, ussid, putukad, ämblikud, seeneniidistik, kübarseen, eosed, hallitus, pärm, samblik, liik, kooselu, taimtoiduline, loomtoiduline, segatoiduline, toiduahel.</p> <p>Mõisted: puu, põõsas, rohhtaim, teravili, juur, vars, leht, õis, vili.</p> <p>Seente vaatlemine või hallituste kasvamise uurimine;</p> <p>Jahindus (kui on õpilastel huvi)</p> <p>Uurimus: taime kasvu sõltuvus soojusest ja valgusest. Kiir-luubis video valmistamine taime kasvamise kohta.</p> <p>Olulisemad põllumajandussaadused.</p> <p>Loodusvaatlused: taimede välisehitus; loomade välisehitus; Herbarium. Joonistamine.</p>
Loodusnähtused	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab, kirjeldab ja rühmitab elus ja eluta looduse objekte; • selgitab kompassi töö põhimõtet, toetudes katsele magnetiga; • teeb katsega kindlaks elektrit juhtivad ja mittejuhtivad ained ning rakendab saadud teadmisi, kasutades elektririistu ohutult; 	<p>Kehade kaalumise, pikkuse, temperatuuri ja vahemaade mõõtmine. Mõõtmine ja võrdlemine oma valmistatud mõõtevahendite abil.</p> <p>Mõõtmise rakendamine kaubanduses.</p> <p>Mõisted: mõõtühik, termomeeter, kaalud, kaalumise, mõõtmine, katse.</p> <p>Vooluring. Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid. Elektri kasutamine ja säästmine. Ohutusnõuded. Magnetnähtused.</p> <p>Mõisted: vooluallikas, elektripirn, juhe, lüliti, juht, mittejuht, ohutus, kompass, ilmakaared. Kompass. Lihtsa vooluringi koostamine; ainete elektrijuhtivuse kindlakstegemine. Elektri saamise võimalused.</p> <p>Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine üldisemalt. Hügieen kui tervist hoidev tegevus. Inimese elukeskkond. Oma toitumise jälgimine.</p> <p>Temperatuuri mõõtmine erinevates keskkondades.</p> <p>Looduskaamerad.</p> <p>Plaanide koostamine : kooliümbrus. Plaani ja maketi seosed. Suuremad kõrgustikud, poolsaared, lahed, jõed ja järved Eestis. Pildi ja plaani kõrvutamise.</p> <p>Õppekäigud, õuesõppe päevad, matkad.</p>
Organismide mitmekesisus ja elupaigad	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid taimede, loomade ja seente tähtsuse kohta looduses; • eristab selgroogseid (kala, kahepaikne, roomaja, lind ja imetaja) ning selgrootuid (putukad); • toob näiteid erinevate organismide seoste kohta looduses ning koostab õpitud liikidest lihtsamaid toiduahelaid; 	
Inimene	<ul style="list-style-type: none"> • järgib tervisliku toitumise põhimõtteid ja hügieeninõudeid ning väärtustab tervislikke eluviise; 	
Plaan ja kaart	<ul style="list-style-type: none"> • näitab Eesti kaardil suuremaid kõrgustikke, poolsaari, lahtesid, jõgesid, järvi ja linnu; 	
Inimeseõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab iseennast ja teisi; • kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi; • väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist; • toob näiteid olukordadest, kus tunded tekivad; • väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks; • nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust; • demonstreerib õpitu olukorras, kuidas keelduda ennastkahjustavast tegevusest; • selgitab lähemaid sugulussuhteid; • teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl; • kirjeldab ja eristab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes; 	<p>Inimene eetilisel Maal (inimese ja looduse suhted, looduse ekspluateerimisega seotud probleemid) ja ühiskonnas. Tasakaal. Taaskasutusprojekt. Põllumajanduse planeerimine saarel. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Mina ja endasse suhtumine. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus. Õpitakse tähelepanu, keskendumist, enesekontrolli, meelerahu saavutamist, empaatiat, emotsioonidega toimetulekut, suhtlemist. Käitumise mõju ja tagajärjed. Minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. Ausus ja õiglus. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Keeldumine kahjulikust tegevusest. Enda ja teiste tunnustamine. Hea ja halb käitumine. Käitumisreeglite koostamine koos klassiga. Käitumise mõju ja tagajärjed. Kodu. Koduarmastus. Perekond. Pereliikmete tegevus ja rollid. Vanemate ja teiste inimeste töö. Kodu loomine saarel. Pere-eelarve jälgimine ja koostamine. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. Kodu traditsioonid. Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond. Lapse õigused ja kohustused. Seadusetalgud. Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. Minu oma, tema oma, meie oma. Asja väärtus ja hind. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Tervise hoidmine Eesti mitmekesisuses ilmastikus. Tervislik eluviis:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • jutustab oma pere traditsioonidest; • väärtustab toetavaid peresuhteid ja kodu. • teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused. • eristab, mis on aja kulg ja seis; • kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda; • kirjeldab olukordi ja toob näiteid, kuidas keelduda või hoiduda tegevusest, mis ohustab tervist; • kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid; • teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga; • selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine; • leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha; • tunneb rahvuslikku ja kodukoha sümbolikat; • kirjeldab rahvakombeid; 	<p>mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Ohutu toit ja vesi loodusest. Enda toitumisharjumuste kaardistamine. Abi saamise võimalused. Liiklusreeglid. Mäng ja töö. Meeskonnatöö. Tööjaotus. Kodanikualgatus. Kohtumine erinevate inimestega koolis ja väljaspool kooli. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Ise õppe-eesmärkide seadmine ja nende saavutamise jälgimine. Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine. Saare raha loomine. Kauplemise kogemine. Elementaarsed majanduse alused saarel (ka impor ja eksport). Oma kulutuste plaanimine. Eesti teiste riikide seas. Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Eesti. Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. Skulptuur: Eesti kultuur. Vabariigi aastapäeva tähistamine. Eesti – minu kodumaa. Vabariigi aastapäeva tähistamine. Naaberriigid. Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Saare kaartide loomine. Rahvakalendri tähtpäevad. Rahvariie disaini projekt. Rahvatantsu ja laulu loomine. Turismiarenduse projekt. Saare kuvandi loomine välisriikide jaoks, esindamine. Videosild sõpruskooliga välismaalt. Aastapäevapidustuste korraldamine koos vanemate ja koostööpartneritega.</p>
Võõrkeel (inglise keel)	<ul style="list-style-type: none"> • saab aru selgelt hääldatud fraasidest ja lausetest; • mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi (näiteks tööjuhised); • tunneb rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu (nt hamburger, film, takso, start, stopp, äpp); • teab, milliseid kirjatahti kasutatakse inglise keeles; • tunneb tekstis ära tuttavad nimed ja sõnad (sh rahvusvaheliselt kasutatavad); • loeb õpitud sõnu, mõistmist toetab pildimaterjal; • saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi; • Tunneb õpitava keele kirjatahti, valdab kirjatehnikat, kirjutab näidise järgi lauseid; • teab olulisemaid inglise keelt kõnelevaid riike; • kasutab seostamist võõrkeele õppimiseks. 	<p>Teemavaldkonnad kuulamiseks, rääkimiseks, lugemiseks ja kirjutamiseks: "Mina ja teised"- enda ja kaaslaste lihtne tutvustus. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: rahvusvahelised suhted, keeled, eksport/import. „Kodu ja lähiümbrus“ – pereliikmete tutvustus, kodu/elukoha sõnavara. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: kodu „Kodukoht Eesti“ – riik, pealinn, rahvused, keel; kodukoha kirjeldus; aastaegade nimetused ja põhilised aastaegade ilma kirjeldavad omadussõnad (hea/halb ilm, päikeseline, vihmane jmt); kodukohta ümbrust iseloomustav sõnavara (mets, meri, park jmt). Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: kultuur, rahvusvahelised suhted, keeled, import/eksport. "Igapäevaelu. Õppimine ja töö" – mõned masinad ja tööriistad, toiduained, raha, numbrid, ostmise-müümise seotud olulisemad mõisted ja fraasid. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: korilus, toit, põllumajandus, kalastamine, tööriistad ja masinad, rahandus, eksport/import. Lõiminguloo teemadest lisanduvad põllumajandus (aedviljad, puuviljad, põllumajandusloomad), rahvusvahelised suhted (ametlik pöördumine, viisakusvormelid), keeled (inglise keelt rääkivad maad: nimed ja mõned märksõnad).</p> <p>Tegevused Teatud sõnale või fraasile reageerimine. Kuulamisega seotud mängulised ülesanded. Keeledušš. Tahvelarvuti rakenduste kasutamine keele õppimiseks. Loetellu sobimatu sõna äratundmine. Kuulatakse ja esitatakse laule ja luuletusi (õppetöö kestel, aga ka jõulupeol ja vabariigi aastapäeva üritusel ning aastapäeva pidustustel). Töö lühikeste tekstidega. Lühike täitmine sobiva sõnaga. Häälega lugemine. Üldtuntud siltide lugemine. Sõnakaartide koostamine vastavalt vajadusele. Sõnavara kasvatamine, piltsõnastik. Sõnaraamatuga tutvumine. Laulud, luuletused, dialoogid: kuulamine, kordamine, esitamine. Rollimängud. Vaadatakse inglise keelseid multfilme ja videosid. Saart tutvustav esitlus aastapäevapidustustel(kantakse ette tekste, luuletusi või laule). Näidise või mudeli järgi kirjutamine. Siltide kirjutamine turismiprojektis. Joonistuste ja plaanide (oma maja kavandid, toidupüramiid, tööriista kavand jne) varustamine sõnadega kahes keeles (eesti ja inglise).</p>
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab kahemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned; • oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; • tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, • arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle; 	<p>Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne). Tegevuskunst, helikunst. Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine, töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguiline rakendamine. Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatamine. Õppekäigud muuseumidesse, ka nüüdiskunsti</p>

		<p>näitustele.</p> <p>Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, animatsioon. Lugude visuaalne jutustamine.</p> <p>Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitis keskkonnas- näidetega tutvumine. Maketi teostamine.</p> <p>Disain igapäevaelus. Tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kavandamine.</p> <p>Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas.</p>
Muusika Laulmine	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; 	<p>Laulmine saatega ja a capella.</p> <p>Lõimingulooga seotud laulud õpetaja valikul. Tuntud lastelaulud ja rahvalaulud õpetaja ja õpilaste valikul. Laulud (nt poplaulud) õpilaste valikul.</p> <p>„Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Kevadpidu“ („Elagu kõik...“).</p> <p>Aastapäeva pidustuste programm: laulud, liikumine, pillimäng, omalooming.</p>
Pillimäng		<p>Rütmipillide mängimine saateks. Ostinatode mängimine. Isemeisterdatud pillidel mängimine. Erinevate maade pillidega tutvumine.</p> <p>Väikekandle või plokkflöödigaga tutvumine.</p> <p>"Jämmimine" e. olemasolevate pillide või esemetega improviseerimine.</p>
Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>Vaba liikumine muusika järgi. Rütmimängud. Ring- ja laulumängud. Valsi-, polka- ja marsisammudega tutvumine.</p>
Omalooming		<p>Lihtsate rütmide ja ostinatode loomine pillidel ja digitaalselt.</p> <p>Viisi loomine salmile.</p> <p>Vaba liikumine muusika järgi.</p> <p>"Jämmimine" e. olemasolevate pillide või esemetega improviseerimine.</p> <p>Luupimise ja biitboksi katsetused nutiseadmete abil.</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara. eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;</p>	<p>Erinevate muusikapalade kuulamine. Arutelud. Muusika kuulamine laste huvidest lähtuvalt.</p> <p>Õppekäigud.</p>
Muusikaline kirjaoskus	<p>mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas. meetrum, takt, taktimõõt, kaanon, marss, polka, valss, ostinato. märkide latern, segno, volt, tutvustamine laulurepertuaariga</p>	<p>Erinevate muusikapalade kuulamine. Luupimise ja biitboksi katsetused nutiseadmete abil.</p> <p>Vestlused, sõnamängud, rollimängud, mõistatamismängud, mälumängud. Muusika ja videote vaatamine ja kuulamine ning vestlus.</p>
Õppekäigud	<p>kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;</p>	<p>Kontserditel käimine, refleksioon pärast kontserdit. Kontserdi kasutamine inspiratsiooniallikana.</p>
Kehaline kasvatus Teadmised spordist ja liikumisviisidest	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab regulaarse liikumise/sportimise tähtsust tervisele, nimetab põhjusi, miks peab olema kehaliselt aktiivne; • oskab käituda kehalise kasvatus tunnis, liikudes/sportides erinevates sportimispaikades ning tänaval liigeldes, järgib õpetaja reegleid ja ohutusnõudeid, täidab mängureegleid, teab ja täidab (õpetaja kehtestatud) hügieeninõudeid; 	<p>Vestlused, juhiste andmine tegevuse käigus. Õpilaste liikumisharrastuste esile tõstmine- lapsed esitlevad kaaslastele oma harrastusi.</p> <p>Õppekäigud.</p>
Võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • oskab liikuda, kasutades rivisammu (P) ja võimlejasammu (T); 	<p>Rivi- ja korraharjutused: loendamine, harvenemine ja koondumine. Hüppega pöörded paigal. Kujundliikumised.</p> <p>Kõnniharjutused: rivisamm (P) ja võimlejasamm (T).</p> <p>Põhivõimlemine ja üldarendavad harjutused: Üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab tireli ette, turiseisu ja kaldpinnalt tireli taha; 	<p>vahenditega saatelugemise ning muusika saatel. Lühike põhivõimlemise kombinatsioon.</p> <p>Hüplemisharjutused: hüplemine hüpitsa tiirutamisega ette. Koordinatsiooniharjutused.</p> <p>Rakendusvõimlemine: rippseis ja ripped; ronimine varbseinal, üle takistuste ja takistuste alt.</p> <p>Tasakaaluharjutused: päkk-kõnd joonel, pingil ja poomil; pöörded päkkadel pingil. Tasakaalu arendavad mängud.</p> <p>Akrobaatika: veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisus ja tireliks, trel ette, veere taha turiseisu, turiseis, toengkägarast sirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega.</p> <p>Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolaualt.</p> <p>Jooga: lihtsamad joogaasendid.</p>
Jooks, hüpped, visked	läbib joostes võimetekohase tempoga 1 km distantsi; sooritab palliviske paigalt;	<p>Jooks. Jooksuasend, jooksuliigutused, jooks erinevas tempos. Võimetekohase jooksutempo valimine. Pendelteatejooks teatepulgaga.</p> <p>Hüpped. Paigalt kaugushüpe, maandumine kaugushüppes. Hüpped hoojooksult, et omandada jooksu ja hüppe ühendamise oskus. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga.</p> <p>Visked. Tennispallivise ülalt täpsusele ja kaugusele. Pallivise paigalt.</p>
Liikumismängud	mängib palliga liikumismänge;	<p>Jooksu-, hüppe- ja viskemängud. Pallikäsitsemisharjutused, viskamine ja püüdmine.</p> <p>Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega.</p> <p>Rahvastepall.</p> <p>Maastikumängud.</p>
Suusatamine	suusatab paaristõukelise sammuta sõiduviiisiga vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviiisiga; laskub mäest põhiasendis;	<p>Suusatamine</p> <p>Suuskade kinnitamine, pakkimine ja kandmine, allapanek. Suuskade transport. Õige kepihoie, suusarivi. Kukkumine ja tõusmine paigal ning liikudes, tasakaaluharjutused suuskadel. Lehvikpööre e. astepööre eest. Astesamm, libisamm. Treptõus. Laskumine laugelt nõlvalt põhiasendis.</p>
Tantsuline liikumine		<p>Liikumine ja koordinatsioon sõna, rütmi, kehapilli või muusikaga. Tantsukujundid rühmas ja liikumine nendes.</p> <p>Erinevad liikumised rütmi või muusika iseloomu vaheldumisel.</p> <p>Süld- ja valsivõtte; käärhüpped, galopp- ja vahetussamm. Valsi-, marsi- ja polkasammuga tutvumine.</p> <p>Laulumängud erinevates joonistes. 2-3 kombinatsioonilised lihtsamad paaritantsu</p>
Ujumine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab vee pinnal hõljuda, sukelduda madalas vees, libistada end basseini äärest lükates. • Julgeb hüpata vette ja panna pea vee alla. 	Veega kohanemine, mängud vees, hõljumine, sukeldumine, hüppamine, libisemine, turvalisus vees.
Tööõpetus	<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb materjalide üldisi omadusi; • julgeb oma ideed teostades pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant; • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle; • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit; • arvestab ühiselt töötades kaaslasi ja järgib viisakusreegleid 	<p>Kavandamine. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Idee esitlemine.</p> <p>Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne).</p> <p>Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.</p> <p>Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöö ülesannete täitmine, ühiselt ideede väljamõtlemine, üksteise arvamustega arvestamine ja kaaslaste abistamine.</p> <p>Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, õmblemine (eelpiste ja tikkpiste), liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine; vestmine, Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine; vestmine. Saagimine ja treimine vastavalt sisustatud töökojas.</p> <p>Sagedasemate töövahendite (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.</p> <p>Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine.</p> <p>Kodundus. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p>

3. KLASS

Lõiming: narratiiv	<p>Algab meie kolmas aasta saarel. Oleme ennast juba täitsa mõnusasti sisse seadnud aga muidugi jätkub alati küllaga tegemist. Iga uus päev toob ülesandeid, mille lahendamisel on asustaja panus oluline. Alati ei saa ega taha kõik inimesed otsustamisel osaleda. Kuidas teha nii, et ühiskonna jaoks olulisi otsuseid keegi alati teeks ja inimesed nende otsustega ka rahul oleksid? Millisel viisil valitsetakse meie maad, on nüüd meie enda otsustada. Tasub alati vaadata, kuidas teised riigid selle asja on korraldanud ja milliseid võimalusi valitsemiseks üldse on. Kõige käepärasem on uurida Eesti valitsemist: selleks tuleb oma silmaga vaadata, kuidas see käib ja rääkida oluliste inimestega. Valimiste korraldamine võimaldab alustada valitsusel, mis on saanud rahva toetuse. Igas riigis kogutakse inimestelt makse. Uurimine, kuidas kasutatakse teistes riikides maksuraha aitab meil otsustada kas ja milliseid makse me soovime ja kuidas me neid kogume. Ka maksuraha kulutamine on meie enda otsustada. Kas näiteks meie saarel on haridus ja arstiabi tasuta, või peab selle eest iga inimene ise maksma. Kui on tasuta, siis kust tuleb raha kuludeks? Olulised asjad otsustamiseks. Õnneks on kõik meie enda teha. Siiani on saare lapsed õppinud oma vanemate kõrvalt. Mis on selle eelised ja puudused? Kui meil oleks koolid, siis millised ja kellele? Vaatame maailmas ringi. Huvitav oleks suhelda mõne teise maa koolilastega. Aga ega siis vaid lapsed ei õpi. Uurime oma kodakondsetelt, mida nemad on õppinud, kus õppeasutustes ja kuidas õpitut kasutavad. Millised ametid on olemas ja kui kaua võtab aega ameti omandamine? Ka teadlane on amet. Teadlased on need, kelle töö tulemusel toimub innovatsioon. Oleme kahe aasta jooksul juba kogenud teadlase moodi mõtlemist ja uurimist. On põhjust teadus luubi alla võtta ja seekord täie tõsidusega teadlaseks kehastuda. Elu saarel pakub ju kuhjaga küsimusi, millele vastuseid otsida. Info liigub tänapäeval vabalt inimeste vahel ja üle riigipiiride. Milliseid meedia kanaleid me jälgime? Kuidas saare valitsus oma rahvani jõuab? Aeg on luua oma meediakanal(id) valitsuse sõnumite, kaubandusega seotud sõnumite ja muu saare elanikke huvitava edastamiseks.</p> <p>Kui teadlased tegelevad küsimustele vastuste leidmisega, siis kunstnikud võivad tegeleda näiteks probleemide nähtavaks tegemisega. Mis on see, mida saavad pakkuda inimesele vaid kunstid? Tutvume kunstiteostega tänapäevast aga ka ajaloo. Vanadel maalidel on tihti kujutatud tiibadega lapsi- uurime miks kunstnikud neid kujutasid. Milliseid religioonidega seotud elemente ja lugusid veel kunstist leida võib. Ka Eestis elab 90 usuvoolu esindajaid, vaatame neist mõnda lähemalt.</p> <p>Mida annab kunstniku moodi mõtlemine kunstnikule endale? Ise tegemine on kõige parem õppimisviis, seega alustame kunstiprojektiga. Valminud taieid on suurepärase võimaluse presenteerida aastapäeva pidustustega kaasneval näitusel.</p> <p>Ootamatult tekib keskkonnaga seotud probleem. Mida oleme teinud valesti? Kuidas elada tasakaalus loodusega nii, et ka meie lastel oleks koht, kus tervena ja õnnelikuna pikk elu elada? Ja taakord on saabunud pidupäev: asustamise aastapäev. Kõige tähtsam pidu kooli jaoks tuleb väärikalt ette valmistada ja lõbuga maha pidada.</p>	
Lõiminguteemad	Valitsus, maksud, teenused, haridus, tervishoid, teadus, tehnoloogia, kommunikatsioon, reklaam, kunstid, keskkond, religioon, aastapäeva pidustused.	
Suuremad projektid (kõik need on lõiminguprojektid)	Valitsuse loomine, valimised. Maksusüsteemi kasutusele võtmine Unistuste kooli projekt: "Mina olen disainer!" Projekt "Jääme terveks!" Jõulupidu Vabariigi aastapäeva tähistamine. Projekt: "Mina olen teadlane" (mh. eakohane uurimistöö) Tehnoloogia ja innovatsiooni projekt Oma meediakanali(te) loomine Projekt "Mina olen kunstnik" (mh. näitus aastapäevapidustusteks) Aastapäevapidustuste korraldamine koos vanemate ja koostööpartneritega.	
Kogu I kooliastet hõlmavad projektid.	Õpimapp (paberist versioon ja seda toetav blogi multimeedia sisu jaoks) Tööriistakohver (meetodid, juhendid, näidised) Minu raamat Suur saare kaart Raamatupidamine. Saare kroonika	
Aine	Eeldatavad õpitulemused 3. klassi lõpuks õpilane:	Õppesisu (Sisu, teemad, tegevused ja projektid)
Eesti keel: suuline keeletegevus	<ul style="list-style-type: none"> kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab 	Õppesisu, tekstid, harjutused, ülesanded, on seotud käimaoleva lõiminguteemaga. Kuulamine Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel. Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnõude kuulamine, nende järgi toimimine.

	<p>küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; • avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; • annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; • jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskaemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; • leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu; • esitab luuletust peast; 	<p>Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine. Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.</p> <p>Kõnelemine Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms. Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Sündmuse, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>
lugemine	<ul style="list-style-type: none"> • loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; • loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; • töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; • vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; • eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; • on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; • teab nimetada mõnd lastekirjanikku. 	<p>Lugemine Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.</p>

		<p>Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.</p> <p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.</p> <p>Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.</p> <p>Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.</p> <p>Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.</p> <p>Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</p> <p>Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.</p>
Kirjutamine	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga; • kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; • valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; • märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid; • teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses; • kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed; 	<p>Kirjatehnika Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p>Õigekiri Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p> <p>Tekstiloomed Lause laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjanek. Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel. Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Sündmusest ja loomast kirjutamine. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Kirja kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna); • koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel. 	
Matemaatika Arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab peast arve 100 piires, kirjalikult 10 000 piires; • esitab arvu tuhandeliste summana; • loeb ja kirjutab järgarve; • valdab korrutustabelit (korrutab ja jagab peast ühekohalise arvuga 100 piires); • teab nelja aritmeetilise tehte liikmete ja tulemuste nimetusi; • määrab õige tehete järjekorra avaldises (sulud, korrutamine/jagamine, liitmine/lahutamine). 	<p>Arvutusülesanded paberil, peast ja treenimine tahvelarvuti rakenduste abil. Lõiminguteemadega seotud arvutused (majandus, eelarve, maksustamine). Mängud.</p> <p>Arvud 0 – 10 000, nende esitus üheliste, kümneliste, sajaliste ja tuhandeliste summana.</p> <p>Arvude võrdlemine ja järjestamine 10000 piires.</p> <p>Peast kahekohaliste arvude liitmine ja lahutamine 100 piires.</p> <p>Kirjalik liitmine ja lahutamine 10 000 piires.</p> <p>Korrutustabel. Nulliga korrutamine.</p> <p>Jagamine korrutamise pöördtehtena.</p> <p>Kõigi nelja tehete liikmete nimetused.</p> <p>Mõisted: korda suurem, korda väiksem.</p> <p>Avaldise tehete järjekorra määramine ja avaldise lahendamine.</p> <p>Tähe arväärtuse leidmine võrduses analoogia abil.</p> <p>Summa korrutamine ja jagamine arvuga.</p>
Mõõtmine ja tekstülesanded	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mõõtes sobivaid mõõtühikuid, kirjeldab mõõtühikute suurust endale tuttavate suuruste kaudu; • selgitab murdude $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{5}$ tähendust, leiab nende murdude põhjal osa arvust; • lahendab liiklusohutusülesandeid; • analüüsib ja lahendab iseseisvalt eri tüüpi kahetehtelisi tekstülesandeid ning hindab õpetaja abiga ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust; • koostab ühetehtelisi tekstülesandeid. 	<p>Mõõtühikud millimeeter, tonn ja sajang.</p> <p>Mõõtühikute teisendusi (lihtsamad igapäevaelus ettetulevad juhud). Mõõtmise ja teisendamise ning nimedega arvude kasutamine asustamisprotsessis ette tulevate probleemide lahendamiseks.</p> <p>Murrud $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$.</p> <p>Nende murdude põhjal arvust osa leidmine. Maksusumma arvestamine.</p> <p>Helkuri kandmise olulisusust selgitavad ülesanded;</p> <p>Ühe- ja kahetehteliste tekstülesannete lahendamine. Tulemuse reaalsuse hindamine ja kontrollimise võimalused.</p> <p>Matemaatilise probleemide leidmine igapäevaelust õpetaja juhendamisel. Küsimuste esitamine. Ühetehteliste tekstülesannete koostamine. Keerulisemate ülesannete sõnastamine õpetaja poolt õpilastele näiteks.</p>
geomeetrilised kujundid	<ul style="list-style-type: none"> • mõõdab õpitud hulknurkade külgede pikkused ja arvutab nende ümbermõõdu; • arvutab murdjoone pikkuse. • joonestab võrdkülgse kolmnurga. 	<p>Erinevad plaanid. Nende joonistamine ja lugemine. Piktogrammide ja sümbolite kujundamine geomeetristest kujunditest.</p> <p>Installatsioon ruumilistest kujunditest.</p> <p>Murdjoone pikkuse ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga ümbermõõdu leidmine. Seosed asustamisega (aia või tara pikkuse arvutamine jne)</p> <p>Võrdkülgne kolmnurk, selle joonestamine sirkli ja joonlaua abil (etteantud raadius).</p> <p>Ring ja ringjoon, raadius ja keskpunkt. Koonuse ja silindri põhi.</p> <p>Kuup, risttahukas, kera, silinder, koonus, kolm- ja nelinurkne püramiid. Nende põhilised elemendid (servad, tipud, tahud).</p> <p>Geomeetrilised kujundid igapäevaelus.</p>
Loodusõpetus Uurimisoskused	<ul style="list-style-type: none"> • vormistab vaatlusinfo, teeb järeldusi ning esitleb neid; • kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulises ja kirjalikus kõnes; • kasutab õpitud loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelus otsuseid tehes 	<p>Enesevaatlused. Enda ja teiste mõõtmine ja võrdlemine. Kehaosad. Tervislikud eluviisid. Tervisliku päevamenüü koostamine.</p> <p>Mõisted: tervis, haigus, vigastus, ravimine, ravimid, ravimtaimed, toidulisandid, supertoidud, mahetoit, haigustest hoidumine, nakkushaigused. Toidutalumatused, -allergiad ja eritoitumiste tüübid: põgusalt.</p> <p>Lihtsamad esmaabivõtted. Abi kutsumine.</p> <p>Inimese tegevuse jäljed looduses. Looduse hoidmine ja kaitsmine. Koristamistalgutel osalemine. Keskkonnakaitse organisatsioonid. Ökokogukonnad.</p>
Loodusvaatlused	<ul style="list-style-type: none"> • käitub loodushoidlikult ning järgib koostegutsemise reegleid. 	

Loodusnähtused	<ul style="list-style-type: none"> oskab ette näha liikumisega seotud ohuolukordi; toob näiteid, millest sõltub liikuva keha peatamise aeg ja teepikkus. 	<p>Ühe taime või looma uurimine, ülevaate koostamine. Toitumine ja kasvamine. Toiduahelad. Organismide kooselu.</p>
Organismide mitmekesisus ja elupaigad	<ul style="list-style-type: none"> tunneb põhjalikult ühte taime-, seene- või loomaliiki, tuginedes koostatud uurimuslikule ülevaatele. 	<p>Liikumise tunnused. Jõud liikumise põhjusena (katseliselt). Liiklusohutus. Mõisted: liikumine, kiirus, jõud. Oma keha jõu tunnetamine liikumise alustamiseks ja peatamiseks; Liikuvate kehade kauguse ja kiiruse hindamine.</p>
Inimene	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi; välidib enda ja teiste tervise kahjustamist ning hoiab keskkonda; toob näiteid, kuidas inimene muudab oma tegevusega loodust; 	<p>Ilmakaared ning nende määramine kaardil ja looduses. Tuntumad kõrgustikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil. Plaani järgi liikumine kooli ümbruses, mõõtkavata plaani täiendamine. Ilmakaarte määramine kaardil, õues kompassiga või päikese järgi. Veel ilmakaarte määramise võimalusi õues ilma kompassita. Orienteerumismängud, õppekäigud, õuesõpe, matkad.</p>
Plaan ja kaart	<ul style="list-style-type: none"> mõistab, et kaardi järgi on võimalik tegelikkust tundma õppida; kirjeldab Eesti kaardi järgi objektide asukohti, kasutades ilmakaari 	
Inimeseõpetus	<ul style="list-style-type: none"> teab ja väärtustab igaühe individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tegevusega, õigust olla erinev; Leiab erinevaid viise tunnetega toimetulekuks; nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega; kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus; nimetab enda õigusi ja kohustusi; kirjeldab oma tegevuse plaanimist nädalas, väärtustades vastutust; oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist; eristab tööd ja mängu; selgitab enda õppimise eesmärgid ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada; teab tegureid, mis soodustavad või takistavad õppimist; kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad; selgitab asjade väärtust; kirjeldab, mis vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes; teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte; teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud; mõistab ja kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport; demonstreerib õpitu olukorras lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus); eristab vaimset ja füüsilist tervist; väärtustab tervislikku eluviisi; 	<p>Inimene eetilisel Maal ja ühiskonnas. Tasakaal. Keskkonnaprobleemi lahendamine. Mina ja endasse suhtumine. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. Iga inimese väärtus. Õpitakse tähelepanu, keskendumist, enesekontrolli, meelerahu saavutamist, empaatiat, emotsioonidega toimetulekut, suhtlemist. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest. Südametunnistus. Lapse õigused ja kohustused. Õppimine. Haridussüsteem saarel. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus. Koostöö sõpruskooliga välismaalt. Unistuste kooli projekt: "Mina olen disainer!" Elukestev õpe: koostöö vanemate ja sugulastega. Ametid. Inimene läbi kunsti. Maksusüsteemi kasutusele võtmine saarel. Kohtumine erinevate inimestega koolis ja väljaspool kooli. Erinevad pered. Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Asjade väärtus teiste väärtuste seas. Teenused ja teenimine.</p> <p>Tervise eest hoolitsemine. Ravimid. Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine, sport, emotsioonid ja nendega toimetulek. Vaimne ja füüsiline tervis. Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. Tervishoiu teema laiemalt. Projekt "Jääme terveks!" Ravimid. Abi saamise võimalused. Esmaabi. Vabariigi aastapäeva tähistamine. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Erinevad religioonid (laialt ja eakohaselt), religioonid läbi kunsti. Sallivus. Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Turvaline käitumine mediakeskkonnas. Oma mediakanali(te) loomine Valitsuse loomine, valimised. Projekt: "Mina olen teadlane" Projekt "Mina olen kunstnik"</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • teab liiklusreegleid, mis tagavad tema turvalisuse, ning kirjeldab, kuidas käituda liikluses turvaliselt; • nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodumaad; • teab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid. • selgitab, mis on mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas; 	
Võõrkeel (inglise keel)	<ul style="list-style-type: none"> • saab aru selgelt hääldatud tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest; • loeb sõnu, fraase ja lauseid õpitud sõnavara ulatuses; arusaamist võib toetada pildimaterjal; • mõistab olulisemaid arvutikäsklusi; • kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks dialoogides; • koostab lühikesi lauseid õpitud mallide alusel; • koostab isikliku sõnastiku; • on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist; • suhtub positiivselt võõrkeele õppimisse; 	<p>Teemavaldkonnad kuulamiseks, rääkimiseks, lugemiseks ja kirjutamiseks:</p> <p>"Mina ja teised" – mõned kehaosad; olulisemad tervise ja halva enesetundega seotud fraasid. Kaaslased ja nende tutvustus (rahvus, sugu, vanus, elukoht). Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: tervishoid, kommunikatsioon, aastapäeva pidustused. Samuti lõimingulugude vahel igapäevane suhtlus kaaslastega.</p> <p>"Kodu ja lähiümbrus" pereliikmete tegevusalad. Maja osad maja ümbrusega seonduv. Teemavaldkond on aktuaalne lõiminguloo teemade vahel (vestlused perest) ja kunstide teema ajal.</p> <p>"Kodukoht Eesti" – Mis eestlastele meeldib? Millised eestlased on? Teemavaldkond on aktuaalne vabariigi aastapäeva tähistamise ja oma meediakanali loomisega seoses.</p> <p>"Riigid ja nende kultuur" – Suurbritannia pealinn, valitsemivorm (osaliselt emakeeles), Mis inglastele meeldib? Mõned igapäevaelu kombid. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: valitsus, haridus, kommunikatsioon.</p> <p>„Igapäevaelu. Õppimine ja töö“ – õppevahendid, kooliruumid, kellaaeg, kuud, nädalapäevad, lihtsad tegevused kodus, koolis, poes. Igapäevane hügieen. Tervislik toiduvalik. Teemavaldkond on aktuaalne järgmiste lõiminguloo teemade ajal: teenused, haridus, tervishoid, reklaam.</p> <p>„Vaba aeg“ – lihtsamad lemmiktegevused ja eelistused. Teemavaldkond on aktuaalne saare aastapäevapidustustega seoses. Lõiminguloo teemadest lisanduvad veel tehnoloogiaga seotud lihtsamad sõnad (vastavalt projekti sisule), lugemiseks ja kuulamiseks arvutikäsklused ja kuulamiseks valdkondade nimetused, millega lõiminguloos tegeletakse (valitsus-religioon).</p> <p>Tegevused</p> <p>Kuulamisega seotud mängulised ülesanded. Keeledušš.. Multifilmide ja lastefilmide vaatamine inglise keeles. Laulude ja luuletused õppimine ja ette kandmine jõulupeol, vabariigi aastapäeval ja aastapäevapidustustel. Õppimisega seotud töökäsud, ka teiste ainetega seotult. Teiste ainetega seotud kuulamisülesanded. Lühikeste vestluste ja dialoogide sisu ära arvamine ja selgitamine.</p> <p>Dialoogide esitamine. Rollimängud. Enda ja kaaslaste tutvustamine suuliselt. Vestluse alustamine ja lõpetamine viisakalt. Teiste (inglise keelt rääkivate) lastega suhtlemine (videosild, klassiekskursioonil).</p> <p>Pildi ja teksti kokku viimine. Töö lühikeste tekstidega. Häälega lugemine. Häälduse harjutamine.</p> <p>Olulisemate arvutiprogrammidega seotud käskluste õppimine töö käigus.</p> <p>Tahvelarvuti rakenduste kasutamine keele õppimiseks.</p> <p>Sõnastiku koostamine.</p> <p>Isikuandmete kirjutamine vihiku peale.</p> <p>Oma meediakanali kaudu info edastamine (info koostatakse esialgu laste poolt emakeeles): Selleks kirjutatakse mallide alusel lauseid, täidetakse lünki sõnadega ja kirjutatakse näite järgi maha.</p> <p>Joonistuste ja plaanide varustamine sõnadega kahes keeles (eesti ja inglise).</p>
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab kolmemõõtmelise kujutamise võtteid; • rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid; • kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes; • teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt • teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid. 	<p>Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.</p> <p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (värv, vorm, ruum, rütm).</p> <p>Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes. Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne). Tegevuskunst, helikunst. Fotograafiaga tutvumine.</p> <p>Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.</p> <p>Lugude visuaalne jutustamine: fotoseeria, animatsioon.</p>

		Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine. Kodukoha looduskeskkond, ruum ja ehitus keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. Ideede esitamise kavandid ja mudelid. Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.
Muusika Laulmine	laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).	Laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi. Lõimingulooga seotud laulud õpetaja valikul. Tuntud lastelaulud ja rahvalaulud õpetaja ja õpilaste valikul. Laulud (nt poplaulud) õpilaste valikul. Inglisekeelsed lastelaulud. Aastapäeva pidustuste programm: laulud, liikumine, pillimäng, omalooming.
Pillimäng	on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.	Väikekandle või plokkflöödi mängimine. Rütimpillide ja isevalmistatud pillide mängimine. Keskkonna helide kasutamine musitseerimiseks.
Muusikaline liikumine		Vaba liikumine muusika järgi. Rütmimängud. Ring- ja laulumängud.
Omalooming	kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;	Astmemudelite kasutamine lihtsates kaasmängudes. Saare hümni loomine koostöös õpetajaga.
Muusika kuulamine ja muusikalugu	kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.	Erinevate muusikapalade kuulamine (mh lõimingulooga seotud muusika, nt religioosse muusika näited)
Muusikaline kirjaoskus	mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas. <ul style="list-style-type: none"> • kaasmäng, eelmäng, vahemäng • taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana • kõlavärv (tämbur), piano, forte, fermaat. tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;	Muusika kuulamine, kaasamäng. Helivältuste, rütmifiguuride ja pauside kasutamine muusikalistes tegevustes. Noodikirjaga tutvumine. Rütmisilpidega lugemine, astmenimedega rütmis lugemine, astmenimedega laulmine. Astmemudelite laulmine.
Õppekäigud	Kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.	Kontserditel käimine, refleksioon pärast kontserdit.
Kehaline kasvatus Teadmised spordist ja liikumisviisidest	<ul style="list-style-type: none"> • loetleb spordialasid ja nimetab Eesti tuntud sportlasi. 	Vestlused, juhiste andmine tegevuse käigus. Õpilaste liikumisharrastuste esile tõstmine- lapsed esitlevad kaaslastele oma harrastusi. Õppekäigud. Spordiülekannete vaatamine.
Võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • hüpleb hübitsat tiirutades ette (30 sekundi jooksul järjest). • sooritab põhivõimlemise harjutuste kombinatsiooni (16 takti) muusika või saatelugemise saatel; 	Rivi- ja korraharjutused: pöörded paigal, kujundliikumised. Kõnni- ja jooksuharjutused: rivisamm (P), võimlejasamm (T). Üldkoormavad ja koordineerivad harjutused: hüplemine hübitsa tiirutamisega ette jalalt jalale, koordineerimisharjutused. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused: üldarendavad võimlemisharjutused käte, kere ja jalgade põhiasenditega, harjutused vahendita ja vahenditega. Põhivõimlemise kombinatsioon saatelugemise või muusika saatel. Rakendusvõimlemine: ronimine varbseinal, kaldpingil, üle takistuste ja takistuste alt, rippseis, ripped ja toengud. Akrobaatilised harjutused: veered kägaras ja sirutatult, juurdeviivad harjutused turiseisuks ja tireliks, trel ette, kaldpinnalt trel taha, veere taha turiseisu, kaarsild, toengkägarast ülesirutushüpe maandumisasendi fikseerimisega. Tasakaaluharjutused: liikumine joonel, pingil ja poomil, kasutades erinevaid kõnni- ja jooksusamme, päkkõnd ja pöörded päkkadel, võimlemispingil kõnd kiiruse muutmise, takistuste ületamise ja peatumisega, tasakaalu arendavad mängud. Ettevalmistavad harjutused toenghüppeks: sirutus-mahahüpe kõrgemalt tasapinnalt maandumisasendi fikseerimisega, harjutused äratõuke õppimiseks hoolaulalt.

		Jooga: lihtsamad joogaasendid, hingamine.
Jooks, hüpped, visked	sooritab palliviske kahesammulise hooga;	Jooks. Jooksuasendeid ja liigutusi korrigeerivad harjutused. Kiirendusjooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Püstilähe. Kiirjooks. Kestvusjooks. Pendelteatejooks. Hüpped. Kaugushüpe hoojooksuga paku tabamiseta. Madalatest takistustest ülehüpped parema ja vasaku jalaga. Kõrgushüpe otsehoolt Visked. Viskepalli hoie, viskeliigutus. Palliviske kahesammulise hooga.
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> sooritab harjutusi erinevaid palle põrgatades, vedades, söötes, visates ja püüdes ning mängib nendega liikumismänge; 	Jooksu- ja hüppemängud. Mängud (jõukohaste vahendite) viskamise, heitmise ja püüdmisega. Palli käsitlemisalused, põrgatamine, vedamine, heitmine, viskamise, söötmine ja püüdmine. Sportmänge (korv-, käsi-, võrk-, jalgpall ja saalihoki) ettevalmistavad liikumismängud, teatevõistlused pallidega. Rahvastepallimäng reeglite järgi. Maastikumängud.
Suusatamine	<ul style="list-style-type: none"> läbib järjest suusatades 2 km (T) / 3 km (P) distantsi. 	Suusatamine Tasakaalu- ja osavusharjutused suuskadel. Vahelduvtõukeline kahesammuline sõiduvii. Paaristõukeline sammuta sõiduvii. Laskumine põhiasendis. Sahkpidurdus. Mängud suuskadel. Uisutamine Sõidutehnika: käte ja jalgade töö uisutamisel. Sõidu alustamine ja pidurdamine. Mängud jääl.
Tantsuline liikumine		Mitmest (4-st) osast koosnevad rütmikombinatsioonid; liikumise alustamine ja lõpetamine muusikat (rütm) järgides. Suunajalg, suuna muutmine 8-taktilist muusikalist pikkust arvestades. Asendid paarilise suhtes (ringjoonel ja kodarjoonel rinnati). Polkasamm rinnati ja seljati. Korduvtuurilised Eesti rahvatantsud ja keerukamad laulumängud. Lastetantsud.
Ujumine	<ul style="list-style-type: none"> oskab ujuda, sealhulgas sukelduda, rinnuli ja selili asendis kokku 200 meetrit edasi liikuda; hindab adekvaatselt oma võimeid vees ja rakendab eakohaseid veeohutuslaseid oskusi. 	Sukeldumine, rinnuli ja selili asendis edasiliikumine, turvalisus vees.
Tööõpetus	<ul style="list-style-type: none"> modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid; käsitseb enam kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult; hindab oma ideid; märkab esemetel rahvuslikke elemente; kasutab materjale säästlikult; valib materjalide käsitlemiseks erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid; tegutseb säästliku tarbijana; 	Kavandamine. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine. Idee esitlemine. Materjalid. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks. Töötamine. Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korrashoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. Rühmatöö ülesannete täitmine, ühiselt ideede väljamõtlemine, üksteise arvamustega arvestamine ja kaaslaste abistamine. Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine. Tööviisid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, õblemine (eelpiste ja tikkpiste), liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine; vestmine. Sagedasemate töövahendite (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jm) õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine. Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist. Jõukohaste esemete valmistamine. Kodundus. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Riiete ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.

4. KLASS

Lõimingulugu	<p>Meie neljas aasta saarel on alanud. Elus tuleb uutes olukordades lahendada palju probleeme korraga ja väga väikese ajavahemiku jooksul. Tihti pole ka aega korralikult infot koguda, sest otsused on ju vaja teha. Nüüd on aeg süvitsi minna kõige olulisemate valdkondadega ja õppida ühtlasi ka paremal tasemel probleeme lahendama ning innovatsiooni läbi viima.</p> <p>Igal saareomanikul on juba amet ja on kokku lepitud, et kuidas majandus saarel toimib. Kuidas äri planeerida ja toodet või teenust disainida, on aeg õppida nüüd. Ainult hästi läbi mõeldud ja kliendi ning ärikeskkonnaga arvestavad teenused/tooted löövad läbi.</p> <p>Meie asutamisel on saarele juba omad mõjud. Süveneme täpsemalt oma ökoloogilise jalagälge ja mõtestame inimtegevuse ja looduskeskkonna vahekorda ja tasakaalu. Vaatame, mida me 4. klassi õpilastena ise ära teha saame, et tagada tulevastele põlvedele nii elukõlbulik saar kui planeet.</p> <p>Meie eestlastena ei paista just teiste rahvaste hulgas silma oma õnnetundega. Kas oleme sama hoiaku ja tunde kaasa võtnud ka oma saarele. Mida on inimesel vaja, et olla õnnelik. Kas need vajadused on sarnased või igal ühel erinevad? Kas saab õnnelik olemist harjutada? Kas õnne peavad meile andma teised või saab selleks midagi ka ise ära teha? Igatahes on meie eesmärk oma saarel olla õnnelikum.</p> <p>Luues uut maailma, ei tohi unustada, kust me pärit oleme. Inimesed on palju rännanud, uutes kohtades kohanenud, midagi teiste rahvastega kohtudes üle võtnud ja midagi ainult endale omaseks jätnud. Mis on need vanemad ja veel vanemad jooned, mis meid eestlastena iseloomustavad? Kuidas on kujunenud eesti keel? Millised mõjud on meil teistest keeltest? Aga toidud, traditsioonid? Kõrvutame oma kultuuri teiste kultuuridega. Nii nendega, kelle mõjuväljas me oleme, kui ka nendega, mis meile inimestena huvi pakuvad. Tutvume lähemalt erinevate kultuuridega ja protsessi käigus otsustame ka, millist võõrkeelt me veel õpime.</p> <p>Üks võimalus suhelda teiste kultuuridega on üle interneti. Milliseid eeliseid selline suhtlus meile annab? Analüüsime virtuaalmaailma võlusi ja valusi, ikka selleks, et otsustada, kuidas me tehnoloogiat ja interneti oma saarel kasutada tahame ja saame. Kuna oleme ikkagi loomisele suunatud kool, siis loome ka ise: programmeerime, leiutame ja loome prototüüpe.</p> <p>Kui inimesel on esmavajadused rahuldatud, saab ta tegeleda eneseteostuse ja loominguga. Kuna just selleks meil nüüd aega on jäänud, siis mõtleme, millised on minu enda tugevad küljed ja milline mu loomepotentsiaal. Kuidas on terves kehas terve vaim ja mida ma selleks teha saan, et igati terve ja tasakaalus olla? Jõuame tagasi selleni, kuidas olla tasakaalus ja õnnelik.</p> <p>Ja taakord on saabunud pidupäev: asustamise aastapäev. Kõige tähtsam pidu kooli jaoks tuleb väärilt ette valmistada ja lõbuga maha pidada.</p>	
Lõiminguteemad	ettevõtlus, majandus, keskkonnakaitse, rahvuslik õnn, mina isiku ja ühiskonnaliikmena (enesearmastus, -areng, lugupidamine, enesehinnanag) juured, teised kultuurid, virtuaalmaailm, kultuur, mina-terve ja terviklik.	
Suuremad projektid 4. klassis (kõik need on lõiminguprojektid)	Õpilasfirma projekt. Majanduse struktuuri uuring. „Mina päästan maailma“ projekt, sekkumaks keskkonnaprobleemidesse. Projekt : „Mina loon (ehitan) ennast“. Oskusteõpe (pole probleem, vaid on oskamatus) Projekt: „minu sugupuu koos ajalooaga“. Uurimistöö ja ettekanne „Eestlase retsept“ (keele päritolu, traditsioonide päritolu, toitude jm kultuurinähtuste päritolu) Äpi disain (programmeerimine) „Mina_ terve ja terviklik“. Kultuuriürituse korraldamine. “Terves kehas terve kunst” olümpia. Elamusmajanduse projekt.	
I kooliastmest saadik edasi kestvad projektid	Õpimapp (paberist versioon ja seda toetav blogi multimeedia sisu jaoks) Tööriistakohver (meetodid, juhendid, näidised) Minu raamat Suur saare kaart Raamatupidamine. Saare kroonika	
Aine	Õpiväljundid. 4. klassi lõpuks õpilane:	Õppesisu, õppetegevused, märksõnad, materjalid

Eesti keel:	Suuline ja kirjalik suhtlus <ol style="list-style-type: none"> 1. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; 2. annab lühidalt edasi kuuldu sisu; 3. väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; 4. esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; 5. väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt; 6. leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; 7. kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; 8. esitab peast luuletuse või rolliteksti, 	<p>Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel- oma kultuuri kõrvutamine teise kultuuriga.</p> <p>Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Enda valitud luuletuse pähe õppimine, muinasjutu ümberjutustus. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kähkõne koostamine ja lugemine, intonatsiooni ja tempo valik. Milliseid sõnu Rohelisel saarel taaslustada? Millised sõnad igapäevakeelest välja jätta? Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Millised on õnneliku inimese tunnused? Kuidas õnnelik inimene käitub erinevalt õnnetust inimesest? Info otsing internetist, info süstematiseerimine, esitlus (PowerPoint). Jutustamine oma huvidest ja hobidest, mis pakuvad rõõmu ja teevad õnnelikuks. Arutelu, mida halba ja head sõnad võivad teha. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomii. Rollimäng. Lühinäidend õnn retseptist/eestlaseks olemisest/interneti ohtudest jms. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Intervjuu vanemate ja vanavanematega kogumaks informatsiooni sugupuu kohta. Milliseid mängu mängiti ja milliseid mängu mängitakse nüüd? Mänguasja näitus. Looduselamusest jutustamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>
	Teksti vastuvõtt <ul style="list-style-type: none"> • loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; • vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, • koostab teksti kohta küsimusi; • leiab teksti peamõtte; • kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi; • leiab tekstist vajalikku infot; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäändu, kirja; • on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut); • tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust. 	<p>Kirjandustekstid (4. klassis): kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäändud. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskemid, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Luuletuse kohta oma arvamuse avaldamine. Luuletuse illustreerimine. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades. Blogi lugemine ja analüüsimine. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri. Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu,</p>

Tekstiloom

- jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;
- jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskaemi ja küsimuste toel;
- kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;
- kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;
- kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a. ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskaemi või kava toel;
- teeb oma tekstiga tööd.

vanasõnad ning kõnekäänud.

Soovituslik kirjandus (õpetaja valikul):

- 1) R. Dahl „Charlie ja Suur Klaaskabiin“
- 2) R. Dahl „Nokk Pliik“
- 3) R. Dahl „Suur sõbralik hiiglane“
- 4) R. Dahl „Tohlamid“
- 5) R. Dahl „Võlusõrm“
- 6) L. Hainsalu "Saladuslik varandus"
- 7) T. Kask "Tänavalapsed"
- 8) T. Kask „Tänavalapsed. Uus algus“
- 9) A. Kass „Pahupidi puhkus“
- 10) M. Keränen „Peidetud hõbedane aardelaegas“
- 11) M. Keränen „Salapärase lillenäppaja“
- 12) M. Keränen „Varastatud oranž jalgratas“
- 13) R. Kipling „Mowgli“
- 14) Fr. Kreutzwald "Kullaketrajad"
- 15) E. Kästner "Veel üks Lotte"
- 16) S. Laidla „Apteegitont Aavi“
- 17) S. Laidla „Armas hunt“
- 18) S. Laidla „Norman Kartmatu ja Noodila vennaskond“
- 19) S. Laidla „Raamatukogunõid Rosaalie“
- 20) A. Lindgren "Madlike"
- 21) A. Lindgren "Röövlitütar Ronja"
- 22) I. Maran „Kuidas kasvatada lapsevanemaid“
- 23) A. Milne "Karupoeg Puhh"
- 24) G. Oster „Õuduste kool“
- 25) A. Pervik „Arabella, mereröövli tütar“
- 26) J. Rannap "Maari suvi"
- 27) J. Rannap "Viimane valgesulg"
- 28) E. Raud "Roostevaba mõök"

- 29) P. Raud „Ernesto küülikud“
- 30) P. Raud „Printsess Lulu ja härra Kere“
- 31) G. Rodari "Cipollino seiklused"
- 32) R. Roht "Jutte loomadest"
- 33) K. Saaber „Lepatriinu asfaldil“
- 34) K. Saaber „Luukere Atu“
- 35) L. Sacher "Augud"
- 36) L. Sacher „Pahupidikooli isemoodi lood“
- 37) L. Sacher „Pahupidikool kukub kokku“
- 38) L. Sacher „Pahupidikooli tabab üllatus“
- 39) M. Saksatamm „Külaline Okidoki planeedilt“
- 40) M. Saksatamm „Ruubert, lohe ja laevapoisid“
- 41) M. Saksatamm „Võlur Sinku-Vinku ja nõiatrall“
- 42) L. Snicket „Ahastav algus“
- 43) L. Snicket „Karm kool“
- 44) I. Tomusk „Inglid kuuendas B-s“
- 45) I. Tomusk „Pöörane puhkus Parakatkus“
- 46) I. Tomusk „Volli vanad vigurid“
- 47) P. L. Travers "Mary Poppins"
- 48) F. Tuglas "Siil"
- 49) L. Tungal „Kristiina, see keskmine“
- 50) E. Uspenski "Krokodill Gena ja teised muinasjutud"
- 51) J. Vaiksoo „Neli hommikut ja üks õhtu“
- 52) L. Viitol "Ilmakoer Muki"
- 53) Ed. Vilde "Minu esimesed triibulised"
- 54) H. Vilep "Kellakägu"
- 55) Wimberg „Kutsutud külaline“
- 56) Wimberg „Suur pidusöök“

Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine.

Lühijutt vanasõnast, valikvastustega testi koostamine.

Õnneliku inimese meelespea kirjutamine.

Etteantud algusega palale lõpu kirjutamine.

Kaaslastega plakati koostamine ja kujundamine.

Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.

Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine.

Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.

Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.

Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamusalugu).

Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.

	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <ul style="list-style-type: none"> märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid; märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; pöörab tegusõnu olevikus; moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; tunneb ära liitsõna; poolitab sõnu (õpitud reeglite piires); kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid; kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused; leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, käsiraamatu, kaaslaste ja/või õpetaja abiga. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (40–60 sõna, 20 ortogrammi). 	<p>Üldteemad Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. g, b, d s-i kõrval (nt jalgsi, kärbsed). h õigekiri. i ja j õigekiri (tegijanimi). Tutvumine gi- ja ki-liite õigekirjaga. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused. Eakohase teksti eksimatu ärakiri tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40–60 sõna, 20 ortogrammi). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p>Sõnavaraõpetus Sünonüümid. Antonüümid. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p> <p>Vormiõpetus Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.</p> <p>Lauseõpetus Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalused. Harjutused liht- ja liitlauste tundmise ja kirjavahemärgitamise; nimede ja nimetuste algustähe kohta. Harjutused otsekõne ja saatelause tundmise; otsekõnelause kirjavahemärgistamise kohta.</p>
<p>Matemaatika Arvutamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> selgitab näidete varal termineid arv ja number ning kasutab neid ülesannetes; kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires; esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana; võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; kujutab arve arvkiirel; nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe); tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid; kirjutab liitmistehtele vastava lahutamistehte ja vastupidi; sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvuse ja rühmitamise omadus) ja kasutab neid arvutamise hõlbustamiseks; sõnastab ja esitab üldkujul arvust summa ja vahe lahutamise ning arvule vahe liitmise omadusi ja kasutab neid arvutamisel; kujutab kahe arvu liitmist ja lahutamist arvkiirel; liidab ja lahutab peast kuni kolmekohalisi arve; liidab ja lahutab kirjalikult arve miljoni piires, selgitab 	<p>Arvude lugemine ja kirjutamine, nende esitamine üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste, kümne- ja sajatuhandeliste summana. Liitmine ja lahutamine, nende omadused. Kirjalik liitmine ja lahutamine. Naturaalarvude korrutamine. Korrutamise omadused. Kirjalik korrutamine. Naturaalarvude jagamine. Jäägiga jagamine. Kirjalik jagamine. Arv null tehetes. Tehete järjekord. Naturaalarvu ruut. Murrud. Rooma numbrid.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sajandite märkimine ajajoonele Rooma numbritega (lõiming ajalooa). Eluliste ülesannete lahendamine. Matemaatika seostamine reaalse eluga. Ettevõtte eelarve koostamine. Erinevad arvutused seoses oma ettevõttega.

	<p>oma tegevust nimetab jagamistehte komponente (jagatav, jagaja, jagatis);</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb jagamistehte liikmete ja tulemuse vahelisi seoseid; jagab peast arve korrutustabeli piires; kontrollib jagamistehte tulemust korrutamise abil; selgitab, mida tähendab “üks arv jagub teisega”; jagab jäägiga ja selgitab selle jagamise tähendust; jagab nullidega lõppevaid arve peast 10, 100 ja 1000-ga; jagab nullidega lõppevaid arve järkarvudega; jagab summat arvuga; jagab kirjalikult arvu ühekohalise ja kahekohalise arvuga; liidab ja lahutab nulli, korrutab nulliga; selgitab, millega võrdub null jagatud arvuga ja nulliga jagamise võimatust; tunneb tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises; arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse; selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu; teab peast arvude 0 – 10 ruutusid; kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust; kujutab joonisel murdu osana tervikust; nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru; arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust; loeb ja kirjutab enamkasutatavaid rooma numbreid (kuni kolmekümneni), selgitab arvu üleskirjutuse põhimõtet 	
Andmed ja algebra	<ul style="list-style-type: none"> lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid; modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; koostab ise ühe- kuni kahtehtelisi tekstülesandeid; hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust; leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arväärtuse proovimise või analoogia teel; 	<p>Tekstülesanded Täht võrduses</p> <ol style="list-style-type: none"> Näiteks võrduse $21 + b = 34$ korral võib proovida, milline arv tuleb liita 21-le, et saaks 34. Toetudes näiteks võrdustele $2 + 3 = 5$ ja $3 = 5 - 2$ võib analoogia põhjal kirjutada, et $b = 34 - 21 = 13$. Ülesannetes piirduakse vaid võrdustega, mis sisaldavad ühte tehet ühe tähega Ise tekstülesannete koostamine. Klassikaaslaste koostatud tekstülesannete lahendamine.
Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid; nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippu ja nurki; joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil; selgitab nelinurga ümbermõõdu tähendust ja näitab ümbermõõtu joonisel; arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, ümbermõõdu; selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala 	<p>Kolmnurk, nelinurk, ristkülik, ruut. Kujundi ümbermõõdu ja pindala arvutamine. Pikkusühikud Pindalaühikud massiühikud Mahuühikud rahaühikud Ajaühikud Kiirus ja kiirusühikud</p>

	<p>tähendust joonise abil;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu ning pindala valemeid; • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid; • nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippe ja nurki; • joonestab kolmnurka kolme külje järgi; • selgitab kolmnurga übermõõdu tähendust ja näitab übermõõtu joonisel; • arvutab kolmnurga übermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka etteantud küljepikkuste korral; • nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid; • mõõdab igapäevaelus ettetulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid; • toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi; • teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks kasutab übermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid; • arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi übermõõdu; • arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala; • rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel; • selgitab pindalaühikute mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ha, km^2 tähendust; • kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid; • selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid; • kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid; • toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu; • nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid; • nimetab aja mõõtmise ühikuid tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; • teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid; • selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost; • kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes liidab ja lahutab nimega arve; • korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga; • jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga; • kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel; 	<p>Arvutamine nimega arvudega</p> <p>Temperatuuri mõõtmine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ise endale kolmnurga, nelinurga, ristküliku ja ruudu tegemine neile külgede, vastaskülgede, tippude ja nurkade märkimine. 2) Reaalse eluga seotud ülesannete lahendamine seoses geomeetriliste kujudega. 3) Ülesanded erinevate pikkusühikutega. 4) Mõõdab klassiruumis erinevaid esemeid ja kasutab selleks sobivaid mõõtühikuid. 5) Joonestab erinevaid geomeetrilisi kujundeid. 6) Erinevad pindala arvutamise ülesanded seoses klassis leiduvate esemetega. 7) Arvutab erinevate esemete masse ja valib selleks õiged ühikud. 8) Toidu valmistamiseks vajalike koguste mõõtmine. 9) Reaalne poes käimine ja kaupade hindade arvutamine ning ühe toidu tegemiskulude maksumuse arvutamine. 10) Termomeetri kujundamine. 11) Igapäevaste ilmavaatluste läbiviimine ja temperatuuri mõõtmine.
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib etteantud temperatuuri skaalale; kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve; 	
Loodusõpetus Maailmaruum	<ol style="list-style-type: none"> kirjeldab joonise põhjal Päikesesüsteemi ehitust; põhjendab mudeli abil öö ja päeva vaheldumist Maal; leiab taevafääril ja taevakaardil Suure Vankri ja Põhjanaela ning määrab põhjasuuna; leiab eri allikaist infot maailmaruumi kohta etteantud teemal, koostab ja esitab ülevaate. 	Päike ja tähed. Päikesesüsteem. Tähistaevas. Tähtkujud. Suur Vanker ja Põhjanaanel. Galaktikad. Astronoomia. Mõisted: maailmaruum, Päike, Maa, Kuu, tiirlemine, pöörlemine, ööpäev, aasta, täht, planeet, satelliit, Päikesesüsteem, tähtkuju, Suur Vanker, Põhjanaanel, galaktika, astronoomia. <ol style="list-style-type: none"> Öö ja päeva vaheldumise mudeldamine. Maa tiirlemise mudeldamine. Tähistaeva vaatlused. Põhjanaela leidmine tähistaevas
Planeet Maa	<ol style="list-style-type: none"> iseloomustab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit; teab ja näitab kaardil mandreid ja ookeane ning suuremaid Euroopa riike; leiab atlase kaardilt kohanimede registri järgi tundmatu koha; toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning iseloomustab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele. 	Gloobus kui Maa mudel. Maa kujutamine kaartidel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Suuremad riigid Euroopa kaardil. Geograafilise asendi iseloomustamine. Eesti asend Euroopas. Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused. Mõisted: gloobus, mudel, looduskaart, riikide kaart, kontuurkaart, atlas, ekvaator, põhja- ja lõunapoolkera, põhja- ja lõunapoolus, manner, ookean, meri, geograafiline asend, riigipiir, naaberriik, vulkaan, laava, lõõr, maavärin, orkaanid, üleujutused. <ol style="list-style-type: none"> Õpitud objektide kandmine kontuurkaardile. Erinevate allikate kasutamine info leidmiseks
Organismide mitmekesisus ja elupaigad	<ol style="list-style-type: none"> oskab kasutada valgusmikroskoopi; teab, et kõik organismid koosnevad rakkudest; selgitab ühe- ja hulkraksete erinevust; nimetab bakterite eluavaldusi ning tähtsust looduses ja inimese elus; võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldusi; toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta kõrbes, vihmametsas, mäestikes ning jäävööndis. elu tekkimise ja päikesesüsteemi kordamine 	Organismide mitmekesisus: ühe- ja hulkraksed organismid. Organismide eluavaldused: toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, reageerimine keskkonnatingimustele. Elu erinevates keskkonnatingimustes. Elu areng Maal. Mõisted: rakk, üherakne organism, bakter, hulkrakne organism, toitumine, hingamine, paljunemine, kasvamine, arenemine, keskkonnatingimused. <ol style="list-style-type: none"> erinevate rakkude vaatlemine ja võrdlemine; raku mudeli ehitamine või uurimine multimeedia materjalide toel; seemnete idanemise uurimine erinevates keskkonnatingimustes; taimede ja loomade kohastumise uurimine muutuvates keskkonnatingimustes; organismide eluavalduste uurimine looduses.
Inimene	<ol style="list-style-type: none"> nimetab inimese elundkondade tähtsamaid elundeid, kirjeldab nende ülesandeid ja talitluse üldisi põhimõtteid ning vastastikuseid seoseid; teab, et inimene ja tema eellased kuuluvad loomariiki; seostab inimese ja teiste organismide elundeid nende funktsioonidega; võrdleb inimest selgroogsete loomadega; uurib lihtsa katse või mudeli järgi inimese elundi või elundkonna talitlust; toob näiteid taimede, loomade, seente ja bakterite tähtsuse kohta inimese elus; põhjendab tervisliku eluviisi põhimõtteid ning koostab tervisliku päevamenüü. 	Inimese ehitus: elundid ja elundkonnad. Elundkondade ülesanded. Organismi terviklikkus. Tervislikud eluviisid. Inimese põlvnemine. Inimese võrdlus selgroogsete loomadega. Taimed, loomad, seemned ja mikroorganismid inimese kasutuses. Mõisted: elund, kude, elundkond, nahk, lihased, luustik, süda, veresoon, arter, veen, kopsud, maks, magu, soolestik, peensool, jämesool, päarak, meeleeelundid, närvid, peaaaju, seljaaju, munandid, munasarjad, emakas, viljastumine, näärmed, neerud. <ol style="list-style-type: none"> elundi mudeli valmistamine ja/või talitluse uurimine; katsed ja laboritööd inimese elundite talitluse uurimiseks; ülevaate koostamine inimese seosest ühe taime-, looma- ja seeneliigi või bakterirühmaga; menüü analüüsimine, lähtudes tervisliku toitumise põhimõtetest.
Plaan ja kaart	<ol style="list-style-type: none"> kirjeldab maailma poliitilise kaardi järgi etteantud riigi, sh Eesti geograafilist asendit; teab ja näitab kaardil mandreid ja ookeane ning suuremaid Euroopa riike; leiab atlasest kohanimede registri järgi tundmatu koha; 	Gloobus kui Maa mudel. Maa kujutamine kaartidel. Erinevad kaardid. Mandrid ja ookeanid. Suuremad riigid Euroopa kaardil. Geograafilise asendi iseloomustamine. Eesti asend Euroopas. Looduskatastroofid: vulkaanipursked, maavärinad, orkaanid, üleujutused. <ol style="list-style-type: none"> gloobuse kui Maa mudeli valmistamine; õpitud objektide kandmine kontuurkaardile;

	4) toob näiteid erinevate looduskatastroofide kohta ning kirjeldab nende mõju loodusele ja inimeste tegevusele.	3) erinevate allikate kasutamine, et leida infot ja koostada ülevaade looduskatastroofide kohta.
Võõrkeel (inglise keel)	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab teadete ja sõnumite sisu, kui need on talle tuttavalt teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Loeb ja mõistab lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavad, kuulutused, sildid, teeviidad, -teated, -sõnumid, ühe lauselised tööjuhised) kasutab õpetaja juhendamisel õpiku sõnastikku, nutiseadme tõlkerakendust või sõnaraamatut. kirjeldab õpetaja abiga lühidalt lähiümbrust, ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Teab olulisemaid inglise keelt kõnelevaid riike. Põhjendab inglise keele olulisust isiklikust vaatepunktist 	<p>Õppesisu, tekstid, harjutused, ülesanded, on seotud käimaoleva lõiminguteemaga.</p> <p>I kooliastmes alustatud alateemad jätkuvad osaoskuste arengu põhjal. Neile lisanduvad järgmised alateemad:</p> <ol style="list-style-type: none"> „Mina ja teised“ – iseloom, välimus, enesetunne ja tervis, viisakas käitumine; „Kodu ja lähiümbrus“ – kodu ja koduümbrus, pereliikmete ametid; sugulased. „Kodukoht Eesti“ – Eesti asukoht, sümboolika ning tähtpäevad; „Riigid ja nende kultuur“ – õpitavat keelt kõnelevate riikide sümboolika, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“ – turvaline liiklemine, tee küsimine ja juhatamine; poes käik. „Vaba aeg“ – huvid. <p>Õppetegevustes on oluline õpitu sidumine lõiminguteemade- ja projektidega. Kuulamis-, lugemis-, vestlus- ja kirjutamisülesanded peaksid olema reaalsed või simuleeritud probleemide lahendamise teenistuses nii tihti, kui võimalik.</p> <p>4. klassis on endiselt olulisel kohal kuulamine ja kordamine. Suurem roll on ka lugemise ja kirjutamise harjutamisel. Muldekirjutamise ülesanded on temaatiliselt lõiminguteemadest lähtuvad (oma toote reklaam, toiduretsept, kuulutus, pühadetervitus, kutse)</p> <p>Mängulisus, laulmine, etendused ja rollimängud on olulisel kohal ka 4. klassis. Õpetaja kaasab õppetöösse ka valdkondi, kus õpilased ise inglise keelega kokku puutuvad (meedia, arvutimängud, sotsiaalmeedia).</p> <p>Õpitakse kasutama õpiku sõnastikku ja nutiseadmete sõnastikke.</p> <p>Õppetöösse kaasatakse vabatahtlikke, kelle emakeeleks on inglise keel.</p> <p>Individuaalsete, paaris- ja rühmatööde tegemine õpetaja juhendamisel.</p>
B-võõrkeel		
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> teab üksikuid eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib kunstiteoseid; arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades olulisemaid kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, animatsioon); arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle virtuaalses keskkonnas võrdleb igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid; Teab disainiprotsessi kasutusvõimalusi. oskab ohutult töövahendite ja materjalidega ümber käia. 	<p>Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Disainiprotsess. Firmagraafika. Reklaamidisain. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine disaini kaudu.</p> <p>Pildiruum, lihtsamad ruumilisuse edasi andmise viisid. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.</p> <p>Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni ja animatsiooni etapid, tehnikad ning töövõtted. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p> <p>Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Kunst teistes kultuurides (õpilaste valikul).</p> <p>Äppide disaini.</p> <p>Abstraktne kunst. Tegevusmaal ja -joonistus.</p> <p>Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Disainiprotsessi läbimine graafilises- ja teenuse- või tootedisainis. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. Kunstiteoste ja toodete üle arutlemine. Reklaamide ja äppide pildikeele ja sümbolite uurimine ja kriitiline võrdlemine. Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.</p> <p>Enda loomepotentsiaali süvenemine: minu tugevad küljed ja eelistused loojana.</p> <p>“Terves kehas terve kunst” olümpia korraldamine ja osalemine.</p>
Muusika		
	<p>Laulmine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas laudes; 3) laulab eakohaseid ühehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti 	<p>II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng.</p> <p>Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena ühehäälselt.</p> <p>Pillimänguuskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid.</p>

	<p>ja teiste rahvaste laule; 4) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Püha öö” (F. Gruber).</p> <p>Pillimäng 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p> <p>Muusikaline liikumine 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p> <p>Omalooming 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob tekste (lihtsamaid laulusõnu jne); 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p> <p>Muusika kuulamine ja muusikalugu 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja vormi; 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit; 4) tunneb ja eristab eesti rahvapille, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 5) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara; 6) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) 4) mõistab duur-, moll-helilaadi 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, instrumentaalmuusika, interpret,</p>	<p>Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.</p> <p>Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.</p> <p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.</p> <p>Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka esinemistel kooli üritustel ja projektides.</p> <p>Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.</p> <p>Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära, arendatakse eneseväljendusoskust.</p>
--	--	---

	<p>improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, largo, ritenuto, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.</p> <p>Õppekäigud 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p> <p>Projektid Kontserdi korraldamine ja esinemine kontserdil Oskuste õpe: Kõik võib olla muusika – musitseerimine olmeliste esemetega (nt harjad, paber, pudelid, topsid, jne)</p>	
Kehaline kasvatus		
	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele, • mõistab ohutus- ja hügieenireeglite tähtsust ning järgib neid kehalise kasvatus tundides ning tunnivälises tegevuses, teab, kuidas vältida ohtuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning • oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne; • tunneb õpitud spordialade/tantsustiilide oskussõnu; oskab käituda spordivõistlustel ja tantsuüritustel; teab, mida tähendab aus mäng spordis; 	<p>Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele. Õpitud spordialade/liikumiskiiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis. Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes. Ohutu ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Käitumine spordivõistlustel ja tantsuüritustel.</p>
Võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni (32 takti) saatelugemise või muusika saatel; • hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes; 	<p>Rivi- ja korraharjutused. Ümberrivistumine viirus ja kolonnis. Pöörded sammlikumiselt. Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused. Harjutuskombinatsioonid. Hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonõõriga. Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemisharjutused saatelugemise ja/või muusika saatel. Harjutused vahendita ja vahendiga: käte ja jalgade hood, lõdvestamised, vetrumised. Rühiharjutused. Kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused.</p>
Liikumismängud	Mängib sportmängudeks ette valmistavaid liikumismänge ja sooritab teatevõistluse palliga;	Sportmängudeks ette valmistavad liikumismängud ja teatevõistlused pallidega.
Jalgpall	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab palli söötmise ja peatamise jalgpallis; • mängib jalgpalli lihtsustatud reeglite järgi reeglite järgi ja/või sooritab õpetaja koostatud kontrollharjutuse. 	Jalgpall. Söödu peatamine jalapöia sisekülje ja rinnaga (P) ning löögitehnika õppimine, arendamine ja täiustamine. Mäng 4 : 4 ja 5 : 5.
Uisutamine	<ul style="list-style-type: none"> • liigub uiskudel edasi, on võimeline oma liikumissuunda vähesel määral muutma; • kasutab uisutades sahkpidurdust; 	Sahkpidurdus. Mängud ja teatevõistlused uiskudel.
Kodundus, käsitöö ja tehnoloogia		

Töö kavandamine ja rahvakunst	<ul style="list-style-type: none"> kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel; leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale; 	Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise erinevad võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.
Materjalid ja töö kulg	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi ja kasutamist ja hooldamist; eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi; seostab käsitöölõnga jämedust töövahendiga; 	tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused. Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoetud kangad. Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine. Töötamine suulise juhendamise järgi.
Tööliigid	<ul style="list-style-type: none"> kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid; traageldab ning õmbleb lihtõmblust; lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama, ilma palistusteta eseme; 	Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine ja hooldamine Õmblemine. Raglaanlõikega ilma palistusteta särki õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Lihtõmblus. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine.
Toit ja toitumine, tarbijakasvatus	<ul style="list-style-type: none"> teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb nendesse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi; võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust; teab, mis toiduained riknevad kergesti, ning säilitab toiduaineid sobival viisil; teab väljendite „kõlblik kuni” ja „parim enne” tähendust; käitub keskkonnahoidliku tarbijana; 	Õppesisu Toiduained ja toitained. Tervisliku toitumise põhitõed. Toidupüramiid. Toiduainerühmade üldiseloomustus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad. Toiduainete säilitamine. Tarbijainfo (pakendiinfo). Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jätmete sortimine.
Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen	<ul style="list-style-type: none"> valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külmtöötlemistehnikaid; lepib kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel; järgib köögis töötades hügieenireegleid. 	Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine ja külmtöötlemine. Võileivad. Värsked salatid. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.
Kodu korrashoid	<ul style="list-style-type: none"> teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid; 	Puhastus- ja korrastustööd. Töövahendid.
Tehnoloogia igapäevaelus	<ul style="list-style-type: none"> Teab, et on olemas tehnoloogiline kirjaoskus; kirjeldab inimtegevuse ja tehnoloogia mõju keskkonnale. võrdleb erinevaid energiaallikaid 	Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Energiaallikad.
Disain	<ul style="list-style-type: none"> Teab, et probleeme saab lahendada disainiprotsessi abil; valmistab lihtsaid esemeid, kasutades selleks ettenähtud materjale; märkab probleeme ja pakub neile omanäolisi lahendusi; 	Eskiis. Lihtsa eseme kavandamine. Lihtsa eseme valmistamine. Eseme viimistlemine. Teadmised disainiprotsessist. Disainiprotsessi osaline läbimine õpetaja abiga. Probleemitundlikkuse harjutused.
Materjalid ja nende töötlemine	<ul style="list-style-type: none"> tunneb mõnesid põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise; valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale;) suudab valmistada jõukohaseid liiteid; 	Materjalide liigid (puit, kartong, tekstiil) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad). Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Puur- ja puidutreibink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.

	<ul style="list-style-type: none"> • valmistab lihtsa eseme; • kasutab õppetöös puur- ja treipinki; • teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; 	
Projektitööd	<ul style="list-style-type: none"> • leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; • suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust; • teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistööde osalisena; • osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; teeb võimetekohase projekti.	Õppesisu Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.
Inimeseõpetus		
Tervis	1) kirjeldab füüsilist, vaimset ja sotsiaalset tervist ning selgitab tervise olemust nendest mõistetest lähtuvalt; 2) teab enda põhilisi tervisenäitajaid ning oskab mõõta ja hinnata kehakaalu, kehapikkust, kehatemperatuuri ning pulsisagedust; nimetab tervist tugevdavaid ja tervist kahjustavaid tegevusi ning selgitab nende mõju inimese füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele tervisele; 3) kirjeldab üldisi stressi tunnuseid ja stressiga toimetuleku võimalusi.	Tervise olemus: füüsiline, vaimne ja sotsiaalne tervis. Tervisenäitajad. Tervist mõjutavad tegurid. Hea ja halb stress. Keha reaktsioonid stressile. Pingete maandamise võimalused. <ol style="list-style-type: none"> 1. Enda tervise kaardistamine (füüsiline, vaimne ja sotsiaalne). Füüsilise testi tegemine (NATO testi analoogial) 2. Infolehe koostamine stressiga hakkama saamise nipidest ja meetodidest. 3. Plakat tervist mõjutavate tegurite kohta. 4. Enda tervisenäitajate mõõtmine 5. Video koostamine tervist kahjustavate ja tervist kahjustavate tegevuste kohta.
Mina ja suhtlemine	1) analüüsib enda iseloomujooni ja -omadusi, väärtustades endas positiivset; 2) mõistab enesehinnangut mõjutavaid tegureid ja enese hinnangu kujunemist; 3) mõistab enesekontrolli olemust ning demonstreerib õpitu olukorras oma käitumise kontrolli.	Enesesse uskumine. Enesehinnang. Eneseanalüüs. Enesekontroll. Oma väärtuste selgitamine. <ol style="list-style-type: none"> 1) Eneseanalüüsi tegemine ja selle põhjal järelduste tegemine enda kohta. 2) Enda tugevuste ja nõrkuste kaardistamine. 3) Test enda väärtuste ja ametite kohta, mis nende väärtustega on seotud. 4) Erinevad rollimängud, mille kaudu saab demonstreerida oma käitumist.
Positiivne mõtlemine	1) nimetab ja väärtustab enda ning teiste positiivseid omadusi; 2) väärtustab positiivset mõtlemist.	Positiivne mõtlemine. Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine. <ul style="list-style-type: none"> • Plakat - minu ja minu kaaslaste positiivsed omadused. • Infovoldik - positiivne mõtlemine ja õnnelik olemine
Ajalugu		
Ajaarvamine ja ajalooallikad	1) kasutab kontekstis mõisteid, lühendeid ja fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas; 2) teab ajaloo periodiseerimise üldisi põhimõtteid; 3) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 4) kasutab ajalookaarti ning töötab lihtsamate allikatega.	Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid: muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu. Ajalugu ja ajalooallikad. Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv. Ajatelg. <ol style="list-style-type: none"> 6. Põhi ajaloo perioodidega ajajoone koostamine ja perioodide dateerimine 7. Enda perekonnaga seotud ajalooallikate uurimine 8. Enda perekonnaga seotud ajaloosündmuste kandmine ajalookaardile 9. Minu sugupuu koostamine 10. Sugupuus märgitud inimeste elude seostamine ajalooliste sündmustega 11. Õppekäik ajaloomuuseumisse 12. Õppekäik Tallinna linnaarhiivi
Ühiskonnaõpetus		
Inimesed meie ümber,	1) seletab oma sõnadega ning kasutab kontekstis mõisteid võrdõiguslikkus ja sallivus;	Eestis ja õpilase kodukohas elavad rahvarühmad (sotsiaalsed, rahvuslikud, religioossed jm). Pere ja suguvõsa. Sõpruskond. Koolipere. <ul style="list-style-type: none"> • Eestlase retsept (keele päritolu, traditsioonide päritolu, toitude jm kultuurinähtuste päritolu)

kogukonnad, sallivus	2)nimetab Eestis ja kodukohas elavaid rahvarühmi ning kirjeldab nende eluolu ja kultuuritraditsioone; 3)teab ja hoiab kogukonna traditsioone; 4)nimetab ja näitab kaardil Eesti naaberriike ning toob näiteid, kuidas muu maailm mõjutab elu Eestis.	<ul style="list-style-type: none"> • Enda sugupuu koostamine (lõiming ajalooa) • Koostöö projekt mõne vene õppekeele kooliga • Töö kaardiga: riikide märkimine kaardile
Vabatahtlik tegevus: kodanikuühendused ja -algatus, koostöö	1)seletab oma sõnadega ja kasutab kontekstis mõisteid kodanikuühendus, kodanikualgatus, vabatahtlik tegevus; 2)nimetab kodukohas tegutsevaid seltse, klubisid ja ühendusi ning kirjeldab nende tegevust; 3)nimetab kodukohas ja koolis tegutsevaid noorteorganisatsioone ning kirjeldab nende tegevust; 4)teab kodukoha kodanikualgatusi ning algatab neid ja osaleb neis võimaluse korral; 5)toob näiteid vabatahtliku töö kasulikkuse kohta; märkab probleeme ja pakub vajajatele abi.	<p>Kodukohas tegutsevate seltside, klubide ja ühenduste tegevus. Noorteorganisatsioonid. Eakohased kodanikualgatused võimalused. Koostöö ja ühistegevus, kommunikatsiooni võimalused.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultuuriürituse loomine • Noorteorganisatsioonide tegevustega tutvumine ja nende külastamine, nt skaudid, gaidid, noorkotkad ja kodutütred • Osalemine ühes kodanikualgatuses oma klassiga klassi valikul, nt Teeme ära!, vanadekodu külastamine • Plakat arvutis - vabatahtliku töö kasulikkus. nt Canva keskkonnas.

5. KLASS

Lõimingulugu	<p>Oleme oma saarel elanud juba 4 aastat - ehitanud, majandanud ja aeg on küsida küsimus, kas meie riik vajab ka juhtimist või ei ole see oluline. Mida tähendab riigi juhtimine ja kes selles osalevad? Meie ühiskonnas on seadused, mida iga kodanik peab järgima (Kes on kodanik? Kust ja miks tulevad seadused ja mis juhtub, kui neid mitte järgida (eetikaküsimused - vangla, ühiskonna hukkamõist). Kui palju seadusi on vaja, et oleks hea?</p> <p>Nüüd kui me kõik oma saarel majandame, kas meil on ka selleks vaja oma seadusi? (kokkulepe).</p> <p>Oma äri võib ajada väga lihtsalt aga selleks, et see hästi õnnestuks, selleks on vaja planeerimisostust ning palju erinevaid teadmisi. (Oma äriplaani koostamine, õpilasfirma: mini-mini firma, laenu võtmine, statistika jne). Selleks, et olla tegus ühiskonnaliige, on vaja hoolitseda oma keha ja vaimu eest. Me kõik oleme erinevad kehalt, vaimult, põhimõtelt (religioon) ja emotsioonidelt, aga me peame oma ühisel maal koos toimetama ja tagama turvalise elu, et kõigil oleks hea. Meil igapäev on arvamused, osad osutuvad neist ajapikku tõeks, osad tuleb ümber kujundada. Objektivist tegelikkust aitab meil mõista teadus. Õpime tundma teaduse tööriistu, et meie saare tulevik veel kindlamaks ja paremaks kujuneks. Teadus ulatub kõigisse eluvaldkondadesse ja sellel aastal vaatame täpsemalt, kuidas loodusteadustes vaadeldakse, kirjeldatakse ja analüüsitakse elus ja eluta loodust ja nähtusi. On ju looduskeskkonna mured hiljuti tugevalt esile tõusnud.</p> <p>Üks tänapäevastest probleemilahenduse meetoditest on disainimine: disainitakse teenuseid tooteid ja isegi riike. Kuna saarel toimetame piiratud ressursside ja vahenditega, kulub disainioskus marjaks ära, et luua endale sobivad lahendusi ja vajalikud esemed. Selle käigus tuleb arendada loovust ja seda praktilistes oskuses ära kasutada. (disainimeetod, kunst, isetegemine). Loovust läheb vaja, et tulla toime olukordadega, mis ootavad meid tulevikus. Tuleviku kavandamine ongi teema, millega lõpetame aasta. Toimeka aasta lõpetuseks tuleb traditsiooniliselt maha pidada pidu: saare asustamise festival.</p>	
Lõiminguteemad	Ühiskond, majandus, tervis, vaimsus, teadus, isiksus/identiteet, tehnoloogia ja isetegemine, looduskeskkond, loovus, tulevik.	
Suuremad projektid	Põhiseaduse loomine. Saare sümbolika. Karjääriprojekt. Õpilaste valitud sotsiaalprojekt (Meie aitame) Teadusprojekt (kosmos) Sugupuu-uuringud. DIY projekt Disainiprojekt Kunstiprojekt Aastapäeva pidustused.	
Aine	Õpitulemused 5. klassi lõpuks õpilane:	Õppesisu, tegevused, märksõnad, materjalid.
Eesti keel	Suuline ja kirjalik suhtlus <ul style="list-style-type: none"> • valib juhendamise toel suhtluskanali; • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid. 	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline aramusavaldus etteantud teema piires, vastulausele reageerimine, seisukohast loobumine. Väite põhjendamine
	Teksti vastuvõtt <ul style="list-style-type: none"> • loeb ja kuulab isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; 	Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted. Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart). Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst, arutlus). Kuuldu konspekterimine.

	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab tuttavat liiki teksti lugemisel ja kuulamisel eri viise ja võimalusi; • valib juhendamise toel oma lugemisvara; 	<p>Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.</p> <p>Visuaalselt esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.</p>
	<p>Tekstiloomed</p> <ul style="list-style-type: none"> • jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; • esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne) 	<p>Ümberjutustamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline.</p> <p>Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Lühiettekande esitamine.</p> <p>Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.</p> <p>Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.</p> <p>Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nähtuses. Põhjuse ja tagajärje eristamine.</p>
	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb eesti keele häälikusüsteemi, • järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes. 	<p>Vormiõpetus</p> <p>Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käandsõna. Käandsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus.</p> <p>Lauseõpetus</p> <p>Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlause. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.</p> <p>Muud õigekirja teemad</p> <p>Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed.</p>
<p>Kirjandus Lugemine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); • loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; • tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja – kogemustest; 	<p>Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.</p> <p>Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.</p> <p>Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele.</p> <p>Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine</p> <p>Soovituslik kirjandus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vennad Stephanidesed "Iidsete aegade lood" I osa (või mõni muu antiikmütoloogia-alane raamat) või E.Petiška "Vanakreeka muistendid ja pärimused" (6 müüti) 2) Üks kriminaaljutt: Lindgren "Meisterdetektiiv Blomkvist"/. Mika Keranen "Peidetud hõbedane aardlaegas" jt 3) J. Krüss "Timm Thaler ehk müüdnud naer" 4) O. Preussler "Krabat" 5) Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid“ 6) C.Nöstlinger. "Vahetuslaps" 7) G. Durreli loomalugude raamat 8) E. Raud „Kalevipoeg“ 9) M. Ulman "Võluõunad" 10) Luulekogu 11) Üks muinasjuturaamat
<p>Jutustamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; • jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, 	<p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.</p> <p>Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Aheljutustamine. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.</p>

	<p>tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu; 	<p>Jutustamine piltteksti (foto, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. Ise fantaasialoo koostamine.</p>
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi; • vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; • koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu; • leiab lõigu kesksed mõtted; • järjestab teksti põhjal sündmused, • määrab nende toimumise aja ja koha; • kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega; • arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb selgeks tähendused; • arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; • kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi; • mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes; • teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi ja muinasjutu olemus. 	<p>Mõisted: detail, konflikt, kõrvaltegelane, peategelane, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, teos, algriim, epiteet, koomika, riim, võrdlus, loomamuinasjutt, luule, rahvalaul, seiklusjutt, tekkemuistend, seletusmuistend, valm. Teose mõistmist toetavad tegevused. Küsimuste koostamine: fakti- ja fantaasia küsimused. Küsimustele vastamine tekstinäitega või oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väidete ja märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine. Teksti teema sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamusesõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Oma mõtete, tundmuste, lugemis muljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. Teose/loo kui terviku mõistmine. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaks määramine. Sündmuste järjekord. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Loomamuinasjutu tüüptegelased Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine. Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Valmist, mõistukõnest arusaamine. Koomilise leidmine tekstist. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine. Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine Rahvalaulu olemus. Loomamuinasjutu sisutunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jne). Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Seiklusjutu tunnused. Teose teema. Probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane. Tegelastevahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm. Valmi tunnused. Koomiline ja mittekoomiline.</p>
<p>Esitamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 	<p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Rollimäng, rolliteksti esitamine.</p>
<p>Omalooming</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti. 	<p>Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevustekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt loomamuinasjutu, seiklus- või fantaasiajutu, tekke- või seletusmuistendi, loomtegelase, või kirjandusliku tegelase kirjelduse, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loole uue või jätkuva lõpu, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, algustähekordustega naljaloo, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist.</p>

Matemaatika		
Arvutamine	<ol style="list-style-type: none"> 1) Loeb numbritega kirjutatud arve miljardi piires; 2) kirjutab arve dikteerimise järgi; 3) määrab arvu järke ja klasse; 4) kirjutab naturaalarve järkarvude summana ja järguühikute kordsete summana; 5) kirjutab arve kasvavas (kahanevas) järjekorras; 6) märgib naturaalarve arvkiirele; 7) võrdleb naturaalarve; 8) teab ümardamisreegleid ja ümardab arvu etteantud täpsuseni; 9) liidab ja 10) lahutab kirjalikult naturaalarve miljardi piires; 11) selgitab ja kasutab liitmise ja korrutamise seadusi; 12) korrutab kirjalikult kuni kolmekohalisi naturaalarve; 13) jagab kirjalikult kuni 5-kohalisi arve kuni 2-kohalise arvuga; 14) selgitab naturaalarvu kuubi tähendust ja leiab arvu kuubi; 15) tunneb tehete järjekorda (liitmine/lahutamine, korrutamine/jagamine, sulud), arvutab kuni neljateheliste arvavaldiste väärtusi; 16) avab sulgusid arvavaldiste korral; 17) toob ühise teguri sulgudest välja eristab paaris- ja paaritud arve; 18) otsustab (tehet sooritamata), kas arv jagub 2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga või 10-ga; 19) leiab arvu tegureid ja kordseid; 20) teab, et arv 1 ei ole alg-ega kordarv; 21) esitab naturaalarvu algtegurite korrutisena; 22) otsustab 100 piires, kas arv on alg- või kordarv; 23) esitab naturaalarvu algarvuliste tegurite korrutisena; 24) leiab arvude suurima ühisteguri (SÜT) ja vähima ühiskordse (VÜK); 25) selgitab hariliku murru lugeja ja nimetaja tähendust; 26) tunneb kümnendmurru kümnendkohti; loeb kümnendmurde; 27) kirjutab kümnendmurde numbrite abil verbaalse esituse järgi; 28) võrdleb ja järjestab kümnendmurde; 29) kujutab kümnendmurde arvkiirel; 30) liidab ja lahutab kirjalikult kümnendmurde; 31) korrutab ja jagab peast kümnendmurde järguühikutega (10, 100, 1000, 10 000 ja 0,1; 0,01;0,001); 32) korrutab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga kümnendmurde; 33) jagab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga murdu murruga, milles on kuni kaks tüvenumbrit (mõistet tüvenumber ei tutvustata); 34) tunneb tehete järjekorda ja sooritab mitme tehtega 	<p>Miljonite klass ja miljardite klass. Arvu järk, järguühikud ja järkarv. Naturaalarvu kujutamine arvkiirel. Naturaalarvude võrdlemine Naturaalarvude ümardamine Neli põhitehet naturaalarvudega. Liitmis- ja korrutamistehte põhiomadused ja nende rakendamine. Arvu kuup. Tehete järjekord. Avaldise väärtuse arvutamine. Arvavaldise lihtsustamine sulgude avamise ja ühisteguri sulgudest väljatoomisega. Paaris- ja paaritud arvud. Jaguvuse tunnused (2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga, 10-ga) Arvu tegurid ja kordsed. Algarvud ja kordarvud, algtegur. Arvude suurim ühistegur ja vähim ühiskordne. Murdarv, harilik murd, murru lugeja ja nimetaja. Kümnendmurrud. Kümnendmurru ümardamine. Tehted kümnendmurdudega Taskuarvutiga neli põhitehet.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ise erinevate arvutustehete koostamine. 2) Taskuarvuti kasutama õppimine. 3) Eluliste ülesannete koostamine ja lahendamine.

	<p>ülesandeid kümnendmurdudega; 35) ümardab kümnendmurdeetteantud täpsuseni; 36) sooritab arvutuste kontrollimiseks neli põhitehet taskuarvutil.</p>	
Andmed ja algebra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tunneb ära arvavaldise ja tähtavaldise; 2. lihtsustab ühe muutujaga täisarvuliste kordajatega avaldise; 3. arvutab lihtsa tähtavaldise väärtuste; 4. kirjutab sümbolites tekstina kirjeldatud lihtsamaid tähtavaldisi; 5. eristab valemit avaldisest; 6. kasutab valemit ja selles sisalduvaid tähiseid arvutamise lihtsustamiseks; 7. tunneb ära võrrandi, selgitab, mis on võrrandi lahend; 8. lahendab proovimise või analoogia abil võrrandi, mis sisaldab ühte tehet ja naturaalarve; 9. selgitab, mis on võrrandi lahendi kontrollimine kogub lihtsa andmestiku; 10. korrastab lihtsamaid arvandmeid ja kannab neid sagedustabelisse; 11. tunneb mõistet sagedus ning oskab seda leida; 12. tajub skaala tähendust arvkiire ühe osana; 13. loeb andmeid erinevatelt skaaladelt andmeid ja toob näiteid skaalade kasutamise kohta; 14. loeb andmeid tulpdiaagrammilt ja oskab neid kõige üldisemalt iseloomustada; 15. joonistab tulp- ja sirglõikdiagramme; 16. arvutab aritmeetilise keskmise; 17. lahendab mitmetehtelisi tekstülesandeid; 18. tunneb tekstülesande lahendamise etappe; 19. modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; 20. kasutab lahendusidee leidmiseks erinevaid strateegiaid; 21. hindab tulemuste reaalsust. 	<p>Arvavaldis, tähtavaldis, valem. Võrrandi ja selle lahendi mõiste. Võrrandi lahendamine proovimise ja analoogia teel. Arvandmete kogumine ja korrastamine. Sagedustabel. Skaala. Diagrammid: tulpdiaagramm, sirglõikdiagramm. Aritmeetiline keskmine. Tekstülesannete lahendamine.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ise tekstülesannete koostamine ja kaaslaste ülesannete lahendamine. 2) Uuringute läbiviimine ja selle põhjal diagrammide koostamine ja sagedustabeli koostamine. 3) Klassis küsitluste läbiviimine ja selle jaoks skaalade kasutamine.
Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine	<ol style="list-style-type: none"> 1. joonestab sirge, kiire ja lõigu ning selgitab nende erinevusi; 2. märgib ja tähistab punkte sirgel, kiirel, lõigul; 3. joonestab etteantud pikkusega lõigu; 4. mõõdab antud lõigu pikkuse; 5. arvutab murdjoone pikkuse joonestab nurga, tähistab nurga tipu ja kirjutab nurga nimetuse sümbolites (näiteks ABC); 6. võrdleb etteantud nurki silma järgi ja liigitab neid, joonestab teravnurga, nürinurga, täisnurga ja sirgnurga; 7. kasutab malli nurga mõõtmiseks ja etteantud suurusega nurga joonestamiseks; 8. teab täisnurga ja sirgnurga suurust; 9. leiab jooniselt kõrvunurkade ja tippnurkade paare; 10. joonestab kõrvunurki ja teab, et kõrvunurkade summa on 	<p>Sirglõik, murdjoon, kiir, sirge. Nurk, nurkade liigid. Kõrvunurgad. Tippnurgad. Paralleelsed ja ristuvad sirged. Kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala. Pindalaühikud ja ruumalaühikud. Plaanimõõt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sirgete joonestamine ja nende kohta ülesannete lahendamine. 2. Ruumiliste geomeetriliste kujundite valmistamine pabrist. Enda ruumise kujundi pindala arvutamine. 3. Lahendab ja koostab elulisi ülesandeid seoses ruumiliste geomeetriliste kujunditega.

	<p>arvutab antud nurga kõrvunurga suuruse;</p> <p>11. joonestab tippnurki ja teab, et tippnurgad on võrdsed;</p> <p>12. joonestab lõikuvaid ja ristuvaid sirgeid;</p> <p>13. joonestab paralleellükke abil paralleelseid sirgeid;</p> <p>14. tunneb ja kasutab sümboleid ja arvutab kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala;</p> <p>15. teisendab pindalaühikuid;</p> <p>16. teab ja teisendab ruumalaühikuid;</p> <p>17. kasutab ülesannete lahendamisel mõõtühikute vahelisi seoseid;</p> <p>18. selgitab plaanimõõdu tähendust;</p> <p>19. valmistab ruudulisele paberile lihtsama (korterit jm) plaani.</p>	
Loodusõpetus Vesi kui aine, vee omadused	<p>1) kirjeldab vee olekuid, nimetab jää sulamis- , vee külmumis- ja keemistemperatuuri;</p> <p>2) teeb juhendi järgi vee omaduste uurimise ja vee puhastamise katseid;</p> <p>3) selgitab põhjavee kujunemist ja võrdleb katse abil erinevate pinnaste vee läbilaskvust;</p> <p>4) kirjeldab joogivee saamise võimalusi ning põhjendab vee säästliku tarbimise vajadust;</p> <p>5) toob näiteid inimtegevuse mõju ja reostumise tagajärgede kohta veekogudele.</p>	<p>Vee omadused. Vee olekud ja nende muutumine. Vedela ja gaasilise aine omadused. Vee soojuspaisumine. Märgamine ja kapillaarsus. Põhjavesi. Joogivesi. Vee kasutamine. Vee reostumine ja kaitse. Vee puhastamine</p> <p>Mõisted: aine, tahkis, vedelik, gaas, aurumine, veeldumine, tahkumine, sulamine, soojuspaisumine, märgamine, kapillaarsus, aine olek, kokkusurutavus, voolavus, lenduvus, põhjavesi, allikas, joogivesi, setitamine, sõelumine, filtrimine.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vee omaduste uurimine (vee oleku muutumine; vee soojuspaisumine; vee liikumine soojendamisel; märgamine; kapillaarsus). 2) Erineva vee võrdlemine. 3) Vee puhastamine erinevatel viisidel. 4) Vee kasutamise uurimine kodus või koolis.
Jõgi ja järv. Vesi kui elukeskkond.	<p>1) oskab läbi viia loodusteaduslikku uurimust veekogu kohta ja esitada uurimistulemusi;</p> <p>2) nimetab ning näitab kaardil Eesti suuremaid jõgesid ja järvi;</p> <p>3) iseloomustab ja võrdleb kaardi ning piltide järgi etteantud jõgesid (paiknemine, lähe ja suue, lisajõed, languse ja voolukiiruse seostamine);</p> <p>4) iseloomustab vett kui elukeskkonda, kirjeldab elutingimuste erinevusi jõgedes ja järvedes ning selgitab vee ringlemise tähtsust järves;</p> <p>5) kirjeldab jõe ja järve elukooslust, nimetab jõgede ja järvede tüüpilisemaid liike;</p> <p>6) toob näiteid taimede ja loomade kohastumise kohta eluks vees ja veekogude ääres;</p> <p>7) koostab uuritud veekogu toiduahelaid/toiduvõrgustikke.</p>	<p>Loodusteaduslik uurimus. Veekogu kui uurimisobjekt. Eesti jõed. Jõgi ja selle osad. Vee voolamine jões. Veetaseme kõikumine jões. Eesti järved, nende paiknemine. Taimede ja loomade kohastumine eluks vees. Jõgi elukeskkonnana. Järvevee omadused. Toitainete sisaldus järvede vees. Elutingimused järves. Jõgede ja järvede elustik. Toiduahelate ja toiduvõrgustike moodustumine tootjatest, tarbijatest ning lagundajatest. Jõgede ja järvede tähtsus, kasutamine ning kaitse. Kalakasvatus.</p> <p>Mõisted: jõgi, jõesäng, suue, lähe, peajõgi, lisajõgi, jõestik, jõe langus, voolukiirus, kärestik, juga, suurvesi, madalvesi, järv, umbjärv, läbivoolujärv, rannajärv, tootjad, tarbijad, lagundajad, toiduahel, toiduvõrgustik, hõljum, rohevetikas, vesikirp, veeõitsemine, kaldataim, veetaimed, lepiskala, röövkala.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Loodusteaduslik uurimus kodukoha veekogu näitel: probleemi püstitamine ja uurimisküsimuste esitamine, andmete kogumine, analüüs ning tulemuste üldistamine ja esitamine. 2) Kahe Eesti jõe või järve võrdlemine kaardi ning teiste infoallikate järgi. 3) Veeorganismide määramine lihtsamate määramistabelite põhjal. 4) Võimalusel vesikatku jt veetaimede elutegevuse uurimine. 5) Tutvumine audiovisuaalse materjali abil eluslooduse häältega
Läänemeri elukeskkonnana	<p>1) näitab kaardil Läänemere äärseid riike ning suuremaid lahtesid, väinu, saari ja poolsaari;</p> <p>2) võrdleb ilmakaartide, graafikute ja tabelite järgi rannikualade ning sisemaa temperatuure;</p> <p>3) iseloomustab Läänemere äärset asustust ja inimtegevust õpitud piirkonna näitel;</p> <p>4) iseloomustab Läänemerd kui ökosüsteemi;</p> <p>5) selgitab Läänemere vähese soolsuse põhjusi ja riimveekogu elustiku eripära;</p>	<p>Vesi Läänemeres ja merevee omadused. Läänemere asend ja ümbritsevad riigid, suuremad lahed, väinad, saared, poolsaared. Läänemere mõju ilmastikule. Läänemere rannik. Elutingimused Läänemeres. Mere, ranniku ja saarte elustik ja iseloomulikud liigid ning nende vahelised seosed. Mere mõju inimtegevusele ja rannaasustuse kujunemisele. Läänemere reostumine ja kaitse.</p> <p>Mõisted: vee soolsus, segu, lahus, lahusti, riimvesi, rannajoon, rand, rannik, laug- ja järskrannik, maa- ja merebriis, rohevetikad, pruunvetikad, punavetikad, põhjaloomastik, siirdekala, rannikulinnud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erineva soolsusega lahuste tegemine, et võrrelda Läänemere ja maailmamere soolsust. Soolase vee aurustamine. • Läänemere kaardi joonistamine mälu järgi (kujutluskaart). • Läänemere, selle elustiku, rannikuasustuse ja inimtegevuse iseloomustamine erinevate teabeallikate abil. • Õlireostuse mõju uurimine elustikule. • Läänemere probleemide analüüsimine, tuginedes erinevatele allikatele.

	<p>6)võrdleb organismide elutingimusi järves ja meres; 7)kirjeldab erinevate vetikate levikut Läänemeres; 8)määrab lihtsamate määramistabelite järgi Läänemere selgrootuid ja selgroogseid; 9)koostab Läänemerele iseloomulikke toiduahelaid või -võrgustikke; 10)selgitab Läänemere reostumise põhjusi ja kaitsmise võimalusi.</p>	
Õhk ja õhu koostis	<p>1)kirjeldab metsa kui ökosüsteemi, sh keskkonningimusi metsas; 2)võrdleb männi ja kuuse kohastumusi; 3)iseloomustab ja võrdleb peamisi metsatüüpe kasvutingimuste järgi; 4)võrdleb metsatüüpide erinevates rinnetes kasvavaid taimi; 5)koostab metsakooslust iseloomustavaid toiduahelaid ja toiduvõrgustikke; 6)selgitab, kuidas kaitsta elurikkust metsas; 7)selgitab loodus- ja majandusmetsade kujunemist, nimetab säästva metsanduse põhimõtteid. 8)mõõdab õues õhutemperatuuri, hindab pilvisust ja tuule kiirust ning määrab pilvetüüpe ja tuule suunda; 9)võrdleb ilmakaardi järgi ilma (temperatuur, tuule suund, kiirus, pilvisus ja sademed) Eesti erinevates osades; 10)iseloomustab graafiku põhjal kuu keskmisi temperatuure ja sademete hulka ning tuuleroosi abil valdavaid tuuli Eestis; 11)kirjeldab pildi või skeemi järgi veeringet; 12)iseloomustab õhku kui elukeskkonda ning kirjeldab elutingimuste erinevusi vees ja õhus; 13)selgitab hapniku rolli põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel ning hapniku tähtsust organismidele; 14)teab, et süsihappegaas tekib põlemisel, kõdunemisel ja organismide hingamisel; 15)toob näiteid õhkeskkonnaga seotud kohastumuste kohta loomadel ja taimedel; 16)nimetab õhu saastumise põhjusi ja tagajärgi ning toob näiteid, kuidas vältida õhu saastumist.</p>	<p>Õhu tähtsus. Õhu koostis. Õhu omadused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Õhutemperatuuri ööpäevane muutumine. Õhu liikumine soojenedes. Õhu liikumine ja tuul. Kuiv ja niiske õhk. Pilved ja sademed. Veeringe. Ilm ja ilmastik. Sademete mõõtmine. Ilma ennustamine. Hapniku tähtsus looduslikes protsessides: hingamine, põlemine ja kõdunemine. Õhk elukeskkonnana. Organismide kohastumine õhkeskkonnaga. Õhu saastumise vältimine. Mõisted: õhkkond, õhk, gaas, hapnik, süsihappegaas, lämmastik, tuul, tuule kiirus, tuule suund, kondenseerumine, pilved, sademed, veeringe, ilm, ilmastik, hingamine, põlemine, kõdunemine, tolmlamine.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Õhu omaduste ja koostise uurimine: küünla põlemine suletud anumal; õhu kokkusurutavus; õhu paisumine soojenedes, veeauru kondenseerumine. 2. Temperatuuri mõõtmine, pilvisuse ja tuule suuna määramine ning tuule kiiruse hindamine. 3. Erinevate Eesti piirkondade ilma võrdlemine EMHI kodulehe ilmakaartide järgi.
Inglise keel	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste sisu, kui need on talle tuttavatel teemal, selgelt häälstatud ja vajadusel korratud. • Loeb lühikesi lihtsaid tekste (nt postkaardid, meilid, lühiankeedid, -küsimustikud) ja leiab neist vajaliku faktiinfo. • kasutab enda initsiatiivil ja iseseisvalt õpiku sõnastikku, nutiseadme tõlkerakendust või sõnaraamatut. • kirjeldab lühidalt igapäevaseid toiminguid. Oskab küsida abi põhivajaduste rahuldamiseks. • Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. • Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest. Oskab täita lihtsat küsimustikku. Tunneb õpitud sõnavara 	<p>„Mina ja teised“- suhted sõpradega ning lähikondsetega, ühised tegevused. „Kodu ja lähiümbrus“ sugulased.</p> <p>„Kodukoht Eesti“- linn ja maa. „Riigid ja nende kultuur“- tähtpäevad ja kombid, toit. „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“ kodused toimingud, söögikorrad, hügieeniharjumused; kool ja klass, koolipäev, õppeained; „Vaba aeg“ erinevad vaba aja veetmise viisid.</p> <p>Õppetegevustes on oluline õpitu sidumine lõiminguteemade- ja projektidega. Kuulamis-, lugemis-, vestlus- ja kirjutamisülesanded peaksid olema reaalsed või simuleeritud probleemide lahendamise teenistuses nii tihti, kui võimalik. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õigekirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisõnavara kiire laiendamine, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Õpetaja kaasab õppetöösse ka valdkondi, kus õpilased ise inglise keelega kokku puutuvad (meedia, arvutimängud,</p>

	<p>õigekirja. Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavademärki.</p> <p>Teadvustab enda lemmikstrateegiat uute sõnade meelde jätmiseks</p>	<p>sotsiaalmeedia).</p> <p>Osaoskuste arendamiseks sobivad: 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine; 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine; 3) ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine); 4) eri liiki etteütlused; 5) mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad); 6) järjestusülesanded (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks); 7) eakohased projektitööd; 8) lühiettekanded (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine); 9) rollimängud; 10) õppesõnastike kasutamine.</p> <p>Õppetöösse kaasatakse vabatahtlikke, kelle emakeeleks on inglise keel.</p> <p>Individuaalsete, paaris- ja rühmatööde tegemine õpetaja juhendamisel.</p>
B-võõrkeel	<ul style="list-style-type: none"> tunneb väga aeglaselt ja selgelt sidusas kõnes ära õpitud sõnad ja fraasid; arusaamist toetab pildimaterjal; reageerib tervitusele adekvaatselt; tunneb kõnes rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu; (tunneb õpitava keele tähemärke) oskab esitada väga lihtsaid küsimusi ning vastata samalaadsetele küsimustele õpitud sõnavara ja lausemallide piires, kasutades abi (vestluspartner, emakeel, kehakeel); kirjutab üksikuid sõnu näidise järgi; kasutab kordamist õppimisel; <p>oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas</p>	<p>Teemavaldkonnad kuulamiseks, rääkimiseks ja kirjutamiseks:</p> <p>„Mina ja teised“ – enese tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht jmt), tervitamine, viisakusväljendid.</p> <p>"Kodu ja lähiümbrus" – asukoht ja lühikirjeldus.</p> <p>„Kodukoht Eestis“ – riik, pealinn, aastaajad, naaberriigid, mõned olulisemad loomad, linnud.</p> <p>"Igapäevaelu. Õppimine ja töö" – mõned tarbeesemed ja koolis kasutatavad esemed.</p> <p>Teemade hulka lisanduvad lõimingu teemad.</p> <p>Tegevused</p> <p>Oluline on mängulisus, suur kaal on salmidel ja lauludel. Kuulatakse ja esitatakse laule ja luuletusi, vaadatakse videosid.</p> <p>Keeledušš.</p> <p>Rõhk on kuulamisel ning järgi kordamisel.</p> <p>Vajadusel õpitakse ära õpitava keele tähemärgid.</p> <p>Omandatakse esmane sõnavara.</p> <p>Õpitakse häälikuid eristama ning treenitakse õiget hääldust (ka nutiseadmete abil).</p> <p>Teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);</p> <p>Tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine.</p> <p>Sõnade kirjutamine näidise järgi.</p> <p>Paaris ja rühmatööde tegemine õpetaja juhendamisel.</p>
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> Visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (lisaks traditsioonilistele foto, video), teab ja kasutab eesmärgipäraselt lihtsamaid kompositsiooni põhimõtteid; tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle enda ümber, võrdleb ruumilise keskkonna omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda tegutseb kultuurikeskkondades eetilise ja ohutult. 	<p>Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Disainiprotsess. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit, proportsioonid. Figuri ja portree proportsioonid. Vormi ja funktsiooni seos, Ruumilisuse edastamise võtted. Pildiruum, lihtsamad ruumilisuse edasi andmise viisid. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.</p> <p>Värvusõpetus. Foto ja video iseärasused, tehnikad ning töövõtted (plaanid, stseen, narratiiv, säriaeg, teravus, erinevad fotošarid)</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p> <p>Abstraktne kunst. Erinevad jälje tekitamise viisid. Alateadlik joonistamine. Kritisdamine.</p> <p>Kunstiteoste analüüs.</p> <p>Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti ja arhitektuuri kaudu.</p> <p>Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. nende üle arutlemine. Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.</p> <p>Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, animatsioon).</p>
Muusika	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;</p> <p>3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p>	<p>II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng.</p> <p>Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatena ühehäälselt.</p> <p>Pillimängu oskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid.</p>

<p>4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul).</p> <p>Pillimäng 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p> <p>Muusikaline liikumine 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p> <p>Omalooming 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);</p> <p>Muusika kuulamine ja muusikalugu 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni; 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat ja sümfooniaorkestrit; 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 5) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara; 6) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides; 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d</p>	<p>Muusikalises liikumises on põhiohk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.</p> <p>Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.</p> <p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.</p> <p>Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka esinemistel kooli üritustel ja projektides.</p> <p>Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.</p> <p>Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära, arendatakse eneseväljendusoskust.</p>
---	--

	<p>tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; vokaalmuusika, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.</p> <p>Õppekäigud</p> <p>1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	
Kehaline kasvatus		
Teadmised spordist ja liikumisviisidest	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning enda kehalist aktiivsust/liikumisharrastust; suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi, sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga. 	Kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Liikumissoovitused II kooliastme õpilasele. Teadmised iseseisvaks harjutamiseks (kuidas sooritada soojendus- ja rühiharjutusi, kuidas sooritada kehaliste võimete teste) Eneseanalüüs enda liikumise ja arengu teemal.
Kergejõustik	Õpilane: 1) sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus; 2) sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe; 3) sooritab hoojooksult palliviske; 4) jookseb kiirjooksu stardikäsklustega; 5) jookseb järjest 9 minutit.	Jooksuasendi ja -liigutuste korrigeerimine. Põlve- ja sääretõstejooks. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Kiirjooks ja selle eelsoojendus. Madallähte tutvustamine. Stardikäsklused. Ringteatejooksu teatevahetus. Kestvusjooks. Kaugushüpe täishoolt paku tabamisega. Kõrgushüpe (üleastumishüpe). Pallivise hoojooksult.
Liiumismängud	2) mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aktsepteerib kohtuniku otsuseid.	Rahvastepall.
Sportmängud	sooritab ülalt- ja altsöödud paarides ning alt-eest pallingu võrkpallis;	Võrkpall. Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Ülalt- ja altsööt pea kohale, vastu seina ning paarides. Alt-eest palling. Pioneeripall. Kolme viskega võrkpall. Minivõrkpall.
Uisutamine	<ul style="list-style-type: none"> sooritab uisutades ülejalasõitu vasakule ja paremale; uisutab järjest 6 minutit. 	Õppesisu Uisutamine erinevate käteasenditega. Ülejalasõit vasakule ja paremale. Sahkpidurdus. Start, sõit kurvis ja finišeerimine. Kestvuisutamine. Mängud ja teatevõistlused uiskudel.
Kodundus, käsitöö ja tehnoloogia		
Töö kavandamine ja rahvakunst	<ul style="list-style-type: none"> leiab käsitööseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist; oskab kavandamisel kasutada ainekirjandust ja teabeallikaid 	Esemeline rahvakunst ja selle tähtsus. Tavad ja kombad. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.
Materjalid ja töö kulg	<ul style="list-style-type: none"> Kirjeldab looduslikest kiudainetest esemete hooldamist töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; 	Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras oma töökoha; hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust. 	
Tööliigid	<ul style="list-style-type: none"> • seab õmblusmasina töökorda, õmbleb palistust; • lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama, palistustega eseme; • heegeldab ja koob põhisilmuseid; • mõistab täpsuse vajalikkust tekstiilitöös. 	Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine. Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine. Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Ringheegeldamine. Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine.
Toit ja toitumine, tarbijakasvatus	<ul style="list-style-type: none"> • oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada; • hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele. 	Enda toitumise jägimine ja analüüsimine. Poenimekirja koostamine perele.
Toidu valmistamine, töö organiseerimine ja hügieen	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab mõõtenõusid ja kaalu ning oskab teisendada mahu- ja massiühikuid; • valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades; • valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid kuumtöötlemistehnikaid; • lepib kaaslastega kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel; • järgib köögis töötades hügieenireegleid. 	Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Külmad ja kuumad joogid. Kartulite, munade ja makarontoodete keetmine. Segasalatid. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.
Tehnoloogia igapäevaelus	<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab tehnoloogilist kirjaoskust igapäevaelus; • seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega; • võrdleb erinevaid transpordivahendeid; 	Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Transpordivahendid.
Disain	<ul style="list-style-type: none"> • disainib lihtsaid esemeid, kasutades selleks olemasolevaid materjale; • mõistab leiutiste osatähtsust tehnoloogia arengus. 	Disainiprotsess. Seosed kunstitunnis õpituga. Eseme valmistamine. Eseme viimistlemine. Probleemide lahendamine. Insenerid ja leiutamine.
Materjalid ja nende töötlemine	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise;) valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale;) suudab valmistada jõukohaseid liiteid; • valmistab mitmesuguseid lihtsaid esemeid (sh mänguasju); • analüüsib ja hindab loodud eset, sh esteetilisest ja rakenduslikust küljest; • teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; 	Materjalide liigid (metall, plastid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad). Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Puur- ja puidutrepink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.
Projektitööd	<ul style="list-style-type: none"> • leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; • suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust; • teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste 	Õpilased saavad vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.

	<ul style="list-style-type: none"> ühistööde osalisena; osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; kujundab oma arvamust; teeb võimetekohase projekti. 	
Inimeseõpetus		
Tervislik eluviis	<ol style="list-style-type: none"> 1)oskab eristada tervislikke ja mittetervislikke otsuseid igapäevaelus; 2)kirjeldab tervisliku toitumise põhimõtteid ning väärtustab neid; 3)teab kehalise tegevuse mõju oma tervisele ja toob selle kohta näiteid; 4)oskab plaanida oma päevakava, lähtudes tervisliku eluviisi komponentidest; 5)väärtustab tervislikku eluviisi. 	<p>Tervisliku eluviisi komponendid. Tervislik toitumine. Tervisliku toitumise põhimõtted. Toitumist mõjutavad tegurid. Kehalise aktiivsuse vormid ja põhimõtted. Päevakava ning töö ja puhkuse vaheldumine. Uni.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Koostab tervisepüramiidi. 2) Koostab tervisliku nädalakava ja kehalise aktiivsuse plaani. 3) Tutvub erinevate kehalise aktiivsuse vormidega.
Murdeiga ja kehalised muutused	<ol style="list-style-type: none"> 1)kirjeldab murdeiga inimese elukaare osana ning murdeas toimuvaid muutusi seoses keha ning tunnetega; 2)aktseptib oma kehalisi muutusi ja teab, kuidas oma keha eest hoolitseda; 3)teab, et murdeiga on varieeruv ning igaühel on oma arengutempo; 4)teab suguküpsuse tunnuseid ja esmaste sugutunnuste seost soojätkamisega. 	<p>Murdeiga inimese elukaares. Kehalised ja emotsionaalsed muutused murdeas. Kehaliste muutuste erinev tempo murdeas. Suhtumine kehasse ja oma keha eest hoolitsemine. Suguline küpsus ja soojätkamine.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Elukaare koostamine. 2) Murdeea seinalehe koostamine 3) Muuseumitund tervishoiu muuseumis
Turvalisus ja riskikäitumine	<ol style="list-style-type: none"> 1)kirjeldab olukordi, kus saab ära hoida õnnetusjuhtumeid; 2)selgitab, miks on liikluseeskiri kohustuslik kõigile, ning kirjeldab, kuidas seda järgida; 3)teab, et õnnetuse korral ei tohi enda elu ohtu seada, ning oskab abi kutsuda; 4)mõistab meedia kaudu suhtlemisel ohtusid oma käitumisele ja suhetele ning vastutust oma sõnade ja tegude eest; 5)demonstreerib õpitu olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlusoskus; 6)kirjeldab tubaka, alkoholi ja teiste uimastite tarbimise kahjulikku mõju tervisele; 7)väärtustab turvalisust ja ohutut käitumist. 	<p>Turvaline ning ohutu käitumine koolis, kodus ja õues. Eakaaslaste ning meedia mõju tervise ja ohukäitumise valikud tehes; iseenda vastutus. Vahendatud suhtlemine. Tõhusad enesekohased ja sotsiaalsed oskused uimastitega seotud olukordades. Valikud ja vastutus seoses uimastitega. Tubaka, alkoholi ja teiste levinud uimastite tarbimisega seonduvad riskid tervisele.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Turvalise käitumise põhimõtete video koostamine. 2) Uimastite ennetuse video vaatamine. 3) Tubaka, alkoholi ja teiste uimastitega seotud riskide uurimine ja ettekande koostamine. 4) Rollimängude mängimine.
Haigused ja esmaabi	<ol style="list-style-type: none"> 1)oskab kirjeldada, kuidas hoida ära levinumaid nakkus- ja mittenakkushaigusi; 2)teab, mis on HIV ja AIDS ning kuidas ennast kaitsta HIViga nakatumise eest; 3)kirjeldab, kuidas hoida ära õnnetusjuhtumeid ning kuidas ennast ja teisi abistada õnnetusjuhtumite korral; 	<p>Levinumad laste ja noorte haigused. Nakkus- ja mittenakkushaigused. Haigustest hoidumine. HIV, selle levikuteed ja sellest hoidumise võimalused. AIDS. Esmaabi põhimõtted. Esmaabi erinevates olukordades. Käitumine õnnetusjuhtumite korral.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ettekande koostamine nakkus- ja mittenakkushaiguste kohta. 2) Infolehe koostamine AIDS-i kohta. 3) Esmaabi võtete harjutamine.

	<p>4)teab, kuidas ohuolukorras turvalistelt käituda ja abi kutsuda, ning demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid (nt kõhuvalu, külmumine, luumurd, minestamine, nihestus, peapõrutus, palavik, päikesepiste jm);</p> <p>5)nimetab esmaabivahendeid ja kirjeldab, kuidas neid kasutada.</p>	
Keskkond ja tervis	<p>1)kirjeldab tervislikku elukeskkonda, lähtudes oma kodukoha loodus- ja tehiskeskkonnast;</p> <p>2)toob näiteid tegurite kohta, mis mõjutavad elukeskkonna turvalisust ja tervislikkust;</p> <p>3)kirjeldab õpikeskkonna mõju õpilase õpitulemustele.</p>	<p>Tervislik elukeskkond. Tervislik õpikeskkond. Tervis heaolu tagajana.</p> <p>1) Plaani koostamine tervisliku elukeskkonna/õpikeskkonna kohta.</p>
Ajalugu		
Ajaloosündmused, ajaloolised isikud ja eluolu	<p>1)kirjeldab mõnda kodukohas aset leidnud minevikusündmust ja inimeste eluolu minevikus;</p> <p>2)teab kodukohast pärit silmapaistvaid isikuid ja nende saavutusi;</p> <p>3)kirjeldab eluolu erinevusi maal ja linnas, sõja ja rahu ajal ning nende erinevusi minevikus ja nüüdisajal;</p> <p>4)oskab koostada lihtsamat ajaliini ja lühijuttu ajaloolisest isikust ning mineviku eluolust.</p>	<p>Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas, Eestis, Euroopas ning maailmas. Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal, eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas.</p> <p>1) 4.klassis alustatud ajajoone ja enda sugupuu jätkamine ning edasi uurimine.</p> <p>2) Euroopa ja Eesti ajaloost sündmuste valimine ja nende tutvustamine klassikaaslastele.</p> <p>3) Õppekäik ajaloomuuseumisse, vabaõhumuuseumisse.</p> <p>4) Referaadi koostamine ühe ajaloolise isiku kohta.</p>
Muinasaeg	<p>1)kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid;</p> <p>2)näitab kaardil ning põhjendab, miks ja mis piirkondades sai alguse põlluharimine;</p> <p>3)teab, mis muudatusi ühiskonnaelus tõi kaasa metallide kasutusele võtmine;</p> <p>4)seletab ja kasutab kontekstis mõisteid kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, varanduslik ebavõrdsus, sugukond, hõim;</p> <p>5)teab ning näitab kaardil Eesti ja kodukoha esimesi inimeste asustus alasid.</p>	<p>Muinas- ja vanaaja periodiseerimine. Muinasaja arengujärkude üldiseloomustus: kiviaja inimese tegevusalad, põlluharimise algus, loomade kodustamine, käsitöö areng, metallide kasutusele võtmine.</p> <p>Eesti muinasaja üldiseloomustus, Pulli, Kunda. Muinasaegsed mälestised – kalmed ja asulakohad – ning arheoloogilised leiud.</p> <p>Kodukoha inimasustus muinasajal.</p> <p>1) 4.klassis koostatud ajajoonele täienduste tegemine ja sündmuste lisamine.</p> <p>2) Eesti kaardile asulakohtade ja arheoloogiliste leiukohtade märkimine.</p> <p>3) Õppekäik arheoloogia muuseumisse.</p> <p>4) Video koostamine muinasaja arengujärkude kohta.</p>

6. KLASS

Aine	Õpitulemused 6. klassi lõpuks õpilane:	Õppesisu, tegevused, märksõnad, materjalid.
Eesti keel	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida; • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; • oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda; oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet. 	<p>Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö käigus, kõnejärg. Kaaslase parandamine, täiendamine. Arvamuse tagasivõtmine, kaaslasega nõustumine, kaaslase täiendamine, parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine. Suhtlemine virtuaalkeskonnas: eesmärgid, võimalused, ohud (privaatse ja avaliku ala eristamine). E-kiri.</p>
	<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi; • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; • võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte; • kasutab töös tekstidega õpitud 	<p>Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid, eesmärgistatud kuulamine/vaatamine. Oma sõnadega kokkuvõtte tegemine. Saatekava. Trükiajakirjandus. Pressifoto. Karikatuur. Pildiallkiri. Teabegraafika. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist, hinnakirjast andmete kirjanep ja seoste väljatoomine.</p>
	<p>Tekstiloome</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet; • koostab ning peab lühikese ettekande; • tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe; • jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult; • esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; • avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; • kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju; • vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; • kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid. 	<p>Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamaid võtteid. Lisateabe otsimine. Erinevatest allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest, selle väljakirjutamine. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja aramus. Kiri, ümbriku vormistamine. Lühiettekanne, esitlus Internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.</p>
	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb eesti keele hääliküsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; • moodustab ja kirjavihemärgistab lihtlauseid, sealhulgas 	<p>Üldteemad Kirjakeel, argikeel ja murdekeel. Häälikuõpetus ja õigekiri g, b, d s-i kõrval. h õigekiri. i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). gi- ja ki-liite õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. f-i ja š õigekiri. Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja</p>

	<p>koondlauseid, ja lihtsamaid liitlauseid;</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks; rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates. 	<p>poolitamine (ka liitsõnades). Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatust kui veebivariandist).</p> <p>Sõnavaraõpetus Kirjakeelne ja kõnekeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatukui ka veebivariandist).</p> <p>Vormiõpetus Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ja õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja lineliitelised omadussõnad). Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhija järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Asesõnade käänamine ja kasutamine. Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.</p> <p>Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.</p> <p>Muud õigekirja teemad Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri, lühendite lugemine.</p>
Kirjandus Lugemine	<ol style="list-style-type: none"> On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja – kogemustest. 	<p>Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovi tuste jagamine klassi kaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine. Soovituslik kirjandus:</p> <ul style="list-style-type: none"> E. Kästner “Veel üks Lotte” J. Parijõgi “Jutte” S. Rannamaa "Kadri" J. Kross “Mardileib” Pervik “Kallis härra Q” Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed“ või „Röövlitütar Ronja“ C. Cassidy “Pöörane” või Katrin Reimus „Haldjatants“ Oskar Luts „Kapsapea“ Juhani Püttsepp "Toad täis nukkude jutte" Luulekogu Üks muinasjuturaamat
Jutustamine	<ul style="list-style-type: none"> jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; jutustab pildi põhjal ja selgitab selle sisu; 	<p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. Mõisted: pilttekst.</p>
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine	<ul style="list-style-type: none"> Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu; 	<p>Teose mõistmist toetavad tegevused. Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti abil oma sõnadega, peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausestena, märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt tsitaatide,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte; • järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; • kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraali normidest, võrdleb iseennast mõne tegelasega; • arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; • kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete ja võrdlusi; • seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust; • mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes; • teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muinasjutu, muistendi, kõnekäänu ja vanasõna olemust. • 	<p>iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste, lugemis muljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. Teose/loo kui terviku mõistmine. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjus-tagajärg seosed. Minajutustaja kui loo edastaja. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Looma- ja imemuinasjutu tüüptegelased. Mõisted: detail, idee (peamõte), konflikt, minajutustaja, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tekstilõik, tsitaat, tüüptegelane. Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine. Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelasõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine. Mõisted: epiteet, mõistukõne, riim, rütm, sümbol, võrdlus. Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine. Imemuinasjutu sisutunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused. Vanasõna ja kõnekäänu olemus. Ajaloolise jutustuse tunnused. Teose teema ja idee. Probleemi olemus. Tüüptegelane. Tegelasvahelisekonflikti olemus. Luuletuse vorm: salm ja riim. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus. Mõisted: ajalooline jutustus, animafilm, imemuinasjutt, hiiumuistend, kõnekäänd, päevik, vanasõna, vägilasmuistend.</p>
Esitamine	<ul style="list-style-type: none"> • esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust. 	<p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina). Mõisted: luule, proosa</p>
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjelda va ja jutustava teksti. 	<p>Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis ja põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Teemamapp tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD, blogi vms), sisu ja vormistamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt imemuinasjutu, tõsielu- või fantaasiajutu, hiiu- või vägilasmuistendi, mälestusloo, kirjandusliku tegelase või looduskirjelduse, vanasõna(de) või kõnekäändude põhjal jutukese, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, loo sündmustiku edasiarenduse, tegelastevahelise dialoogi, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist. Mõisted: jutustav tekst, kirjeldavtekst.</p>
Matemaatika Arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> • teab murru lugeja ja nimetaja tähendust; • teab, et murrujoonel on jagamismärgi tähendus; • kujutab harilikke murde arvkiirel; • kujutab lihtsamaid harilikke murde vastava osana lõigust ja tasapinnalisest kujundist; • tunneb liht- ja liigmurde; 	<p>Harilik murd, selle põhiomadused. Hariliku murru taandamine ja laiendamine. Harilike murdude võrdlemine. Ühenimeliste murdude liitmine ja lahutamine. Erinimeliste murdude liitmine ja lahutamine. Harilike murdude korrumine. Pöördarvud.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • teab, et iga täisarvu saab esitada hariliku murruna; • taandab murde nii järkjärgult kui suurima ühisteguriga, jäädes arvutamisel saja piiresse; • teab, milline on taandumatu murd; • laiendab murdu etteantud nimetajani; • teisendab murde ühenimelisteks ja võrdleb neid; • teab, et murdude ühiseks nimetajaks on antud murdude vähim ühiskordne; • esitab liigmurru segaarvuna ja vastupidi; • liidab ja lahutab ühenimelisi ja erinimelisi murde; • korrutab harilikke murde omavahel ja murdarve täisarvudega; • tunneb pöördarvu mõistet; • jagab harilikke murde omavahel ja murdarve täisarvudega ning vastupidi; • tunneb segaarvude liitmise, lahutamise, korrutamise ja jagamise eeskirju ja rakendab neid arvutamisel; • teisendab lõpliku kümnendmurru harilikuks murruks ja harilikku murru lõplikuks või lõpmatuks perioodiliseks kümnendmurruks; • leiab hariliku murru kümnendlähendi ja võrdleb harilikke murde kümnendlähendite abil; • arvutab täpselt avaldiste väärtusi, mis sisaldavad nii kümnend- kui harilikke murde ja sulge; • selgitab negatiivsete arvude tähendust, toob nende kasutamise kohta elulisi näiteid; • leiab kahe punkti vahelise kauguse arvteljel; • teab, et naturaalarvud koos oma vastandavudega ja arv null moodustavad täisarvude hulga; • võrdleb täisarve ja järjestab neid; • teab arvu absoluutväärtuse geomeetrilist tähendust; • leiab täisarvu absoluutväärtuse; • liidab ja lahutab positiivsete ja negatiivsete täisarvudega, tunneb arvutamise reegleid; • vabaneb sulgudest, teab, et vastandavude summa on null ja rakendab seda teadmist arvutustes; • rakendab korrutamise ja jagamise reegleid positiivsete ja negatiivsete täisarvudega arvutamisel; • arvutab kirjalikult täisarvudega; 	<p>Harilike murdude jagamine. Arvutamine harilike ja kümnendmurdudega. Kümnendmurru teisendamine harilikuks murruks ning hariliku murru teisendamine kümnendmurruks. Negatiivsed arvud. Arvtelg. Positiivsete ja negatiivsete täisarvude kujutamine arvteljel. Kahe punkti vaheline kaugus arvteljel. Vastandavud. Arvu absoluutväärtus. Arvude järjestamine. Arvutamine täisarvudega.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ise arvutustehete koostamine ja kaaslaste tehtu lahendamine. • Ajajoonetele eKr sündmuste lisamine (lõiming ajalooaga)
Andmed ja algebra	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab protsendi mõistet; teab, et protsent on üks sajandik osa tervikust; • leiab osa tervikust; • leiab arvust protsentides määratud osa; • lahendab igapäevaelule tuginevaid ülesandeid protsentides määratud osa leidmisele (ka intressiarvutused); • lahendab tekstülesandeid protsentides määratud osa leidmisele joonestab koordinaatteljestiku, märgib sinna punkti etteantud koordinaatide järgi; 	<p>Protsendi mõiste. Osa leidmine tervikust. Koordinaattasand. Punkti asukoha määramine tasandil. Temperatuuri graafik, ühtlase liikumise graafik ja teisi empiirilisi graafikuid. Sektordiagramm. Tekstülesanded</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ise protsent ülesannete koostamine ja klassikaaslaste koostatud lahendamise. 2) õpetaja juhendamisel modelleerib lihtsamal reaalses kontekstis esineva probleemi (probleemülesannete lahendamine) 3) Tekstülesannete koostamine ja lahendamine. 4) Eluliste olukordade põhjal ühtlase liikumise graafiku ja empiiriliste graafikute koostamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • määrab punkti koordinaate ristkoordinaadistikus; • joonestab lihtsamaid graafikuid; • loeb andmeid graafikult, sh loeb ja analüüsib liiklusohutusala graafikuid; • loeb andmeid sektordiagrammilt; • analüüsib ning lahendab täisarvude ja murdarvudega mitmetehtelisi tekstülesandeid; • tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi. 	<p>5) Klassis küsitluste läbiviimine ja sektordiagrammide koostamine.</p>
<p>Geomeetrilised kujundid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab ringjoone keskpunkti, raadiuse ja diameetri tähendust; • joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoont; • leiab katseliselt arvu ligikaudse väärtuse; • arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala; • eristab joonisel sümmeetrilised kujundid; • joonestab sirge (ja punkti) suhtes antud punktiga sümmeetrilist punkti, antud lõiguga sümmeetrilise lõigu ja antud kolmnurga või nelinurgaga sümmeetrilist kujundi; • kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine) toob näiteid õpitud geomeetristest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutavas kunstis; • poolitab sirkli ja joonlauaga lõigu ning joonestab keskristsirge; • poolitab sirkli ja joonlauaga nurga; • näitab joonisel ja nimetab kolmnurga tippe, külgi, nurki; • joonestab ja tähistab kolmnurga, arvutab kolmnurga ümbermõõdu; • leiab joonisel ja nimetab kolmnurga lähisnurki, vastasnurki, lähiskülgi, vastaskülgi; • teab ja kasutab nurga sümboleid; • teab kolmnurga sisenurkade summat ja rakendab seda puuduva nurga leidmiseks; • teab kolmnurkade võrdsuse tunnuseid KKK, KNK, NKN ning kasutab neid ülesannete lahendamisel; • liigitab joonistel etteantud kolmnurki nurkade ja külgede järgi; • joonestab teravnurkse, täisnurkse ja nürinurkse kolmnurga; • joonestab erikülge, võrdkülge ja võrdhaarse kolmnurga; • joonestab kolmnurga kolme külje järgi, kahe külje ja nendevahelise nurga järgi ning ühekülje ja selle lähisnurkade järgi; • näitab ja nimetab täisnurkse kolmnurga külgi; • näitab ja nimetab võrdhaarses kolmnurgas külgi ja nurki; • teab võrdhaarse kolmnurga omadusi ja kasutab neid ülesannete lahendamisel; • tunneb mõisteid alus ja kõrgus, joonestab iga kolmnurga igale alusele kõrguse; • mõõdab kolmnurga aluse ja kõrguse; 	<p>Ringjoon. Ring. Ringi sektor. Ringjoone pikkus. Ringi pindala. Peegeldus sirgest, telgsümmeetria. Peegelduspunkti, tsentraalsümmeetria. Lõigu poolitamine. Antud sirge ristsirge. Nurga poolitamine. Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurga nurkade summa. Kolmnurkade võrdsuse tunnused. Kolmnurkade liigitamine. Kolmnurga joonestamine kolme külje järgi, kahe külje ja nende vahelise nurga järgi, ühe külje ja selle lähisnurkade järgi. Täisnurkne kolmnurk. Võrdhaarse kolmnurga omadusi. Kolmnurga alus ja kõrgus. Kolmnurga pindala.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Papist erinevate ringite valmistamine ja enda ringidega erinevate ülesannete lahendamine. 2) Ennast ümbritevast keskkonnast erinevate kolmnurkade leidmine ja nende põhjal erinevate ülesannete koostamine ja lahendamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab kolmnurga pindala. 	
Loodusõpetus Pinnavormid ja pinnamood	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab samakõrgusjoonte järgi pinnavormi kuju, absoluutset ja suhtelist kõrgust ning nõlvade kallet; • kirjeldab kaardi järgi oma kodumaakonna ja Eesti pinnamoodi, nimetades ning näidates pinnavorme kaardil; • toob näiteid mandrijää mõju kohta Eesti pinnamoe kujunemisele; selgitab pinnamoe • mõju inimtegevusele ja toob näiteid inimtegevuse mõju kohta koduümbruse pinnamoele. 	<p>Pinnavormid, nende kujutamine kaardil. Kodukoha ja Eesti pinnavormid ning pinnamood. Suuremad kõrgustikud, madalikud ja tasandikud, Põhja-Eesti paekallas. Mandrijää osa pinnamoe kujunemises. Pinnamoe mõju inimtegevusele ja inimese kujundatud pinnavormid.</p> <p>Mõisted: pinnavorm, kungas, org, nõgu, mägi, nõlv, jalam, samakõrgusjoon, suhteline ja absoluutne kõrgus, kõrgustik, tasandik, madalik, paekallas, pinnamood, mandrijää, voor, moreen, rändrahn.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Künka mudeli koostamine ning künka kujutamine kaardil samakõrgusjoontega. 2) Koduümbruse pinnavormide ja pinnamoe iseloomustamine.
<ul style="list-style-type: none"> • Muld elukeskkonna 	<ul style="list-style-type: none"> • 1) kirjeldab ja võrdleb erinevaid mullaproove, nimetades mulla koostisosi; • põhjendab katsega, et mullas on õhku ja vett; • selgitab muldade kujunemist ja mulla tähtsust looduses; • tunneb mullakaevet ära huumushorisondi; • kirjeldab huumuse teket ja selle osa aineringses. • 	<p>Mulla koostis. Muldade teke ja areng. Mullaorganismid. Aineringe. Mulla osa kooslustes. Mullakaevet. Vee liikumine mullas. Mõisted: muld, aineringe, kivimite murenemine, mulla tahke osa, mullasõmerad, mullaõhk, mullavesi, huumus, huumushorisont, liivmuld, savimuld.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mullaproovide võtmine, kirjeldamine ja võrdlemine 2. Mulla vee- ja õhusisalduse katseline kindlaksmääramine. 3. Mulla ja turba võrdlemine. 4. Mullakaevet kirjeldamine ühe õpitava koosluse (aia, põllu, metsa, niidu) näitel.
<ul style="list-style-type: none"> • Aed ja põld elukeskkonna 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab fotosünteesi tähtsust orgaanilise aine tekkes; • kirjeldab mullaelustikku ning toob näiteid seoste kohta erinevate mullaorganismide vahel; • toob esile aia- ja põllukoosluse sarnasused ning selgitab inimese rolli nende kooslustekujunemises; • tunneb õpitud kultuurtaimi ja rühmitab neid; • koostab õpitud liikidest toiduahelaid ja toiduvõrgustikke; • toob näiteid saagikust mõjutavate tegurite kohta; • võrdleb keemilist ja biotõrjet ning põhjendab, miks tasub eelistada mahepõllumajanduse tooteid; • toob näiteid muldade kahjustumise põhjuste ja nende tagajärgede kohta; • toob näiteid põllumajandus saaduste osa kohta igapäevases toidus. 	<p>Mulla viljakus. Aed kui kooslus. Fotosüntees. Aiataimed. Viljapuu- ja juurviljaaed, iluaed. Põld kui kooslus. Keemilise tõrje mõju loodusele. Mahepõllumajandus. Inimtegevuse mõju mullale. Mulla reostumine ja hävimine. Mulla kaitse.</p> <p>Mõisted: fotosüntees, orgaaniline aine, väetis, viljavaheldus, liblikõielised, mügarbakterid, sümbioos, kultuurtaim, umbrohi, kahjurid, taimehaigused, keemiline tõrje, biotõrje, mahepõllumajandus, köögi- ja puuvili, sort, maitsetaim, ravimtaim, iluaed.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komposti tekkimise uurimine. • Ühe aia- või põllutaimetega seotud elustiku uurimine. • Aia- ja põllukultuuride iseloomustamine ning võrdlemine, kasutades konkreetseid näidisobjekte või veebipõhiseid õppematerjale. • Uurimus aia- ja põllusaaduste osast iga päevases menüüs või uurimus ühe põllumajandussaaduse (sh loomakasvatussaaduse) töötlemisest toiduaineks-
Asula elukeskkonnana	<ul style="list-style-type: none"> • näitab kaardil Eesti maakonnakeskusi ja suuremaid linnu; • võrdleb erinevate teabeallikate järgi oma koduasulat mõne teise asulaga; • iseloomustab elutingimusi asulas ning toob näiteid inimkaasleja loomade kohta; • koostab asulat iseloomustavaid toiduahelaid; • võrdleb keskkonnatingimusi; • maa asulas ja linnas; • toob näiteid asula elustikku ja inimese tervist kahjustavate tegurite kohta; • hindab kodukoha õhu seisundit samblike esinemise põhjal; • teeb ettepanekuid keskkonnaseisundi parandamiseks koduasulas. 	<p>Elukeskkond maaasulas ja linnas. Eesti linnad. Koduasula plaan. Elutingimused asulas. Taimed ja loomad asulas. Mõisted: tehiskooslus, asula plaan, parasiit, inimkaasleja loom, prahitaim, park.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Eestit või oma kodumaakonda tutvustava ülevaate koostamine. 2) Keskkonnaseisundi ja elustiku uurimine koduasulas. 3) Minu unistuste asula - keskkonnahoidliku elukeskkonna mudeli koostamine.

Mets elukeskkonnana	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab metsa kui ökosüsteemi, sh keskkonnatingimusi metsas; • võrdleb männi ja kuuse kohastumusi; • iseloomustab ja võrdleb peamisi metsatüüpe kasvutingimuste järgi; • võrdleb metsatüüpide erinevates rinnetes kasvavaid taimi; • koostab metsakooslust iseloomustavaid toiduahelaid ja toiduvõrgustikke; • selgitab, kuidas kaitsta elurikkust metsas; • selgitab loodus- ja majandusmetsade kujunemist, nimetab säästva metsanduse põhimõtteid. 	<p>Elutingimused metsas. Mets kui elukooslus. Eesti metsad. Metsarinded. Nõmme-, palu-, laane- ja salumets. Eesti metsade iseloomulikud liigid, nendevahelised seosed. Metsade tähtsus ja kasutamine. Puidu töötlemine. Metsade kaitse.</p> <p>Mõisted: ökosüsteem, põlismets, loodusmets, majandusmets, jahilukid, sõralised, tippkiskja, metsarinded, metsatüübid: nõmmemets, palumets, salumets, laanemets.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tutvumine metsa kui koosluse ja selle elustikuga. 2. Eesti metsade valdavate puuliikide võrdlemine, kasutades näidisobjekte või veebipõhiseid õppematerjale. 3. Uurimus: mets igapäevaelus / metsaga seotud tarbeesemed. 4. Metsloomade tegutsemisjälgede uurimine
Soo elukeskkonnana	<p>1) iseloomustab kaardi järgi soode paiknemist Eestis ja oma kodumaakonnas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab põhjendada Eesti sooderohkust; • selgitab soode kujunemist ja arengut; • seostab raba kui elukeskkonna eripära turbasambla ehituse ja omadustega; • võrdleb taimede kasvutingimusi madalsoon ja rabas; • koostab soo kooslust iseloomustavaid toiduahelaid; • selgitab soode tähtsust ja kaitse vajadust. 	<p>Soo elukeskkonnana. Soode teke ja paiknemine. Soode areng: madalsoon, siirdesoo ja raba. Elutingimused soos. Soode elustik. Soode tähtsus. Turba kasutamine. Kütteturba tootmise tehnoloogia.</p> <p>Mõisted: madalsoon, siirdesoo, raba, älves, laugas, turbasammal, turvas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sookoosluse uurimine õppekäigu, mudelite või veebimaterjalide põhjal. • Turbasambla omaduste uurimine.
Elukeskkond Eestis	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab tootjate, tarbijate ja lagundajate rolli ainerings ning selgitab toitumissuhteid ökosüsteemis; • kirjeldab ökosüsteemi elusat ja eluta osa ning selgitab loodusliku tasakaalu olulisust ökosüsteemides; • põhjendab aineringe olulisust; • kirjeldab inimese mõju looduskeskkonnale ja selgitab, kuidas muutused keskkonnas võivad põhjustada elustiku muutusi; • koostab õpitud kooslustevahelisi toimivaid toiduahelaid ja toiduvõrgustikke; • selgitab toitumissuhteid: parasitism, kisklus, sümbioos, konkurents. 	<p>Ülevaade eluslooduse mitmekesisusest Eestis. Tootjad, tarbijad ja lagundajad. Toitumissuhted ökosüsteemis. Inimese mõju ökosüsteemidele.</p> <p>Mõisted: toiduvõrgustik, laguahel, energia, parasitism, kisklus, sümbioos, konkurents.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veebipõhiste õpikeskkondade kasutamine toiduahelate ja toiduvõrgustike uurimiseks.
Eesti loodusvarad	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab taastuvaid ja taastumatuid loodusvarasid Eestis ning toob nende kasutamise näiteid; • oskab eristada graniiti, paekivi, põlevkivi, liiva, kruusa, savi ja turvast; • toob näiteid taastuvenergia tootmise ja kasutamise võimaluste kohta oma kodukohas; • selgitab mõistliku tarbimise vajadust, lähtudes • seosest loodusvarad - tarbimine - jäätmed. 	<p>Eesti loodusvarad, nende kasutamine ja kaitse. Loodusvarad energiaallikatena. Eesti maavarad, nende kaevandamine ja kasutamine. Kaevanduste ja karjääride kasutamisega seotud keskkonnaprobleemid.</p> <p>Mõisted: loodusvarad, taastuvad ja taastumatud loodusvarad, maavarad, setted, liiv, kruus, savi, turvas, kivim, lubjakivi, graniit, põlevkivi, karjäär, maaalune kaevandus, energia, soojus- ja elektrienergia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Setete ja kivimite iseloomustamine ning võrdlemine. • Perekonna/kooli energiatarbimise uurimus. • Ülevaate koostamine loodusvarade kasutamisest oma kodukohas.
Loodus- ja keskkonnakaitse Eestis	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab looduskaitse vajalikkust, toob näiteid kaitsealade, kaitsealuste liikide ja üksik objektide kohta; • iseloomustab kaardi järgi kaitsealade paiknemist Eestis, sh oma kodukohas; 	<p>Inimese mõju keskkonnale. Looduskaitse Eestis. Bioloogilise mitmekesisuse kaitse. Kaitsealad. Niit kui Eesti liigi rikkaim kooslus. Kodukoha looduskeskkonna muutumine inimtegevuse tagajärjel. Jäätmekäitlus. Säästev tarbimine.</p> <p>Mõisted: looduskaitse, bioloogiline mitmekesisus, looduslik niit, kultuurniit, puisniit, pärandkooslus, keskkonnakaitse, jäätmed, ökomärgis, kaitsealused üksikobjektid, kaitsealad: looduskaitsealad, rahvuspargid, maastikukaitsealad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kodukoha ettevõtte keskkonnamõju uurimine või ülevaate koostamine kodukoha ühest keskkonnaprobleemist.

	<ul style="list-style-type: none"> • põhjendab niidu kui Eesti liigirikkaima koosluse elurikkust ja kaitsmise vajalikkust; • selgitab keskkonnakaitse vajalikkust; • põhjendab olmeprügi sortimise ja töötlemise vajadust ning sordib olmeprügi; • analüüsib enda ja oma pere tarbimist ning hindab selle mõju keskkonnale; • toob näiteid kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleemide kohta ning pakub nende lahendamise võimalusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Individuaalse tegevuskava koostamine keskkonnahoidlikuks käitumiseks. • Erinevate infoallikate põhjal ülevaate koostamine ühe kaitsealuse liigi või kaitseala kohta. • Võimalusel õppekäik kaitsealale.
Inglise keel	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab tuttava valdkonna või üldise olemevestluse sisu. • Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja mõistab nende sisu. • räägib oma huvidest ja tegevustest, suhtumisest ja eelistustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. • kirjutab lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklike kirju. • Teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada • Rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja strateegiaid <p>Seab endale õpiesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajatega oma saavutusi.</p>	<p>„Kodu ja lähiümbrus“ igapäevased kodused tööd ja tegemised; „Kodukoht Eesti“-Eesti loodus, ilm; käitumine looduses; „Riigid ja nende kultuur“-mõningad tuntumad sündmused ja saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad, Eesti naaberriigid; „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“ ; arsti juures käimine; ametid;</p> <p>Õppetegevustes on oluline õpitu sidumine lõiminguteemade- ja projektidega. Kuulamis-, lugemis-, vestlus- ja kirjutamisülesanded peaksid olema reaalsed või simuleeritud probleemide lahendamise teenistuses nii tihti, kui võimalik. Kuulamis- ja rääkimisoskuse kõrval muutuvad tähtsaks ka lugemis- ja kirjutamisoskus, sh õige kirjaoskuse ja loovuse süstemaatiline arendamine. Jätkub põhisõnavara kiire laiendamise, õpilasi juhatakse iseseisvalt lugema. Õpetaja korraldab suhtlussituatsioone teiste riikide õpilastega üle interneti. Suhtlus kirjasõbraga või suhtlus sõnumivahetuse keskkonnas. Võimalusel korraldatakse klassiekskursioon välisriiki, kus luuakse võimalusi inglise keeles suhelda. Osaoskuste arendamiseks sobivad: 1) eri liiki eakohaste tekstide kuulamine ja lugemine; 2) adapteeritud eakohaste tekstide iseseisev lugemine; 3) ülesande täitmine kuuldu ja loetu põhjal (nt tabeli täitmine, joonise täiendamine); 4) eri liiki etteütlused; 5) mudelkirjutamine (nt sõnumid, postkaardid, lühikesed kirjad); 6) järjestusülesanded (nt sõnad lauseteks, laused/lõigud tekstiks); 7) eakohased projektitööd; 8) lühiettekanded (nt projektitööde kokkuvõtted, huvialade tutvustamine); 9) rollimängud; 10) õppesõnastike kasutamine.</p> <p>Õppetöösse kaasatakse vabatahtlikke, kelle emakeeleks on inglise keel. Individuaalsete, paaris- ja rühmatööde tegemine õpetaja juhendamisel.</p>
B-võõrkeel	<ul style="list-style-type: none"> • saab aru selgelt hääldatud fraasidest ja lausetest; • mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi (näiteks tööjuhised); • leiab sarnasusi eesti keele ja inglise keele ning õpitava võõrkeele sõnade vahel; • tunneb tekstis ära tuttavat nimeid ja sõnad (sh rahvusvaheliselt kasutatavad); • loeb õpitud sõnu, fraase ja lauseid. Mõistmist toetab pildimaterjal; • oskab vastata väga lihtsatele küsimustele ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires. • kirjutab õpitud fraase ja lauseid ümber (ärakiri). • teab olulisemaid õpitavat keelt kõnelevaid riike; • kasutab keele õppimisel inglise keele tundides õpitud õpistrateegiaid. 	<p>„Mina ja teised“ – kaaslaste tutvustus; enesetunne, välimuse kirjeldus, ühised tegevused; „Kodu ja lähiümbrus“ – pereliikmed ja sugulased, pereliikmete tegevusalad; „Kodukoht Eesti“ – astajad ja ilm; „Igapäevaelu. Õppimine ja töö“ – lihtsamad tegevused kodus ja koolis; „Vaba aeg“ – lemmiktegevused ja eelistused. Teemade hulka lisanduvad lõiminguteemad.</p> <p>Tegevused Kuulamisega seotud mängulised ülesanded. Keeledušš.. Videote ja filmide vaatamine õpitavad keeles. Laulude ja luuletused õppimine ja ette kandmine jõulupeol. Õppimisega seotud töökäsud, ka teiste ainetega seotult. Teiste ainetega seotud kuulamisülesanded. Lühikeste vestluste ja dialoogide sisu ära arvamine ja selgitamine. Sõnastiku oostamine, sõnade õppimine eelistatuimal meetodil. Dialoogide esitamine. Rollimängud. Enda ja kaaslaste tutvustamine suuliselt. Vestluse alustamine ja lõpetamine viisakalt. Teiste (sama võõrkeelt rääkivate) lastega suhtlemine (videosild, klassiekskursioonil). Pildi ja teksti kokku viimine. Töö lühikeste tekstidega. Häälega lugemine. Häälduse harjutamine. Olulisemate arvutiprogrammidega seotud käskluste õppimine töö käigus. Ettekanne õpitavat keelt rääkivast maast. Emakeeles, üksikute võõrkeelsete lausetega.</p>

		<p>Tahvelarvuti rakenduste kasutamine keele õppimiseks. Sõnastiku koostamine. Isikuandmete kirjutamine vihiku peale. Individuaalsed, -paaris ja rühmatööd.</p>
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (lisaks traditsioonilistele digitaalgraafika, performance) teab ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid kompositsiooni põhimõtteid; teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid Disainiprotsessis arvestab säästva arengu olulisemaid põhimõtteid oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot; analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid; tegutseb eetilisel ja ohutult virtuaalsetes keskkondades. 	<p>Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid. Liikumise kujutamine. Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt. digitaalgraafika, animatsioon). Filmide, arvutimängude, koomiksitate pildikeel. Abstraktne kunst. Tegevusmaal ja -joonistus.</p> <p>Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. Kunstiteoste ja toodete üle arutlemine. Reklaamide ja äppide pildikeele ja sümbolite uurimine ja kriitiline võrdlemine. Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.</p>
Muusika		
	<p>Laulmine 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2; 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul).</p> <p>Pillimäng 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes; 2) rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p> <p>Muusikaline liikumine 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;</p>	<p>II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng.</p> <p>Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühehäälselt.</p> <p>Pillimängu oskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid.</p> <p>Muusikalises liikumises on pööratud tähelepanu eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.</p> <p>Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpreetide loomingut.</p> <p>Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.</p> <p>Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka esinemistel kooli üritustel ja projektides.</p> <p>Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.</p> <p>Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära, arendatakse eneseväljendusoskust.</p>

	<p>2) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid</p> <p>Omalooming 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);</p> <p>Muusika kuulamine ja muusikalugu 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; 2) teab Eesti laulupidude traditsiooni; 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat ja sümfooniaorkestrit; 4) oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi; 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt; 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara; 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>Muusikaline kirjaoskus 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides; 4) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides; 5) mõistab 4.-5. klassis õpitud oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas.</p> <p>Õppekäigud 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	
Kehaline kasvatus		
Teadmised spordist ja liikumisviisidest	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab kehaliste võimete testi ja annab tulemusele hinnangu võrreldes eelmistel aastatel saavutatuga • teab, mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral; • valib õpetaja juhendusel harjutusi kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid; • kasutab õpitud spordialade ja tantsustiilide oskussõnu sündmuste kirjeldamisel 	<p>Teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted.</p> <p>Teadmised iseseisvaks harjutamiseks (kuidas sooritada soojendus- ja rühiharjutusi, kuidas sooritada kehaliste võimete teste)</p> <p>Teadmised, kuidas treenida õpetaja abiga valitud harjutusi kasutades kehalisi võimeid ja rühti.</p> <p>Eneseanalüüs enda liikumise ja arengu teemal.</p> <p>Teadmised spordialadest/liikumisviisidest, suurvõistlustest ja/või üritustest Eestis ning maailmas, tuntumatest Eesti ja maailma sportlastest jms. Teadmised antiikolümpiamängudest.</p>

	nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi, teab tähtsamaid fakte antiikolümpiamängudest ning Eesti üld- ja noorte tantsupidudest.	
Võimlemine	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab iluvõimlemise elemente hüpitsaga (T); • ooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas ja rööbaspuudel; • sooritab harjutuskombinatsiooni madalal poomil (T) ja kangil (P); sooritab õpitud toenghüpet (hark- või kägarhüpe).	Iluvõimlemine (T). Hüpitsa hood, ringid, kaheksad, tiirutamised. Erinevad hüpped. Lihtsad visked ja püüded. Rakendus- ja riistvõimlemine. Kahe- ja kolmevõtteline ronimine. Käte erinevad haarded ja hoided. Upp-, tiri- ja kinnerripe. Hooglemine rippes. Ees- ja tagatoengust hooga mahahüpped. Hooglemine rööbaspuudel toengus ja küünarvarstoengus. Kangil jala ülehoog käärtöengusse ja tagasi ning tireltõus ühe jala hoo ja teise tõukega (P). Akrobaatika. Erinevad tirelid. Tiritamm (P) ja selle õppimiseks juurdeviivad harjutused. Painduvust arendavad harjutused ja kaarsild (T). Ratas kõrvale. Kätelseis abistamisega. Tasakaaluharjutused. Erinevad kõnni- ja hüplemisharjutused. Pöörded ja mahahüpped. Toenghüpe. Hoojooksult hüpe hoolauale. Äratõuge ja toengkägar (kitsel, hobusel). Ülesirutusmahahüpe maandumisasendi fikseerimisega. Hark- või kägarhüpe.
Orienteerumine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab orienteeruda kaardi järgi ja kasutada kompassi; • teab põhileppemärke (10–15); • orienteerub etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodus- või tehisobjektide järgi etteantud piirkonnas; • arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnasetüüpe, reljeefivorme ja takistusi; oskab mängida orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita.	Maastikuobjektid, leppemärgid, kaardi mõõtkava, reljeefivormid (lõikejoonte vahe). Kauguste määramine. Liikumine joonorientiiride järgi. Kaardi ja maastiku võrdlemine. Asukoha määramine. Kompassi tutvustamine. Suunaharjutused kompassiga seistes ja liikudes. Õpperaja läbimine kaarti ja kompassi kasutades. Orienteerumismängud.
Tantsuline liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • tantsib õpitud paaris- ja rühmatantse, sh eesti ja teiste rahvaste tantse; • kasutab eneseväljendamiseks loovliikumist. 	Õppesisu Eesti rahva- ja seltskonnatantsud paaris ning paarilise vahetusega. Eakohased tantsuvõtted ja - sammud. 4–8taktilised liikumis- ja tantsukombinatsioonid. Ruumitajuülesanded. Põimumine liikudes. Pöörded ja pöörlemine. Kujutuspiltidel baseeruv liikumine üksik,
Kodundus, käsitöö ja tehnoloogia.		
Tööliigid	<ul style="list-style-type: none"> • seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust; • lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama, ilma palistusteta eseme; • heegeldab ja koob põhisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingmärke; • heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi; • mõistab täpsuse vajalikkust ning järgib seda tekstiilitöös. 	Tikkimine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Sümbolid ja märgid. Tarbe- ja kaunistuspisted. Üherealised ja kaherealised pisted. Mustri kandmine riidele. Tikandi viimistlemine ja hooldamine. Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine ja hooldamine. Kudumine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus. Ääresilmused. Kudumi lõpetamine. Lihtsa koekirja lugemine ja selle järgi kudumine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine. Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine ja hooldamine
Toit ja toitumine, tarbijakasvatus	<ul style="list-style-type: none"> • valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ja kuumtöötlemistehnikaid; 	Retsept. Mõõtühikud. Töövahendid köögis. Ohutushoid. Toiduainete eeltöötlemine, külm- ja kuumtöötlemine. Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Puderid ja teised teraviljatoidud. Pannkoogid. Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.
Lauakombed ja etikett	<ul style="list-style-type: none"> • katab toidukorra järgi laua, valides ning paigutades sobiva lauapesu, -nõud ja -kaunistused, ning hindab laua ja toitade kujundust; • peab kinni üldtuntud lauakommetest; • leiab loomingulisi võimalusi, kuidas pakkida kingitusi. 	Lauakombed ning lauakatmise tavad ja erinevad loomingulised võimalused. Lauapesu, -nõud ja -kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks. Ideede ja võimaluste leidmine, kuidas pakkida erinevaid kingitusi.

Kodu korrashoid	<ul style="list-style-type: none"> planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi; näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust. 	Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Triikimine. Jalatsite hooldamine.
Tehnoloogia igapäevaelus	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab ratta ja energia kasutamist ajaloos ning nüüdisajal; kirjeldab inimtegevuse ja tehnoloogia mõju keskkonnale; valmistab töötavaid mudeleid praktilise tööna. 	Tehnoloogia ja teadused. Tehnoloogia, inimene ja keskkond.
Disain ja joonestamine	<ul style="list-style-type: none"> selgitab joonte tähendust joonisel; koostab kolmvaate lihtsast detailist; osaleb õpilaspäraselt uudse tehnoloogilise protsessi loomises, mis on seotud materjalide valiku ja otstarbeka töötlusviisi leidmisega; 	Tehniline joonis. Jooned ja nende tähendused. Mõõtmed ja mõõtkava. Piltkujutis ja vaated. Disainiprotsess.
Materjalid ja nende töötlemine	<ul style="list-style-type: none"> Tunneb põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise; valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale; suudab valmistada jõukohaseid liiteid; valmistab mitmesuguseid lihtsaid esemeid (sh mänguasju); analüüsib ja hindab loodud eset, sh esteetilisest ja rakenduslikust küljest; teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid töövõtteid; kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks 	Materjalide liigid (elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad). Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Puur- ja puidutreibink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.
Projektitööd	<ul style="list-style-type: none"> leiab üksi või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust; teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistööde osalisena; osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; teeb võimetekohase projekti ning analüüsib saadud tagasisidet. 	Õpilased saavad vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitööd võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.
Inimeseõpetus		
Suhtlemine teistega	<p>1) teab suhtlemise olemust ning väärtustab tõhusate suhtlusoskuste vajalikkust;</p> <p>2) kirjeldab erinevaid mitteverbaalseid suhtlusvahendeid ning nende mõju verbaalsele suhtlemisele;</p>	<p>Suhtlemise komponendid. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine. Aktiivne kuulamine. Tunnete väljendamine. Eneseavamine. Eelarvamused. Kehtestav, agressiivne ja alistuv käitumine. Ei ütlemine ennast ja teisi kahjustava käitumise puhul.</p> <p>1) Rollimängud erinevate suhtlussituatsioonide harjutamiseks.</p> <p>2) Eneseavamise harjutamine.</p>

	<p>3) demonstreerib õpituatsioonis aktiivse kuulamise jt tõhusa suhtlemise võtteid;</p> <p>4) mõistab eneseavamise mõju suhtlemisele ning demonstreerib õpituatsioonis, kuidas oma tundeid empaatiliselt ja suhteid tugevdavalt väljendada;</p> <p>5) teadvustab eelarvamuste mõju suhtlemisele ja toob näiteid eelarvamuste mõju kohta igapäevasuhtluses;</p> <p>6) eristab ning kirjeldab kehtestavat, agressiivset ja alistuvat käitumist ning mõistab nende käitumiste mõju suhetele;</p> <p>7) teab, et ei ütlemine on oma õiguste eest seismine, ning demonstreerib õpituatsioonis kehtestava käitumise võtteid.</p>	<p>3) Harjutab kehtestava käitumise võtteid.</p> <p>4) Erinevate situatsioonidega tutvumine ja nende lahendamine.</p>
Suhted teistega	<p>1) kirjeldab tõhusate sotsiaalsete oskuste (üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemise) toimimist igapäevaelus;</p> <p>2) oskab abi pakkuda ning teistelt abi vastu võtta;</p> <p>3) väärtustab hoolivust, sallivust, koostööd ja üksteise abistamist;</p> <p>4) demonstreerib õpituatsioonis oskust näha olukorda teise isiku vaatenurgast ning väärtustab empaatilist suhtlemist;</p> <p>6) väärtustab sõprust kui vastastikuse usalduse ja toetuse allikat;</p> <p>7) kirjeldab kaaslaste mõju ja survet otsustele, mõistab otsuste tagajärge;</p> <p>8) mõistab isiku iseärasusi, teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi;</p> <p>9) nimetab ning väärtustab enda ja teiste positiivseid omadusi ning teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi.</p>	<p>Tõhusad sotsiaalsed oskused: üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemine. Sallivus enda ja teiste vastu. Hoolivus. Sõprusuhted. Usaldus suhetes. Empaatia. Vastutus suhetes. Kaaslaste mõju ja surve.</p> <p>Erinevuste ja mitmekesisuse väärtustamine. Isikute iseärasused. Soolised erinevused. Erivajadustega inimesed.</p> <p>Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine.</p> <p>1) Erinevate situatsioonide läbimängimine ja neile lahenduse otsimine.</p> <p>2) Plakati sõprus koostamine.</p> <p>3) Erinevate erivajadustega tutvumine. Külaskäik mõnda erivajadustega õpilaste kooli, nt Tallinna Heleni Kooli. Mõne ühistegevuse tegemine.</p> <p>4) Eneseanalüüs ja endas ning teistes positiivse otsimine. Positiivete oskuste kaardistamine ja edasi arendamine.</p>
Otsustamine ja konfliktid ning probleemilahendus	<p>1) teab probleemide erinevaid lahendusviise ja oskab neid õpituatsioonis kasutada;</p> <p>2) kirjeldab erinevate lahendusviiside puudusi ja eeliseid ning mõistab nende tagajärge;</p> <p>3) selgitab ja kirjeldab eri situatsioonidesse sobiva parima käitumisviisi valikut;</p> <p>4) selgitab konflikti häid ja halbu külgi ning aktseptib konflikte kui osa elust;</p> <p>5) teab konfliktide lahendamise tõhusaid viise ja demonstreerib neid õpituatsioonis.</p>	<p>Otsustamine ja probleemide lahendamine. Erinevate käitumisviiside leidmine probleeme lahendades.</p> <p>Tagajärgede arvestamine probleemilahenduses. Vastutus otsustamisel.</p> <p>Konfliktide olemus ja põhjused. Tõhusad ja mittetõhusad konfliktide lahendamise teed.</p> <p>1) Konflikt situatsioonide lavastamine ja läbimängimine.</p> <p>2) Erinevate võimalike probleemilahenduste läbimängimine.</p>
Ajalugu		
Vanad-Idamaad	<p>1) selgitab, miks, kus ja millal tekkisid vanaaja kõrgkultuurid, ning näitab kaardil Egiptust ja Mesopotaamiat;</p> <p>2) kirjeldab vanaaja elulaadi ja religiooni Egiptuse, Mesopotaamia või Juuda riigi näitel;</p> <p>3) tunneb vanaaja kultuuri- ja teadussaavutusi: meditsiin, matemaatika, astronoomia, kirjandus, kujutav kunst, Egiptuse</p>	<p>Vanaaja sisu ja üldisloomustus: ajalised piirid, looduslikud olud.</p> <p>Vana-Egiptuse riigikorraldus, eluolu, religioon, kultuurisaavutused. Vaaraod Thutmosis III, Ramses II, Tutankhamon.</p> <p>Mesopotaamia, sumerite linnriigid, leiutised (ratas, potikeder), Hammurabi seadused, eluolu, religioon, kultuurisaavutused.</p> <p>Iisraeli ja Juuda riik, ainujumala usk, Vana Testament, kümme käsku.</p> <p>1) Ajajoone koostamine Vanade-Idamaade sündmustega.</p> <p>2) Kontuurkaardile sündmuste, linnade, riikide märkimine.</p>

	püramiidid ja Babüloni rippaiad; teab, et esimesed kirjasüsteemid olid kiilkiri ja hieroglüüfkiri; 4)seletab mõisteid linnriik, vaarao, muumia, sfinks, tempel, püramiid, preester, Vana Testament.	3) Ettekande tegemine ühe Egiptuse vaarao kohta. 4) Pantomiimi tegemine. 5) Teemaplakat Mesopotaamia kohta. 6) Õppekäik sünaagoogi.
Vana-Kreeka	1)näitab kaardil Kreetat, Kreekat, Balkani poolsaart, Ateenat ja Spartat; 2)teab, et Vana-Kreeka tsivilisatsioon sai alguse Kreetat-Mükeene kultuurist; 3)kirjeldab Vana-Kreeka kultuuri ja eluolu iseloomulikke jooni järgmistes valdkondades: kirjandus, teater, religioon, kunst, sport; 4)võrdleb Vana-Kreeka ühiskonnakorraldust Ateena ja Sparta näitel; 5)seletab ja kasutab kontekstis mõisteid polis, rahvakoosolek, akropol, agoraa, türann, aristokraatia, demokraatia, kodanik, ori, eepos, olümpiamängud, teater, tragöödia, komöödia, skulptuur, Trooja sõda, hellenid, tähestik.	Vanim kõrgkultuur Euroopas. Kreeka loodus ja rahvastik, Kreetat ja Mükeene kultuur. Kreeka linnriigid. Ühiskonnakorraldus ja kasvatuse Ateenas ning Spartas. Linnriikide nõrgenemine ja alistamine Makedooniale. Aleksander Suure sõjaretk ning maailmariigi tekkimine. Vana-Kreeka kultuur ja religioon, eluolu ja mütolooia. Olümpiamängud. Homerose kangelaseepika, ajalookirjutus, teater, kunst, arhitektuur, skulptuur, vaasimaal. Vana-Kreeka kultuuri tähtsus. 1) Ajajoonetele Vana-Kreeka sündmuste märkimine. 2) Vana-Kreekaga ajaloo sündmuste ja linnriikide kandmine kontuurkaardile. 3) Ateena ja Sparta võrdlemine 4) Pantomiimi lavastamine ja esitamine. 5) Filmi vaatamine (Aleksander Suur, Trooja sõda jne). 6) Vana-Kreeka müütide lugemine ja ühe müüdi lavastamine. 7) Vana-Kreeka kultuuri seinalehe koostamine.
Vana-Rooma	1)näitab kaardil Apenniini poolsaart, Vahemerd, Kartaagot, Roomat, Konstantinoopolit, Ida-Roomat ja Lääne-Roomat; 2)teab Rooma riigi tekkelugu ning oskab tingmärkidest juhitudes näidata kaardil Rooma riigi territooriumi ja selle laienemist; 3)iseloomustab eluolu ja kultuuri Rooma riigis; 4)seletab ja kasutab kontekstis mõisteid vabariik, foorum, kapitoolium, Colosseum, patriits, plebei, konsul, senat, rahvatribuun, orjandus, amfiteater, gladiaator, leegion, kodusõda, kristlus, piibel, provint, Ida-Rooma, Lääne-Rooma, Kartaago, Konstantinoopol, ladina keel.	Rooma riigi tekkimine, looduslikud olud, kuningad. Rooma Vabariigi algus ja ühiskondlik korraldus. Rooma võimu laienemine Vahemere maades. Hannibal, Caesar, vabariigi lõpp. Rooma keisririigi ühiskondlik korraldus. Augustus, Rooma impeerium ja selle lõhenemine. Vana-Rooma kultuur, kunst ja arhitektuur, rahvas ja eluolu, avalikud mängud. Ristiusu teke, Uus Testament. 1) Ajajoonetele Vana-Rooma sündmuste märkimine. 2) Vana-Rooma ajaloosündmuste ja Rooma riigi laienemise märkimine kontuurkaardile. 3) Vana-Rooma ajalooga seotud filmi vaatamine. 4) Vana-Rooma kultuuri kohta seinalehe koostamine. 5) Õppekäik kirikusse.
Ühiskonnaõpetus		
Euroopa riigid ja rahvad, sallivus	1)seletab oma sõnadega ning kasutab kontekstis mõisteid rahvus, riik, 2)nimetab Eestis esindatud peamisi usundeid ja kirjeldab nende kombeid; 3)toob näiteid naiste ja meeste võrdsete õiguste ning nende rikkumise kohta Eestis; 4)teab, mis on isikutunnistus ja reisidokumendid (pass, isikutunnistus); 5)nimetab ja näitab kaardil Eesti naaberriike ning toob näiteid, kuidas muu maailm mõjutab elu Eestis.	Euroopa riigid, Eesti naaberriigid. Sooline võrdõiguslikkus. Naabruskond maal ja linnas. 1) Tutvumine peaministe usunditega ja ettekannete tegemine usundite kohta. 2) Situatsioonide lavastamine naiste ja meeste võrdsete õiguste kohta. 3) Töö kontuurkaardiga: Eesti naaberriikide märkimine kaardile. 4) Reisisituatsioonide läbimängimine.
Demokraatia põhimõtted ja selle toimimine	1)seletab oma sõnadega ja kasutab kontekstis mõisteid inimõigus, seadus, demokraatia; 2)iseloomustab demokraatia põhimõtteid; 3)teab ja austab inimõigusi; 4)teab, et Eesti on demokraatlik vabariik, nimetab Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Vabariigi Presidendi peamisi ülesandeid;	Rahva osalemine ühiskonna valitsemises: arvamuste mitmekesisus ja sõnavabadus, osalus aruteludes ja otsustamises, õigus valida ja saada valitud. Võimude lahusus. Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus. Kohalik omavalitsus. Seaduse ülimaldlikkus, seadus kui regulatsioon. Peamised inimõigused (õigus elada, õigus vabadusele ja inimväärikusele jne) 1) Riigikogu, valitsuse, kohtu külastamine.

	<p>5)teab, mis on kohalik omavalitsus, toob näiteid oma valla/linna omavalitsuse tegevuse kohta;</p> <p>6)teab, et kõik on võrdsed seaduse ees ja peavad seadusi täitma, toob näiteid seaduskuuleka käitumise kohta.</p>	<p>2) Valitsuse töö läbimängimine.</p> <p>3) Seaduse loome läbimängimine.</p> <p>4) Tutvumine inimõigustega ja nende rikkumise kohta näidete otsimine maailmast.</p> <p>5) Plakati koostamine Tallinna omavalitsuse tegevuse kohta.</p> <p>6) Simulatsiooni läbitegemine omavalitsuse tegevuse kohta.</p>
<p>Koolidemokraatia, lapse õigused ja võimalused osaleda poliitikas</p>	<p>1)kirjeldab demokraatia põhimõtete toimimist koolis;</p> <p>2)toetab oma suhtumise ja tegutsemisega koolidemokraatiat;</p> <p>3)tunneb ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtteid, nimetab lapse õigusi, teab õiguste ja vastutuse tasakaalu.</p>	<p>Õpilasmavalitsus, õpilaste osalemine koolielu korraldamises ja õpilasesinduses. Kooli sisekord (kodukord). Lapse õigused (õigus haridusele, õigus vanemlikule hoolitsusele jne). Õiguste, kohustuste ja vastutusetasakaal.</p> <p>1) Õpilasmavalitsuse tegemine oma koolis. Dokumentide koostamine ja enda esindajate valimine õpilasmavalitsusse.</p> <p>2) Koolikodukorra analüüsimine ja parandusettepanekute esitamine kooli direktorile.</p> <p>3) Infolehe koostamine lapse õiguste ja kohustuste kohta. Näidete toomine omaenda elust.</p>
<p>Töö ja tarbimine</p>	<p>1)teeb vahet vajadustel, soovidel ja võimalustel;</p> <p>2)teab, kuidas raha teenitakse ja millest koosneb pere eelarve; oskab kulutusi tähtsuse järjekorda seada, koostada eelarvet oma taskuraha piires ning oma aega plaanida;</p> <p>3)teab internetipanga ja pangakaardi (PIN-koodi) turvalise kasutamise reegleid;</p> <p>4)iseloomustab, milliseid isiksuse omadusi, teadmisi ja oskusi eeldavad erinevad elukutsed ja ametid;</p> <p>5)selgitab erinevate elukutsete vajalikkust ühiskonnale;</p> <p>6)oskab tarbijana märgata ja mõista tooteinfot ning tunneb tarbija õigusi.</p>	<p>Aja ja kulutuste planeerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine.</p> <p>Elukutsed – teadmised ja oskused. Elukestev õpe. Elukutsed ja ettevõtted kodukohas.</p> <p>Teadlik, säästev tarbimine. Töökultuur ja tööeetika</p> <p>1) Enda nädala ajakava koostamine.</p> <p>2) Enda kuu eelarve koostamine.</p> <p>3) Õppekäik pank. Tutvumine laenamise ja säästmise põhimõtetega.</p> <p>4) Klassi ühele üritusele eelarve koostamine.</p> <p>5) Õppekäike mõnda ettevõttesse klassi enda valikul. Ise klassina käigu planeerimine ja suhtlemine asutusega.</p> <p>6) Kuuplaani koostamine, kuidas säästvalt tarbida</p>